

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 193

Poznań, środa dnia 27 kwietnia 1932

Rok XXVII

Znaczenie rynku wewnętrznego

W zamieszczonym przed kilku dniami artykule p. n. „Węgiel i nafta”, zwróciliśmy uwagę na argumenty, uzasadniające rzekomo konieczność ingerowania państwa w działalność pewnych gałęzi przemysłowych. Argumenty te zasługują na poważną uwagę, a dyskusja nad nimi może przyczynić się do rozświetlenia jednego z podstawowych zagadnień naszej polityki gospodarczej.

Nasze rynki eksportowe kurczą się ustawicznie. Wprawdzie równocześnie zmniejsza się nawet w silniejszych jeszcze rozmiarach przywóz do Polski pod wpływem zaniku siły nabywczej społeczeństwa, dzięki czemu mamy czynny bilans handlowy przy ogólnie zmniejszonych obrotach.

Od lipca 1929 r. do kwietnia r. b. nadwyżka wywozu nad przywozem wyniosła kwotę około 800 milionów zł. Nadwyżką tą opłaciliśmy znaczną część naszych zobowiązań wobec zagranicy, wynikających z poprzednich biernych obrotów towarowych. Mimo to jest rzeczą zastanawiającą, iż w okresie czynnego bilansu handlowego nasza instytucja emisyjna straciła zgórą 500 mil. zł w kruszcu oraz walutach i dewizach zagranicznych. A należy przecież rzeczą uwzględnić, iż Polska zdołała w tym czasie pozyskać kilka pożyczek zagranicznych.

Na tle tych cyfr występuje bardzo dobitnie znaczenie czynnego bilansu handlowego, który stanowi główne źródło dopływu dewiz i walut zagranicznych, gdy inne źródła, jak kredyty zagraniczne, ruch turystyczny i przesyłki pieniężne naszych emigrantów zawodzą zgoła, albo poważnie się ścieśniają. Z kształtowaniem się naszego bilansu handlowego związane są w dużej mierze losy naszej waluty i właśnie względem na ten związek, zdaje się, odgrywa decydującą rolę w państwowej polityce popierania eksportu.

Jesteśmy od szeregu lat świadkami forsowania eksportu niemal za każdą cenę. Eksport ten przynosi coraz mniej, a koszt uprawiania go pokrywany jest przez rynek krajowy. W okresie jakiejś takiej pomyślności gospodarczej ciężar stał wypływający był jeszcze znośny. Obecnie jednak należy poddać rewizji celowość naszego dotychczasowego postępowania przy uwzględnieniu faktu coraz silniej postępującego zubożenia społeczeństwa.

Struktura naszego eksportu opiera się w 4/5 na artykułach żywnościowych oraz na surowcach i półfabrykach. Spadek cen na rynkach światowych odbił się najsilniej właśnie na tej grupie produkcji, to też nasz eksport przedstawia interes coraz bardziej deficytowy. Jeżeli nie ostabił on silniej niż dotąd, przypisać to należy utrzymaniu stosunkowo wysokich cen na rynku krajowym dla całego szeregu artykułów, jak węgiel, żelazo, cukier itd. Ale należy zdać sobie sprawę, iż wyczerpane finansowo społeczeństwo już długo nie będzie mogło opłacać deficytów, wynikających z eksportu. Zmniejszenie się spożycia cu-

Zatarg zarobkowy w Łodzi

Jednolity front organizacji robotniczych w sprawie umowy zbiorowej — Stanowisko przemysłowców

Łódź, 27. 4. (Tel. wł.) Wszystkie organizacje robotnicze postanowiły utworzyć jednolity front w zatargu o umowę zbiorową i wysłać do ministerstwa pracy delegację z żądaniem wywarcia nacisku, aby przemysłowcy zgodzili się na umowę zbiorową, dającą warunki normalnej egzystencji robotnikom.

W pierwszym tygodniu maja fabry-

ki będą zamknięte. Przemysłowcy mówią, że nie opłaca się im puszczać fabryk w tygodniu, w którym są trzy dni świąteczne.

Zarząd zrzeszenia producentów przędzy bawełnianej w Polsce postanowił zmniejszyć w przedsiębiorstwach na czas od 15 maja do 12 czerwca normę uruchomienia do 36 godzin tygodniowo zamiast dotychczasowych 40.

Niemieckie maszyny w „Gdynskiej Olejarni”

Całkowite zlekceważenie umowy z rządem polskim przez zagranicznych kapitalistów

Gdynia, 27. 4. (Tel. wł.) Ministerstwo przemysłu i handlu, zawierając umowę z „Gdynską Olejarnią S. A.” (obecnie Zakłady Przemysłu Tłuszczowego i Olejarskiego „Union”) zastrzegło, że maszyny, za wyjątkiem specjalnych aparatów niewyrabianych w kraju, będą pochodzenia polskiego.

Tymczasem dochodzenie, które przeprowadza obecnie Urząd Morski, dowodzi, że „Gdynska Olejarnia” nie ma zdaje się zamiaru przestrzegania warunków umowy, zawartej z rządem polskim, aby dała pracę polskim fabrykom i robotnikom, na co wskazują poniższe fakty:

Niemiecki statek „Ibis” przywiózł tu ze Szczecina trzy wagony części maszyn, które bardzo określną drogą dostały się teraz do olejarni. W posiadaniu władz są dowody, że maszyny ze statku „Ibis”, zresztą regularnie ocone, nadeszły pod fikcyjnym adresem i dla niepoznaki magazynowane były przez pewien czas w Gdańsku i w Gdyni.

Niewątpliwie w tę sprawę wejrzą miarodajne czynniki i nie dopuszczą do podobnego lekceważenia warunków umowy przez zagranicznych kapitalistów. St. B.

Zamęt na Dalekim Wschodzie trwa

Wojska japońskie w Mandżurji — Przyjęcie formuły kompromisowej — Bombardowanie z samolotów

Charbin, 27. 4. (PAT.) Ze względu na to, że we wschodniej i północnej Mandżurji szerzy się powstanie przeciwko nowemu rządowi, wojska japońskie rozpoczęły operacje, zakrojone na bardzo wielką skalę.

Gen. Hirose rzucił trzecią bryg. na powstańców, których liczbę ocenia się na 20.000 osób. Oddziały te miały przeprowadzić akcję wojskową w wschodniej strefie kolei wschodnio-chińskiej.

Brygadę gen. Murai skierowano na Fang-Czang, a brygadę gen. Nakamury płynię w dół rzeki Sungari na 22 statkach, uzbrojonych w armaty i eskortowanych przez 4 kanonierki.

Szanghaj, 27. 4. (PAT.) Posel japoński w Chinach Szigemitsu otrzymał od swojego rządu instrukcje przy-

jęcia formuły kompromisowej w sprawie konfliktu chińsko-japońskiego. Jak wiadomo, Chińczycy formułę już przyjęli.

London, 27. 4. (Tel. wł.) Według doniesień agencji China-Press z Sung-Cziang samoloty japońskie obrzuciły bombami miasto położone przy linii kolejowej Szanghaj i Hang-Czau, wyrządzając duże straty w materiałach i ludziach. Szereg Chińczyków jest ciężko rannych.

Jak dalej donoszą z Tokio, władze japońskie postanowiły przesiedlić do dzielnicy chińskiej w Szanghaju większą ilość koreańczyków. Wiadomość ta wywołała w kołach chińskich ogólne oburzenie.

kru, węgla i żelaza w stopniu wyższym niż tych innych artykułów, których cena została obniżona, a tem samem dostosowana do spadku siły kupna społeczeństwa, świadczy o istnieniu naturalnej granicy w możliwości ponoszenia ciężarów na rzecz dumpingowej polityki eksportowej.

Nie można popierać eksportu „za wszelką cenę”, bo równa się to postępowaniu bankruta. Jeżeli dzisiaj ratuje równowagę naszego bilansu płatniczego stała nadwyżka w bilansie handlowym, dzieje się to kosztem ofiar zbyt już ciężkich. Polityka taniego wywozu a wysokich cen wewnętrznych na dalszą metę przeciwstawia się najpilniejszemu postulatowi gospodarstwa narodowego: narastaniu kapitału krajowego. Konkuruje na rynkach światowych naszymi surowcami i artykułami spożywczymi, ale nie potrafimy konkurować wyrobami przemysłowymi wobec wysokich cen na surowce krajowe. Mimo wyso-

kich barier celnych nasza produkcja przemysłowa niezawsze może stawić czoło wyrobom zagranicznym na własnym rynku. Nasza polityka handlowa nie powinna iść po linii najmniejszego oporu nawet w tak ciężkich, jak obecne, czasach.

Należy dążyć do zmiany orientacji naszej polityki handlowej, do powolnego wyzwalania się z pod fetyszyzmu prowadzenia akcji eksportowej „za wszelką cenę”, zwłaszcza przy użyciu dumpingu. Słusznie nawołuje prof. Rybarski do koordynacji naszej polityki kredytowej z polityką handlu zagranicznego, jakkolwiek jeszcze ważniejsze znaczenie przedstawia kwestja odrodzenia zaufania i to zarówno jeśli chodzi o zagranicę, jak w stosunkach wewnętrznych.

Jak wiele innych problemów, tak i kwestji zapewnienia rynkowi wewnętrznemu właściwej mu roli, chronienia go przed eksploatacją na rzecz niezdrowe-

go, bo deficytowego, eksportu nie potrafi rozwiązać „sanacja”. Ucieka ona nawet przed spojrzeniem prawdzie w oczy, jak o tem świadczy utracenie rezolucji prez. Klarnera na wczorajszym zjeździe samorządu gospodarczego, mówiącej o konieczności regeneracji zaufania. A jakie olbrzymie znaczenie posiada element zaufania, tego najlepszy przykład dostarczyła Francja za rządów Poincarégo, a niedawno Anglja, po zwycięstwie rozważnych i patriotycznie usposobionych konserwatystów.

W Polsce „sanacja” jest największą zawadą dla odrodzenia się zaufania, pod którego osłoną może się dopiero dokonać przeobrażenia i uzdrowienia naszego życia gospodarczego.

Ruch militarny na Mazurach

Nasz korespondent olsztyński pisze:

Ruch militarny w Prusach Wschodnich posiada szczególne zabarwienie na Mazowszu pruskim. Kuźnią tego ruchu jest Szczytno, miasto hakaty-styczne, które w robocie antypolskiej w latach powojennych zapisało się krwawymi głaskami. Dzięki temu, że w roku 1914 Moskale zniszczyli większą część miasta, Szczytno otrzymało wygląd miasta nowoczesnego. Z czterech jego dzielnic wyróżnia się, tak symetryjnie, jak okazałością budynków wojskowych i magazynów, dzielnica koszarowa. Ale najwspanialszym okazem budownictwa wojskowego tego miasta jest gmach rady wojennej, wzniesiony w r. 1928 na linii Szczytno-Piasutno, w odległości kilkuset metrów od wspomnianego terenu koszarowego.

Ciekawe są koleje tego budynku. Już podczas kładzenia fundamentów została zdradzona tajemnica. Oczywiście wiadomość ta podziałała na Niemców jak piorun z pogodnego nieba. Wszelkimi sposobami próbowano przygłuszyć opinie, lecz daremnie. Im wyżej wznosiły się mury, tem głośniej opowiadano, że budowa ma charakter militarno-wojenny. Wreszcie Niemcy ogłosili, że budujący się gmach zostanie przeznaczony dla rodzin. Niemniej jednak pewnem jest, że w razie wojny gmach szczytnieński będzie kuźnią planów strategicznych.

Dużo Niemcy zużyli pracy i pieniędzy przy budowie i udoskonaleniu fortyfikacji mazurskich. Już to, co jest widoczne, budzi postrach. A cóż dopiero mówić o budowlach podziemnych, których żaden Mazur nie widział i widzieć pewnie nie będzie. Tereny strzeżone są przez wojsko; wstęp wzbroniony jest pod karą rozstrzelania na miejscu. Zresztą najważniejsze punkty fortyfikacyjne są dla zwykłego śmiertelnika niedostępne już przez to, że otoczono je wieńcem drutu kolczastego.

Wszędzie na Mazurach Niemcy zakładają „Kriegervereine”. Budową pomników dla poległych w wojnie światowej (fürs Vaterland!), odczytami i częstowaniem wódki usiłują oni rozbudzić „patriotyzm” i ducha wojny wśród młodego, niedoświadczonego jeszcze pokolenia mazurskiego. Ukoronowaniem tej roboty są organizacje hitlerowskie, których hasłem jest: „Siegreich woll'n wir Polen schlagen!”

OBSERWATOR.

Przed wyborami we Francji

Paryż, 27. 4. (PAT.) Według oficjalnych danych ministerstwa spraw wewnętrznych, liczba zgłoszonych kandydatów na deputowanych wynosi 3617 osób na 615 mandatów. W roku 1928 liczba kandydatów wynosiła 8765 na 612 miejsc poselskich.

Głosy polskie w wyborach do sejmu pruskiego

Najdotkliwsze straty ponieśli Polacy na Śląsku Opolskim

Jak już donosiliśmy, listy polskie poniosły przy ostatnich wyborach do sejmu pruskiego klęskę, do czego przyczynił się zarówno terror niemiecki, jak i nieudolność oraz zaciekiłość partyjna dużej części kierowników akcji polskiej w Niemczech, będących mężami zaufania „sanacji”.

Najdotkliwszych strat doznał polski stan posiadania na Śląsku Opolskim z powodów, o których pisał obszernie we wczorajszym wydaniu „Kurjera Poznańskiego” nasz korespondent bytomski. Najlepiej stosunkowo, z pośród wszystkich wschodnich prowincji Prus, wypadły dla Polaków wybory na Pograniczu, czyli w t. zw. „Grenzmark Posen-Westpreussen”.

Na Śląsku Opolskim (stanowiącym okręg wyborczy nr. 9 — Opole), w r. 1924 w wyborach do sejmu pruskiego lista polska uzyskała 34 306 gł., w r. 1930 w wyborach do Reichstagu — 37 012 gł., w obecnych wyborach do sejmu pruskiego — 28 043. Strata w porównaniu do r. 1930 jest więc ogromna, wynosi bowiem prawie 9 000 głosów (dokładnie 8 969), czyli 25 procent poprzedniego stanu posiadania.

W Prusiech Wschodnich (stanowiących okręg wyborczy nr. 1) szczytłutki stan posiadania mniejszości polskiej wynosił w r. 1928 — 4 655 gł., w r. 1930 — 4 176, obecnie zaś uzyskaliśmy tam 4 057 gł., z czego większa część przypada na powiaty sztumski w Ziemi Malborskiej i olsztyński na Warmji. Strata w porównaniu z r. 1928 wynosi więc 598 gł., czyli 13 proc., w porównaniu z r. 1930 — 119 głosów. W r. 1930 część Polaków głosowała jednak przez pomyłkę na listę litewską, oznaczoną podobnym numerem — tak, że ubytek głosów w porównaniu do tych wyborów jest większy i wynosi nie 119, lecz około 400 głosów. Niewątpliwie na tym terenie główną rolę odegrał terror bojówek hitlerowskich.

Na Pograniczu, czyli w prowincji „Grenzmark Posen-Westpreussen (okręg wyborczy nr. 5 — Frankfurt nad Odrą), Polacy mieli w r. 1928 — 4 782 gł., w r. 1930 — 5 255, obecnie zaś uzyskali 4 952 gł. W porównaniu do r. 1928 zaznaczył się więc tu przybytek około 200 gł., w porównaniu do r. 1930 strata 300 gł. Naogół stwierdzić należy, że liczba Polaków, głosujących na tym terenie na listy niemieckie, jest bardzo niewielka, a stan uświadomienia narodowego — w przeciwieństwie do innych prowincji — wcale wysoki. Głównego kontyngentu głosów

dotarcza tu polska ludność powiatu złotowskiego.

Z Pomeranii (okręg wyborczy nr. 6), obejmującej m. in. zamieszkałe przez ludność polską powiaty bytowski i lęborski — brak dotychczas cyfry głosów polskich.

Na Śląsku Środkim (okręg wyborczy nr. 7 — Wrocław) Polacy skupili 310 głosów.

Tyle, jeśli chodzi o okręgi, zamieszkałe zwartą masą przez ludność polską. A teraz wyniki z okręgów, gdzie ludność polska żyje w rozproszeniu, bądź też w roli emigrantów. Listy polskie uzyskały tam:

Okręg nr. 2 — Berlin: 1 456 gł.
Okręg nr. 3 — Poczdam II.: 533 gł. (w r. 1928 — 817, 1930 — 760 gł.).

Okręg nr. 4 — Poczdam I. — 278 gł.

Okręg nr. 8 — Lignica — 235 gł.
Okręg nr. 10 — Magdeburg — 148 gł.

Okręg nr. 15 — Hanower wschodni: 342 gł.
Okręg nr. 16 — Hanower południowy: 214 gł.

Okręg nr. 17 — Westfalja północna: 4 109 gł.

Okręg nr. 18 — Westfalja południowa: 7 652 gł. (w r. 1928 — 8 218 gł., 1930 — 8 983).

Okręg nr. 20 — Kolonia-Akwizgran: 317 gł. (w r. 1928 — 293, 1930 — 265). Tu więc wyjątkowo zaznaczył się przybytek głosów polskich.

Okręg nr. 22 — Düsseldorf wschodni: 1 619 gł.

Okręg nr. 23 — Düsseldorf zachodni: 3 618 gł.

Ogólna liczba głosów, złożonych na listy mniejszości narodowych w Prusiech wynosiła w r. 1928 — 75 805, w r. 1930 — 75 149, a obecnie 57 731. Strata więc wynosi w porównaniu do ostatnich wyborów prawie 24 procent.

Lista litewska w Prusiech Wschodnich uzyskała w r. 1930 — 666 gł., z tego jednak około 300 głosów przypada — jak już wspominaliśmy wyżej — na głosy polskie, rzucone na nią przez pomyłkę. Obecnie lista litewska skupiła 363 gł., rzeczywisty jej stan posiadania nie uległ więc prawie zmianie.

Łącząc w okręgu nr. 8 (Lignica), w myśl zaleceń swego organu „Serbskie Noviny”, głosowali na listę polską. W r. 1930 lista polska uzyskała tam 147 gł., a osobna wówczas lista łużycka, zblokowana z polską — 288 głosów.

spełniają się, a przeciętny nawet turysta jest w stanie bez trudu uzmysłowić sobie całą wspaniałość tych wielkich placów i arterij Rzymu cesarskiego z ich budowlami, świątyniami i bazylikami. To co dawniej było dostępne tylko dla oka i wyobraźni specjalistów, dziś leży jak na dłoni. Ale by otworzyć ten jedyny w swym rodzaju widok i uprzystępnąć tę największą scenę dziejów świata, na to trzeba było niełada decyzji, ciężca iście cesarskiego. Operację ułatwiała jednak okoliczność, że w tej części Rzymu nie było prawie wcale budowli zabytkowych, a nawet przeciwnie, była to dzielnica prawdziwie z podziemnej gwiazdy, stanowiąca zakałę higieniczną i moralną centrum miasta. Obok forum Cezara zaczyna się trasa nowej drogi t. zw. via dei Colli, która łączy Piazza Venezia z Colosseum. Bę-

dzie to jedna z najokazalszych, historycznych arterij Rzymu.

Wydobycie na światło dzienne forum Cezara ma niemałe znaczenie archeologiczne. Pośrodku wznosiła się świątynia Gens Julia, poświęcona Wenerze rodzicielce (Venus genetrix), bo z rodu julijskiego pochodził Cezar. — Mussolini zdobył się tr na gest charakterystyczny. Poleciał, by na tem forum właśnie wzniesie pomnik Cezarowi. Pomnik jest kopją, odlaną w bronzie, posagu marmurowego, znajdującego się w pałacu konserwatorów na Kapitolu. Po skończonej uroczystości otwarcia forum, Mussolini, zwróciwszy się ku pomnikowi, salutował po rzymsku dyktatora i założyciela imperjum śródziemnomorskiego. Było to pozdrowienie pełne symbolu i tęsknoty.

S. M.

Kongres studentów katolickich

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Bruxsela, 25 kwietnia.

W ostatnich dniach prasa wszystkich odcieni poświęcała dużo uwagi obradom Międzynarodowego Kongresu Studentów Katolików, który obradował w Brukseli, przyjmując, jako jedyny punkt porządku dziennego, zagadnienie pokoju i ustosunkowanie się do młodzieży katolickiej. Poza tem, iż Kongres ten zgromadził delegację akademicką dwudziestu kilku narodów, szczególnie warto nań zwrócić uwagę ze względu na wybitny udział delegacji polskiej oraz wysunięcie się jej na pierwszy plan obrad.

Delegacja polska składała się właściwie z dwóch oddzielnych delegacji. Jedną reprezentowała Związek Akad. Organizacji Katolickich w Warszawie, z prezesem p. Ruszkowskim na czele, druga występowała w imieniu „Odrodzenia”, pod przewodnictwem p. Szei-nera. Nazewną jednak występowały obie delegacje bardzo zwarcie i tylko osoby, dokładnie orjentujące się w praktyce, nurtujących nasze życie akademickie, mogły zauważyć pewne różnice w ujęciu lub ustosunkowaniu się do niektórych zagadnień.

Jako jeden z pierwszych przemawiał p. Szei-ner, który ładną francuszczyzną wygłosił swój referat, ujęty w bardzo zreszcie okresy, pozbawione wszelkich ostrzejszych tonów i omijające wszelkie niebezpieczne tematy.

Po nim przemawiał p. Ruszkowski, przedstawiając w obszernym referacie naukowo ujęte i bardzo starannie zebrane odpowiedzi na ankietę, opracowaną przez organizatorów kongresu. Referat ten określał stanowisko większości narodowo myślącej młodzieży akademickiej. Pierwsza przedstawiała stan umysłów młodzieży w Polsce, druga, wygłoszona w trzecim dniu obrad, podawała sposoby, w jaki te idee można realizować. Całość, ujęta bardzo po męsku, szczerze, bez obawy oświetlenia kwestyj trudnych i drażliwych, stała się sensacją kongresu i poruszyła całe zgromadzenie, stając się punktem wyjścia dla ożywionej dyskusji.

W czasie kongresu zarysowały się wyraźnie dwa ujęcia spraw, związanych z pokojem. Jedno o charakterze mętnym, zbliżonym do nastrojów genewskich czy lokarneńskich, którego przedstawiciele pragnęliby osiągnąć wieczny pokój za wszelką cenę, nawet przez bardzo daleko idące ustępstwa na rzecz żądających tych ustępstw. Druga grupa, opierając się najciślej na zasadach Kościoła Katolickiego, ujmując tę sprawę inaczej, odrzucając pokój za wszelką cenę, a pragnie dążyć do osiągnięcia trwałego, ale sprawiedliwego pokoju. Na czoło tej drugiej grupy bezwarunkowo wysunęła się delegacja polska.

Wielkie uznanie dla głęboko przemysłanego i na naukowych podstawach opartego stanowiska polskiego (po referacie prez. Ruszkowskiego) wyraził w gorącym przemówieniu ks. Genin, prof. wyższej szkoły handlowo-konsularnej w Mons.

Ciekawe było dłuższe przemówienie delegata katolickich studentów niemieckich, utrzymane w tonie bardzo pokojowym, tak, że nawet w stosunku do Polski nie powtarzał on zwykłych żądań rewizji granic, wyrażając tylko życzenie, aby mniejszość niemiecka mogła na polskim Śląsku, który w jego przekonaniu jest ziemią niemiecką, swobodnie rozwijać swe życie religijne i kulturalne. Delegacja polska dała mu na to bardzo spokojną, ale rzeczową, na cyfrach opartą odpowiedź, dotyczącą stosunków, panujących w obu częściach Śląska. Odpowiedź ta wobec braku cyfr u Niemca

zrobiła korzystne dla nas wrażenie. Poza tem całość przemówienia delegata niemieckiego zrobiłaby względnie dodatnie wrażenie, gdyby go sam mówca nie osłabił, zapewniając, iż obecnie niema w całych Niemczech wśród młodzieży ani jednego ośrodku, któryby pragnął wojny. To jedno zdanie bardzo osłabiło całość przemówienia, stawiając w wątpliwość wiarygodność wszystkich wywodów.

Nie będę się zastanawiał nad długim szeregiem przemówień mniej ciekawych, jak np. napastliwe w stosunku do Polski wystąpienie Ukraińca, gdyż nie zaważyły one na biegu obrad.

Komitet belgijski pod kierownictwem ks. Fryderyka de Merode, przewodniczącego kongresu, wyleżał wszelkie siły, aby ton prac był prawdziwie przyjacielski i pokojowy. Przyznać też należy, iż cel ten całkowicie został osiągnięty. Zajmujące było ostatnie zebranie, które zamknął dłuższym, pełnym młodzieńczego zapалу przemówieniem były premier minister Jaspas, wywołując młodzież do współpracy międzynarodowej w myśl zasad Kościoła Katolickiego, oraz do studiowania i zajmowania się zagadnieniami polityki, od których tak stroniło poprzednie pokolenie.

Na zakończenie delegacji akademików komisariat rządu w Warszawie odmówił udzielenia ulgowych paszportów.

N. N.

Najbliższe dekrety Prezydenta

Prasa warszawska donosi, że najbliższe dekrety Prez. Rzeczypospolitej nie będą dotyczyły spraw gospodarczych, lecz raczej usprawnienia administracji. W tej dziedzinie jest już przygotowanych podobno kilkadziesiąt ustaw i rozporządzeń.

Z Obozu Wielkiej Polski

Swarzędz, 24 kwietnia.

W wielkiej sali Hotelu Polskiego w Swarzędzu, odbyła się podniosła uroczystość przyjęcia nowych członków w szeregi Obozu Wielkiej Polski.

O godz. 15.15 zgali zebranie p. inż. Bukowski, witając licznie zebranych gości i sympatyków oraz delegata grodzkiego i pow. wydz. O. W. P., p. Edwarda Budniaka z Poznania. Po zagajeniu kierownik placówki p. Jarczyński zdał raport delegatowi, poczem p. Budniak w obszernym referacie omówił sytuację gospodarczą i polityczną, wskazał na ogromny przełom, jaki się dokonywa w społeczeństwie polskim, oraz zaakcentował, że Oboz Wielkiej Polski nie zboczy z raz obranej drogi i powiedzie do zwycięstwa sztandar narodowy. Żywiołowe oklaski były oznaką solidaryzowania się z wywodami referenta.

Po referacie nastąpiła podniosła chwila dekorowania 25 kandydatów na członków Obozu Wielkiej Polski. Do tych nowo przyjętych żołnierzy armji narodowej przemówił w plemiennych słowach ks. prob. Kapturkiewicz, który zwrócił uwagę na zgniłą moralną, jaka się zakradła w pewnej części społeczeństwa. Jeszcze raz zwrócił się do nowo przyjętych członków p. Budniak i podkreślił obowiązki, jakie nakłada „mieczyk” Bolesława Chrobrego.

Piękną uroczystość zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych. Zaznaczyć należy, że placówka swarzędzka wykazuje doskonałą sprawność organizacyjną pod kierownictwem p. Jarczyńskiego.

Powrót Cezara?

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Rzym, 25 kwietnia.

Italia faszystowska zniosła, jak wiadomo, święto międzynarodowe 1-go maja, a natomiast ustanowiła 21-go kwietnia, jako święto „narodzin Rzymu”, a zarazem święto pracy. Socjalizm święci dzień 1 maja, jako dzień wyzwolenia od pracy, jako święto buntu przeciwko obowiązkowi człowieka — faszyzm zaś święci 21 kwietnia jako dzień gloryfikacji, wywyższenia pracy, dzień radości z dokonanego dzieła, a zarazem spełnionego obowiązku. Oto bieguny dwu krańcowych doktryn: socjalistycznej i faszystowskiej. W nowym świecie faszyzm gloryfikuje nie tylko pracę, ale także przeszłość Italji i śmiało wskazuje masom na najstarszą, najwspanialszą metrykę pochodzenia narodu.

W tym roku program uroczystości obejmował, jak zwykle, cały szereg punktów, z pomiędzy których wybijały się dwa: pobór młodych faszystów oraz otwarcie świeżo odkopanego forum Cezara. Pierwsza uroczystość odbyła się w okazałych ramach Piazza del Popolo, na tle bujnej zieleności Monte Pincia. Przeddefilowało przed Mussolinim kilkadziesiąt tysięcy wyszkolonych i uzbrojonych faszystów od „balillów” począwszy, a skończywszy na miejscowych organizacjach partyjnych. Zwracały powszechną uwagę oddziały faszystek, a dalej awangardzistów, uzbrojonych w karabiny maszynowe i małych marynarzy, ciągnących polowe armatki. Zachwyt budził idealnie miarowy przemarsz, dorodnych, jakby z jednego spłzu ulanych uczniów akademii wychowania fizycznego. „Giovinezza” faszystowska święciła triumf. Jeszcze 5 do 10 lat takiej pracy, propagandy i szkolenia, a faszyzm wejdzie w krew i w ko-

ści większości narodu i może stać się według wyrażenia Mussoliniego owym „rozpalonym meteorem, który on rzuca tam gdzie zechce”. Militarne organizacja faszystu jest dziś rzeczywistością, a jej rozwój potencjalny faktem niezaprzeczonym, z którym Francja i Anglia muszą się liczyć. To też Paryż nie jest skory do ustępstw ani w Afryce, ani gdzieindziej, bo utrzymuje, że będzie na nie czas, gdy przyjdzie chwila zastosowania dewizy Mussoliniego: „do ut des” — „niente per niente” (nic za nic); a Londyn trochę zapóźno stara się oduczyć Maltańczyków od „słodkich dźwięków mowy włoskiej”.

Grono dziennikarzy zagranicznych, spoglądające na tę wspaniałą defiladę, która wszakże nie była zwykłą defiladą odświętną, ale nową, powiedzmy śródziemnomorską rzeczywistością, żywo komentowało w świetle tego scenariusza włoską politykę rozbrojenia w Genewie i tezę p. Grandiego o redukcji sił zbrojnych „do możliwie najniższego poziomu”. Italia może o tem spokojnie mówić, bo w młodzieży swej i zmilitaryzowanych masach posiada potężne złoża defensywne i ofensywne.

Bezpośrednio po rewji na Piazza del Popolo Mussolini z całą swiłą udał się na forum Cezara, znajdujące się na lewo od pomnika Wiktora Emanuela II. Jest to ostatnie z odkrytych forów. Łączy się ono bezpośrednio z jednej strony z „forum romanum”, z drugiej zaś z forum Trajana. Po definitywnem uregulowaniu tych wykopalisk wszystkie fora cesarskie, a więc Nerwy, Augusta, Trajana, Cezara a wreszcie „forum romanum” wystąpią w swej imponującej postaci. Najmilsze marzenia archeologów

O chrześcijańskie zasady życia państwowego

List pasterski J. Em. ks. Kardynała Prymasa Polski

J. Em. ks. Kardynał Prymas Hlond wydał list pasterski o niezmiernie doniosłości, datowany z Gniezna w dniu święta św. Wojciecha. Rozpoczynamy dziś druk listu pasterskiego Prymasa Polski in extenso:

Najmilsi w Chrystusie!

Dobroliwa Opatrzność Boża przywróciła nam niepodległość, kiedy się w świecie coraz groźniej uwydatniał zaczął kryzys państwa. Ludzkość patrzyła na szlachetne, a nawet genialne inicjatywy w polityce wewnętrznej i międzynarodowej. Mężowie stanu poszczycić się mogą powodzeniem w niejednej arcytrudnej sprawie. Są przykłady polityki dostojnej, oryginalnej, górną pojmowanej. A mimo to szerzy się wrażenie, że pogłębia się przesilenie samej instytucji państwa.

Co skompromitowało w różnych krajach państwowość? Co ją do nieładu doprowadza? Czy tylko przypadkowe błędy, grzechy i niepowodzenia rządów? Czy nie raczej stosowanie fałszywych filozofii państwowych? Czy nie uporne realizowanie doktryn politycznych, niezgodnych z istotą państwa i z naturą ludzką? Czy nie uleganie ruchom ideowym, które od rewolucji francuskiej heretyzowały w Europie, usuwając prawo moralne z życia publicznego, siejąc anarchię i rozkładając państwo?

W wicherzastą godzinę dziejową odbudowujemy na praojcowskich sadybach niepodległe państwo. Naród nieczego odradzającej się Polsce nie poszczędził. Wiekami mierzy rytm życia, które z gorących serc przelewa w nowy ustrój ojczyzny. Nieśmiertelność chciałby tchnąć w organizm państwa.

Ale czy ma jasną świadomość i zdrową psychę państwową? Czy posiada pełną naukę i prawdę o państwie? Czy wyraźnie rozeznaje moralne zagadnienie życia państwowego? Czy kieruje się etycznymi zasadami zbiorowego bytu? Czy ma sumienie państwowe? Czy sięga do wiecznych źródeł mocy i postępu? Jakże ideały publiczne przyswiecają mu w tej dziejowej chwili?

Od kolebki państwowości polskiej

Niechże od kolebki państwowości polskiej, od grobu św. Wojciecha i mogił prymasowskich, idzie w naród wskazanie, jaką treść duchową i jaką moralną prawdę wlać należy w polskie państwo i jego politykę. Nie podaje programów politycznych, bo to nie zadanie Kościoła. Nie piszę rozprawy, bo nie od tego jest list pasterski. Z chrześcijańskiej nauki o państwie rzucam szkice, pewne zasady i myśli. Niech one wskażą zasadniczy kierunek, w którym dziś i w przyszłości płynąć powinna nawa państwa polskiego — ku swym wielkim i świętym przeznaczeniom.

Zrodził się ten list ze świadomości obowiązku pasterskiego, a kierowały mną przy pisanju wiara w państwo pol-

skie i ukochanie narodu. Zupelnie obca jest mi myśl krytykowania kogokolwiek. Niechże więc ten głos prymasowski wszystkich skupi przy chrześcijańskim poglądzie na państwo do sumiennej służby ojczyźnie. Niech go nikt nie nadużywa do szerszenia nieporozumień i sporów, a kapłanów, pisarzy i mężów wiedzy niech do tego pobudzi, by jak najwięcej światła wnosili w dziedzinę etyki państwowej. Wszak ona tak bardzo wymaga wszechstronnego opracowania i spopularyzowania.

I.

Pochodzenie państwa i władzy państwowej

Państwo wywodzi się z natury ludzkiej, w której tkwi wrodzona skłonność do łączenia się w większe zespoły dla celów bezpieczeństwa i porządku publicznego, dla postępu i rozwoju. Będąc potrzebą natury ludzkiej, państwo jest nakazem owego wiecznego zakonu moralnego, który Stwórca wyrzył w sercu człowieka, a który nazywamy prawem przyrodzonym. „A ponieważ żadne społeczeństwo nie może istnieć, jeżeli ktoś nad wszystkimi władzy nie sprawuje, któraby skutecznie pobudzała jednostki do wspólnych celów, jest rzeczą oczywistą, że zespołem ludzkim jest konieczne potrzebna naczelna władza, wypływająca z tego samego zakonu bożego, z którego społeczność pochodzi¹⁾”.

Zatem i państwo i władza jego wywodzą się nie z jakiegos przyrodzonego wydarzenia dziejowego, ani z dobrowolnej umowy ludzkiej, lecz z prawa przyrodzonego. To prawo nie określa wprowadzić ani ustroju państwa, ani sposobu przekazywania władzy państwowej, a tem mniej osoby piastuna władzy, ale, wprowadzając do społeczności państwowej władzę naczelną, jako konieczność natury, opromienia tę władzę majestatem Stwórcy, który jest zakonu przyrodzonego dawcą. W tem znaczeniu Kościół uczy, że państwo i władza od Boga pochodzą. Tak też rozumiemy te miejsca Pisma świętego, które mówią o boskim pochodzeniu władzy. Przypatrzmy tylko owo dosadne twierdzenie św. Pawła: „niemasz zwierzchności, jeno od Boga, a które są, od Boga są postanowione²⁾”.

„Nauce katolickiej nie sprzeciwia się, że w pewnych wypadkach lud obiera tych, którzy mają stanąć na czele państwa. W tych razach bowiem Bóg nie wyznacza ani formy, ani piastuna władzy bezpośrednio, jak wyznaczył Mojżesza i Dawida, lecz pośrednio przez lud. Taki wybór nie nadaje władzy, lecz wskazuje jedynie tego, który ma ją wykonywać. Każda władza zaś jest od Boga³⁾”. Tak pojmować należy te zwroty

¹⁾ Leon XIII, Encyklika „Immortale Dei”.

²⁾ Rzym 13, 1.

³⁾ Leon XIII, Encyklika „Diuturnum”, Dai”.

w nowoczesnych konstytucjach demokratycznych, które mówią o narodzie, jako o źródle władzy państwowej.

Taka jest w krótkich słowach zasadnicza nauka Kościoła katolickiego o pochodzeniu państwa i jego władzy. Wynika z niej:

a) Kościół bezwzględnie przyjmuje państwo jako potrzebę przyrodzoną i jako konieczne następstwo faktu, że człowiek, przez Boga stworzony, ma taką a nie inną naturę. Państwo nie jest zatem czymś dowolnym, ale warunkiem naturalnego rozwoju ludzkości, która bez instytucji państwa nie mogłaby osiągnąć swych przeznaczeń ziemskich i popadłaby w nieopisany chaos.

b) Państwo jest społecznością realną i zorganizowaną, nad którą wykonywa rządy widomy piastun władzy. Ustrój tej społeczności podlega rozwojowi i jest wynikiem czynników historycznych. Również przechodzenie władzy państwowej z jednej na inną osobę jest rzeczą rozwoju dziejowego. Natomiast władza państwowa, jako taka, nie jest tworem człowieka, nie jest płodem dziejów ani wynikiem woli czy mocy narodu, lecz następstwem natury ludzkiej.

c) Ponieważ prawo przyrodzone w myśl nauki Kościoła jest obowiązującym nakazem etycznym, przeto stosunek człowieka do państwa i do władzy państwowej jest objęty moralnością katolicką.

Stosunek państwa do Boga

W szczególności wypływają z tej nauki następujące zasady etyki państwowej:

1) Państwo nie może nie uznawać w swem życiu Stwórcę, z którego woli i prawa się wywodzi, a który jest panem zarówno jednostki jak i społeczności, czyli państwo nie może być ateistyczne, nie może się rządzić, jak gdyby Boga nie było, lecz powinno Boga czcić i religię szanować.

Państwo nie może być ani ateistyczne, ani bezbożne.

Tem podstawowym założeniem różni się zasadniczo nauka Kościoła od zeszitecznej idei o państwie. W pojęciu liberalnym, wolnomyślnym, laickim, państwo nie uznaje Boga, nie liczy się z nim pod żadnym względem, nie przyjmuje jego praw etycznych, nie zważa na jego religię, czyli jest zasadniczo bezwyznaniem. Zwykle zaś posuwa się dalej i staje się bezbożne, ponieważ Boga wprost wyklucza, wykreśla z konstytucji, ruguje ze szkoły, wyrzuca z ustawodawstwa, a nawet kult jego i wiarę prześladowuje i samą myśl o Bogu, jak w bolszewji, krwawą przemocą w narodach tępi. W miejsce Boga stawia człowieka, rozum ludzki, ludzką wolę i swawolę, siłę materialną i terror. — Skutki tej laicyzacji państwa są takie, że chwile się ustroje społeczeństw, bo zabrakło im trwałych podstaw. Polityka, sprowadzwszy społeczeństwo z drogi Bożej, wtrąciła je w nieład bez wyjścia. Wydaje się, jakoby się szybkim krokiem zbliżała jakaś wielka, a tragiczna w dziejach godzina, która w pamięci przyszłych pokoleń pozostanie odstraszającym dowodem, że kto pod budową ludzkości słup autorytetu Bożego wyraca, ten świat w zwałisko społeczeństw zamienia. Wojnę przeciwko Bogu narodził przegrac muszą, a nieraz przegrywają ją wśród straszliwych wstrząsów i kataklizmów dziejowych.

Obowiązki państwa wobec Boga

Nauka katolicka głosi, że prawo Boże obejmuje wszystko, jednostki, rodziny, narody i jaństwa i że dlatego także wszelkie zbiorowe ustroje ludów wspierać się powinny na Bogu, co w żaden sposób nie ubliża ich powadze.

Ma państwo wyznawać Boga i czcić go, a jego naturalnemu i objawionemu prawu dawać należny posłuch w ustawach, rządach i w całym swem życiu. Obowiązek ten tak ujmuję Papież Leon XIII: „Państwa nie mogą bez zbrodni tak się rządzić, jak gdyby Boga wcale nie było, lub odrzucać wszelką troskę o religję, jak gdyby była niepotrzebna i zbędna, lub wreszcie samowolnie obierać taką, jaka im do smaku przypada. Mają natomiast państwa ścisły obowiązek czcić Boga i to w ten sposób, w jaki Bóg chce być czczony. A więc święte powinno być u władców Imię Boże⁴⁾”.

Głos przeto Kościół powrót życia państwowego od naturalizmu do Boga. Domaga się, aby schorzał ustroje państwowe ratowano pierwiastkami Bożymi, które im odjęto, a bez których usychają. Woła, że władzę i prawo i myśl obywatelską oprzeć należy o podstawę

⁴⁾ Leon XIII, Encyklika „Immortale Dei”.

wiecznych zasad, które się ludzkość rządzić powinna. To jest warunkiem uzdrowienia skolatanego życia państwowego, jak to stanowczo podkreślił Papież Benedykt XV, głosząc światu: „Obecne nieszczęścia nie ustaną, dopóki rodzaj ludzki nie wróci do Boga⁵⁾”.

Źródło i normy etyki państwowej

2) Państwo jest od Boga, ale nie jest Bogiem, a więc nie jest źródłem prawa obyczajowego, nie stwarza moralności, ani nie ustawia jej normy, lecz czerpie przepisy etyczne i odpowiedzialność moralną z tego samego zakonu, z którego płynie jego władza i uprawnienia. Przyrodzone prawo moralne i dekalog obowiązują państwo w tej samej mierze, co jednostkę i rodzinę.

W życiu publicznym obowiązuje prawo Boże

Państwo nie ma więc mocy uprawiania nieetycznych czynów, czyli zło nie staje się moralne i dozwolone przez to, że się go dopuszcza państwo, albo że się je popełnia z ramienia, lub na rzecz państwa. Dlatego też racja stanu i dobro państwa są najwyższym prawem państwowym nie bezwzględnie, lecz w granicach i przy zachowaniu prawa Bożego. To, co w stosunku do dziesięciorga przykazań jest złem, bo niesprawiedliwością, kłamstwem, gwałtem, to pozostaje grzechem także w życiu publicznym, w monarchji, w republice, w czasie wojny i rewolucji, w okresie wyborczym, w stosunkach partyjnych. Niema pod stołcem władzy, którejby wolno było nakazywać podwładnym czyny przeciwne dekalogowi. Moralność katolicka nakazuje bronić państwa przed podstępem, intrygą, bezprawiem, ale nigdy nie uznaje zbrodni za konieczność polityczną i nie uświęca żadnego nakazu niemoralnego.

Najbardziej stanowczo odrzuca też Kościół zasadę, że polityka wogóle stoi poza dziedziną praw moralnych. To niczem nieuzasadnione uroszczenie jest sprzeczne z podstawowym pojęciem o państwie, wprowadza samowolę do życia publicznego i zamienia w piekło wzniosłą instytucję państwa, stworzoną dla dobra i pomyślności ludzi.

Bo jakimże udurzeniem stałoby się życie ludów, gdyby prawo moralne przestało obowiązywać w dziele państwowym! Czy rządy hołdujące takiej teorii mogłyby się odwoływać do sumienia obywateli w imię jakiegoś autorytetu moralnego? Prawem stałaby się siła, bo moralna pustka w polityce prowadzi zawsze do polityki gwałtu. Dowodem tego są programy niektórych ruchów politycznych w Europie, które twierdzą, że o prawie stanowi siła i powodzenie, że siła kwalifikuje tego, kto ma rządzić, że polityka jest walką i że do walki należy wychowywać narody. To się skończy musi katastrofą państwowości.

Jest też zadaniem władzy politycznej podtrzymywać i popierać w państwie zasady moralne jako podstawę porządku publicznego, spokojnego spóżyścia obywateli, materialnego i duchowego rozwoju społeczeństwa. Wynika to z poślannictwa państwa. W tym względzie zachodzą niezrozumiałe zaniedbania. Dość wskazać na rozpasaną nieobyczajność, która zuchwale i niemal bezkarnie podkopuje fizyczne i moralne zdrowie narodów. Wielkie winy i wielka odpowiedzialność!

Państwo nie stoi poza etyką, tak jak nie stoi ponad nią. Albo jest etyczne, jeśli szanuje i popiera prawo Boże, albo jest nieetyczne, jeśli to prawo gwałci i zaniedbuje.

Suwerenność państwa i granice jego władzy

3) Zwierzchnicza władza państwowa jest suwerenna, bo jej, i tylko jej przysługuje najwyższe prawo rządzenia państwem i kierowania jego sprawami niezależnie od innych czynników wewnętrznych, czy zagranicznych.

Nie jest atoli wszechwładna, ani bezwzględnie integralna. Powinna bowiem być wykonywana nie w dowolnym zakresie, ani w sposób arbitralny, lecz zgodnie z celami i dobrem państwa, a poza tem jest ograniczona przyrodzonymi prawami jednostek i rodzin, prawami innych państw i szczególnymi uprawnieniami Kościoła.

Względ na dobro ogółu

Pierwszem ograniczeniem władzy tych, którzy państwami rządzą, jest zatem względ na dobro i właściwe zadania państwa. Nie wolno rządzić przeciw interesom państwa. Nie wolno się kierować władcami kaprysami z szkodą dla dobra kraju. Nie wolno sprawy państwa utożsamiać z własną korzyścią.

⁵⁾ Alokucja z dnia 24 grudnia 1917.

lub z korzyściami pewnej grupy obywateli. Wyraża to z właściwą sobie ścisłością Leon XIII temi słowy: „Piastować należy władzę dla pożytku obywateli, bo kto innymi rządzi, ten jedynie w tym celu rządzi, by pilnował pożytku rzeczy-

pospolitej. Nie godzi się więc żadną miarą, by władza państwowa służyła pożytkowi jednego lub kilku ludzi, bo jest ustanowiona dla ogólnego dobra wszystkich”.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Uwagi o rządowym projekcie ustawy samorządowej

I. Terytorjum i zakres działania najniższych szczebli samorządu

1) Najniższą jednostką samorządu terytorjalnego według projektu jest gmina wiejska zbiorowa, względnie gmina miejska.

Gmina wiejska ma obejmować obszar odpowiadający naturalnemu zasięgowi wspólnego zainteresowania lokalnymi sprawami publicznymi połączonych osiedli.

2) Obszar gminny, o ile nie stanowi ona jednego osiedla, dzieli się na sołectwa, służące zarządowi gminy do wykonywania funkcji administracyjnych. (Art. 12).

3) Jeśli w obszarze gminy projektowanej znajdują się także osiedla, które dotychczas były samodzielnymi gminami i które miały uprawnienia majątkowe, t. zn. prawie wszystkie dotychczasowe gminy na terenie byłego zaboru pruskiego i austriackiego — wówczas tworzy się z takich gmin gromady. (Art. 15 ust. 1).

Gromady tworzy się także z gromad b. zaboru rosyjskiego, o ile posiadały one samodzielny majątek gromadzki, lub wspólne grunta gromadzkie. (Art. 15 ust. 2).

O ile w gminie utworzy się gromady, to wówczas zidentyfikują się one terytorjalnie z wzmiankowanymi poprzednio sołectwami. (Art. 15 ust. 5). Opisanie gromady są gromadami z mocy prawa, przyczem również jest możliwe następne tworzenie gromad przez wojewodę. (Art. 15 ust. 3, 7).

Zakres działania gromady obejmuje zarząd majątkiem i rozporządzenie dochodami z tych źródeł, oraz współdziałanie z gminą w wykonaniu jej zadań (art. 16). Gromada pokrywa swe wydatki z dochodów z majątku i opłat za korzystanie z urządzeń gromadzkich (art. 19 p. 1). Może również złożyć rada gromadzka, względnie zebranie gromadzkie wnioski do rady gminnej, która może nałożyć podatki gromadzkie pieniężne i w naturze. (Art. 19 p. 3, 4).

4) Sołectwo i gromada są więc organami mieszczącymi się zasadniczo w ramach gminy wiejskiej. Równolegle obok gmin wiejskich istnieją gminy miejskie, o ustroju podobnym do gmin wiejskich, z tą różnicą, że brak tu szczebli niższych. Mówiąc o ustroju gminy należy mieć na myśli tak gminę wiejską, jak miejską, poza zmianami w nazwach organów. (Art. 1).

II. Ustrój gmin

1) Na czele gminy stoi, jako organ uchwalający, a jak się wyraża projektodawca — organ, stanowiący normy i zasady w zakresie gospodarki gminnej — rada gminna (art. 29), wybierana, jako rada miejska, w miastach, drogą powszechnego, równego, tajnego i bezpośredniego głosowania imiennego. (Art. 24).

Bardziej skomplikowany jest wybór rady gminnej wiejskiej. Wybór jest tutaj pośredni — dokonuje się przez gminne kolegia wyborcze, w skład których wchodzi ze strony gromad członkowie rad gromadzkich, wraz z delegatami zebrania gromadzkiego tych gromad, które rad nie posiadają, t. zn. gromad, nie liczących stu mieszkańców (art. 10). Prócz gromad jednak istnieją w gminach sołectwa administracyjne, nie posiadające organów koleżeńskich.

Aby i tutaj przeformować tę pośredniość wyborów, projektodawca tworzy w sołectwach ponad 100 mieszkańców fikcję rady gromadzkiej na okres wyborczy, która wchodzi w skład kolegium delegatów, w sołectwach zaś o liczbie mniejszej od 100, ustanawia wybór delegatów, jak z pośredniego zebrania gromadzkiego. (Art. 10). Liczbę delegatów każdorazowo ustala starosta.

Takie kolegium dokonuje wyboru rady w głosowaniu równym, tajnym i stosunkowym. (Art. 10 p. 4).

Sołectwo jest odrębnym okręgiem wyborczym, można je jednak łączyć we wspólne okręgi. (Art. 10).

Jak widać sito jest gęste, aparat trudny do uruchomienia, a uruchomienie kosztowne. Takie ułożenie wyborów do rady gminnej obliczone

jest najwyraźniej na wielkie terytorjum, co zresztą potwierdzi się dalej.

2) Na czele gminy, jako organ wykonawczy stoi zarząd, złożony w gminach wiejskich z wójta, podwójciego i ławników, wybranych przez radę, przyczem wójta i podwójciego wybiera się zwykłą większością, a ławników względną (Art. 11). Podobnie w gminach miejskich wybiera się burmistrza i ławników (art. 28 p. 2, 3), poza drugorzędni różnicami. — Słuszne jest wprowadzenie instytucji zawodowych członków organów zarządzających (art. 33), która niewątpliwie może się z korzyścią przyczynić do podniesienia poziomu tych organów.

3) Powracając od organizmów niższych do gmin, a w szczególności do gromad, zauważa się tam wspomniany już organ uchwalający i kontrolujący w postaci zebrania gromadzkiego w gromadach, liczących do 100 mieszkańców, a w większych — radę gromadzką, wybraną na okres pięcioletni. Liczba radnych wynosi 8 do 24 członków.

4) Organem wykonawczym jest sołtys gromadzki, wybrany przez zebranie, względnie radę gromadzką (Art. 17). Zaznaczyć należy, że jest to inny sołtys, niż sołtys w sołectwie. ten drugi jest bowiem wyłącznie sołtysiem administracyjnym, wybranym przez radę gminną. (Art. 12).

Sołtys sołecki przychodzi więc zgóry, a sołtys gromadzki z dołu.

III. Nadzór

1) Nadzór tak nad gminami, jak i nad gromadami sprawuje powiatowa władza administracji ogólnej (art. 20). Sołtys i podsołtys gromadzcy poddani są porządkowej i dyscyplinarnej władzy starosty (art. 20) na równi z wójtami i burmistrzami (art. 53).

W następnym numerze omówimy przedstawiony tutaj schemat organizacji najniższych szczebli projektu samorządowego.

BOGDAN GRZELACHOWSKI.

„Sanacyjna” „Bratnia Pomoc” w Warszawie

„Sanacyjna” „Gazeta Polska” doniosła, że onegdaj odbyło się w Warszawie organizacyjne zebranie nowej „Bratniej Pomocy” studentów uniwersytetu, zwołane przez „zdrowomyślnych” studentów, t. zn. członków „Legjonu Młodych”.

Do tego doniesienia „Gazeta Warszawska” dodaje następujące uwagi: Jak wiadomo „Legjon Młodych”, skompromitowany na terenie akademickim szeregiem napadów, wykluczony został ze społeczności akademickiej na jednym z wieców ogólnoakademickich. Napad członków „Legjonu Młodych” na tegoroczne walne zebranie „Bratniej Pomocy” studentów uniwersytetu warszawskiego rzucił jaskrawe światło na środki i metody walki „sanacji” z obozem narodowym. Sami „legjoniści” zdają sobie sprawę, że nlema dla nich miejsca w szeregu polskiej młodzieży akademickiej.

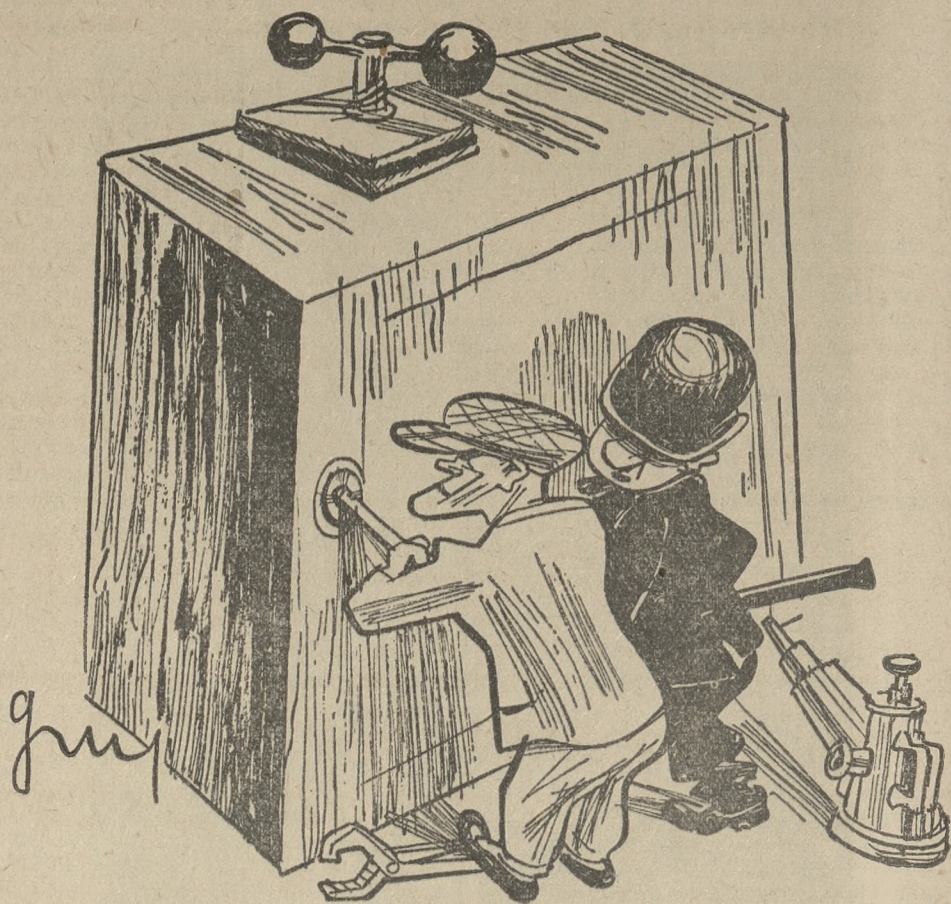
Nic więc dziwnego, że w dzień po ostatnim wyczynie (napadzie na walne zebranie) „Legjonu Młodych” główny „komendant” wydał „legjonistom” rozkaz wystąpienia z „Bratniaka” u-

ISTNIEJE TYLKO JEDNA ASPIRINA

Środek tak wspaniale usmierzający ból, jest często przedmiotem podrabiania. Dlatego też przy bólu głowy i zębów, przeziębieniu, reumatyzmie, należy przyjmować tylko tabletki, które jak i opakowanie opatrzone są znakiem BAYER.

Fachowe pismo

Właamywacz: Nie możesz otworzyć kasy, Felek, — a mówiłem ci, cholero, czytaj częściej „Tajnego Detektywa”!

niwersytetu. Przynajmniej w ten sposób usiłowano ratować sytuację. I rzeczywiście. Z „Bratniej Pomocy” S. U. W. wystąpiło aż 69 osób. Tylko 69 osób wykonało „rozkaz komendanta”, co stanowi 0.8 proc. ogółu studentów uniwersytetu, należących do „Bratniaka”. Według „Gazety Polskiej” jest to „masowe wystąpienie” z „Bratniej Pomocy”. Można wnioskować, że „Gazeta Polska” posiada wielką ilość swoich zwolenników, jeśli grupę 69 osób kwalifikuje jako „masę”.

Ciekawi jesteśmy, jak też pracować będzie „Bratniak” o 69 członkach. Każdy tam będzie dygnitarzem. Pieńdzę znajdują się.

Były legionista oficerem sztabu hitlerowskiego

Katowicka „Polonia” donosi co następuje:

„Głośną była swego czasu na gruncie lwowskim afera majora Krausa, który zdefraudował większą kwotę pieniężną w D. O. K. VI zbiegł z niemiecką tancerką z Polski. Major Kraus, b. legionista, posiadał liczne odznaczenia wojskowe i zajmował wybitne stanowisko, to też jego ucieczka wywołała zrozumiałą sensację.

Krzyżowały wówczas pogłoski, że pozostawał on na żołdzie ościennego państwa.

Ostatnio nadeszła informacja, która w wysokim stopniu potwierdza hipotezę, że Kraus był szpiegiem niemieckim. Oto w Gdańsku zdołano stwierdzić, że jest on jednym z pierwszych oficerów sztabu generalnego organizacji hitlerowskich i cieszy się tam wielkim autorytetem”.

Poznański sejmik wojewódzki

Nabożeństwo na intencję Sejmiku — Otwarcie X sesji

Dziś w sali sejmikowej starostwa krajowego rozpoczęły się obrady X dorocznej sesji poznańskiego sejmiku wojewódzkiego. Tegoroczny sejmik zebrał się w nowym składzie.

Na intencję obrad, o godz. 10 odbyło się nabożeństwo w kolegiacie farniej. Mszę św. odprawił proboszcz farny ks. prałat Stychel. Na nabożeństwo przybyli członkowie sejmiku i władze samorządu krajowego. Otwarcie obrad nastąpiło o godz. 11.30. Otwarcia sesji dokonał w zastępstwie wojewody poznańskiego wicewojewoda Kaucki, powołując na marszałka sejmiku najstarszego wiekiem członka sejmiku p. Wiktora Szulczewskiego, ziemianina z Strzelca. Na sekretarzy, powołano najmłodszych wiekiem członków sejmiku pp.: Szczepana Olejniczaka z Mogiła i Stanisława Zenkellera, kier. starostwa w Międzychodzie.

Następnie, wicewojewoda Kaucki przedłożył sprawozdanie z administracji państwowej w województwie poznańskim. W kilkunastu godzinach prze-

mówieniu omówił szczegółowo wszystkie dziedziny administracji.

Obradom przysłuchuje się na galerii szereg osób. W tem kilka pań. Na obrady przybył też konsul czeskosłowacki w Poznaniu p. dr. Doleżał. (k)

Zawieszenie radcy kraj. dr. J. Huberta

Dziś nastąpiło zawieszenie w urzędowaniu wyższego radcy krajowego dr. Juliana Huberta. Decyzja ta przysłała dziś w godzinach przedpołudniowych. Dr. Hubert był zastępcą starosty krajowego. Zawieszenie dr. Huberta, znanego z głośnych procesów ze Świąćickim na tle stawianych mu zarzutów, pozostaje podobno w związku z temi procesami.

Dziś rano dr. Hubert był jeszcze w starostwie na krótko przed otwarciem sejmiku wojewódzkiego. Jednocześnie w Warszawie toczył się dziś w Sądzie Najwyższym proces przeciw Świąćickiemu, którego dr. Hubert skarżył o obrazę.

Decyzję o zawieszeniu wydały władze nadzorcze w Warszawie. (k)

Śp. dr. Walerjan Werner

Dziś zmarł po krótkiej chorobie major-lekarz dr. Walerjan Werner, lekarz wojskowy i chirurg — ordynator Zakładu Sióstr Miłosierdzia św. Józefa. Zgon śp. dr. Walerjana Wernera, który zmarł w pełni męskich sił, wzbudził powszechny żal i współczucie. (k)

Śmierć wskutek lekkomyślności

Strasburg, 27. 4. (PAT). Polak, Józef Semplewicz, zamieszkały w Seultzeren (Górna Alzacja) znalazł w polu granat, pozostały z czasów wielkiej wojny i zaczął go pilnować. Po chwili granat eksplodował, rozszarpując Semplewicza.

Atak furji

Wilno, 27. 4. (PAT). We wsi Kar-mazy, gminy prozorowskiej, dostał nagłe ataku furji Kazimierz Karman, który z zapaloną głownią biegł wśród budynków gospodarskich swego ojca i podpalał je, a następnie rzucił się do płonącej stodoły.

Nieszczęśliwy poniósłby niechybnie śmierć, gdyby nie pomoc sąsiadów, którzy wyciągnęli Karmana z ognia. Poparzonego po nałożeniu opatrunku przez lekarza odesłano w stanie ciężkim do szpitala. Zabudowania zdołano uratować.

Dr. Edmund Majewicz

Specjalista chorób wewnętrznych ordynuje od 1-go maja w KRYNICY naprzeciw poczty. aw 10138

Dokoła milionowych oszustw Kreugera

Wiceprzewodniczący komisji rzeczoznawców o ostatnich operacjach Kreugera

Paryż, 27. 4. (PAT.) Prof. Fehr, wiceprzewodniczący komisji rzeczoznawców do zbadania sprawy Kreugera oświadczył przedstawicielom prasy francuskiej, że ostatnia operacja Kreugera polegała na wycofaniu z Banku Skandynawskiego akcji kopalni złota w Boliden na sumę 40 milj. koron, wzamian za co Kreuger wręczył Bankowi Skandynawskiemu niemieckie obligacje państwowe nominalnej wartości 50 milj. dol. Obligacje te wycofał on z towarzystwa International Match Corporation, któremu obiecał zastąpić je przez włoskie bony skarbowe.

Jak wiadomo, obecnie bony te okazały się fałszywe. Kreuger nie dotrzymał swej obietnicy i w ten sposób International Match Corp. znalazło się bez pokrycia.

Akcje kopalni złota w Boliden, aczkolwiek są zaangażowane w Banku Państwa, posłużyły Kreugerowi jako

podstawa do wypuszczenia na rynek nowych obligacji. Kreuger sprzedał je za 70 milj. koron szwedzkich i dotychczas zupełnie nie wiadomo, co się stało z dochodami, osiągniętymi z tych tranzakcji.

Spółka Kreuger-Toll, której moratorium upływa dnia 30 kwietnia, prosiła o prolongatę do 15 maja, kiedy będzie mogła być ogłoszona ustawa, przygotowywana przez władze o powołaniu administracji rządowej dla likwidacji firmy Kreuger i Toll. Do tego czasu delegat rządu będzie sprawował funkcje syndyka, kontrolując wszystkie wydatki. Upadłość nie będzie jednak ogłoszona dzięki specjalnemu moratorium

Dochodzenia sądowe przeciwko członkom rady administracyjnej mogłaby przeprowadzić wyłącznie na podstawie skargi i pod warunkiem ogłoszenia bankructwa.

Trzy krwawe rozprawy

Szczegóły zabójstwa dyr. Koehlera — Strzeliła do chorego umyślowo i sama pozbawiła się życia — Drugi mord i samobójstwo

Warszawa, 27. 4. (Tel. wł.) — Zabójca dyrektora zakładów żyrodowskich Julian Błachowski jest ojcem dwojga dzieci, 15-letniego chłopca i 14-letniej dziewczynki. Żona jego pracowała doniedawna jako hіżjenistka w szkole powszechnej, skąd otrzymała wypowiedzenie.

Zamordowany dyrektor Koehler był obywatelstwem szwajcarskim, w Polsce znajdował się od lat 6. pozostawił żonę i czworo dzieci. Rodzina jego mieszka w Lozannie a najstarszy syn przebywa na studiach w Paryżu.

Koehler miał zwyczaj codziennie w południe przychodzić na kawę do cukierni Ziemiańskiej. Wczoraj zamierzając uczynić to samo, szedł w kierunku pl. Napoleona, gdzie padł ofiarą mordu.

Warszawa, 27. 4. (Tel. wł.) — W zakładzie obłąkanych w Tworkach

pod Warszawą 20-letnia Janina Berdziecka, nauczycielka z Chelмна, która często odwiedzała swego narzeczonego, 23-letniego Antoniego Baranowskiego przy pożegnaniu całując go w czoło, strzeliła doń z rewolweru w głowę, a następnie sama się zabiła. Śmierć Berdzieckiej nastąpiła natychmiast. Baranowski jest ciężko ranny.

Prasa donosi, że rozpaczliwy krok Berdzieckówny spowodowany był wiadomością, że stan narzeczonego nie pozwala żywić żadnych nadziei na wyzdrowienie.

Warszawa, 27. 4. (Tel. wł.) — Na tle sprzeczki zamordował siekierą niejaki Władysław Gorczyński stolarza Zygmunta Baczyńskiego. Schwytany zabójca w nocy w komisariacie zadał sobie trzy rany, popełniając p. i. harakiri.

Zdemaskowany bratobójca przyznał się

Nieoczekiwane wyniki śledztwa w sprawie napadu rabunkowego w zaścianku Czudzieniszki

Wilno, 27. 4. (PAT.) Skomplikowane dochodzenia w sprawie zagadkowego napadu rabunkowego na zaścianek Czudzieniszki, zostały zakończone.

Ustalono niezbicie, iż sprawcą mordu był Maciej Krawcewicz. On to w tragiczną noc zamordował wystrzałem z fuzji w ciemnościach swego brata, oraz przypadkowego świadka zbrodni Gierzanowicza i wymyślił rzekomy napad zamaskowanych bandytów, którzy

mieli wtargnąć przez okno. Pierwotne poszlaki przeciwko Karolowi Dudzinowi okazały się mylne, a zdemaskowany zbrodniarz przyznał się do zamordowania brata i Gierzanowicza.

Maciej Krawcewicz został wczoraj osadzony w Oszmianie w więzieniu. Stanie on przed sądem doraźnym. Sprawa rozpatrywana będzie w pierwszych dniach maja.

Groener u Hindenburga

Berlin, 27. 4. (PAT.) Raport min. Groenera u prezydenta Hindenburga trwał 3 godziny.

Dako to kołom polit. powód do przypuszczeń, że min. Groener poruszył na konferencji nie tylko sprawę Reichsbanneru, ale również szereg kwestyj z zakresu polityki wewnętrznej.

Kraża nawet pogłoski, że Groener zamierzał ustąpić ze swego stanowiska min. spr. wewn., zatrzymując tekę Reichswehry. Mówiono również o silnym nacisku kół radykalno - prawicowych w kierunku anulowania zakazu w sprawie utrzymania szturmówek nar.-soc.

Bez podstaw prawnych

Warszawa, 27. 4. (Tel. wł.) Prezydentem miasta Wilna „sanacja” wybrała w miejsce dr. Folejewskiego „sanatora” dr. Maleszewskiego.

Przed głosowaniem prezes Chreścijański - Narodowego Koła radnych prof. Komarnicki złożył oświadczenie, że urzędująca rada miejska, której kadencja upłynęła w r. 1930, istnieje bez podstaw prawnych i że wobec tego tak samo bez podstaw prawnych są władze samorządowe, dlatego klub nie weźmie udziału w głosowaniu.

Z konferencji rozbrojeniowej

Genewa, 27. 4. (PAT.) Komisja główna odbyła krótkie posiedzenie, na

Żywcem pogrzebany

Strasburg, 27. 4. (PAT.) W jednej z galerii podziemnych kopalni „Hettange Grande” (dep. Mozelle) robotnik polski Stanisław Smagiet zasypany został w czasie pracy zwałami ziemi i po przeniesieniu do szpitala w Algrange zmarł.

Katastrofy lotnicze

Warszawa, 27. 4. (Tel. wł.) — Na lotnisku w Lidzie samolot prowadzony przez por. Szkudlarkę, lecąc na wysokości około 1 metra, uderzył podwoziem przechodzącego robotnika Gotuchowskiego, zabił go na miejscu a następnie po przebyciu około 200 kroków przewrócił się. Pilot i obserwator ciężko ranni, samolot zdruzgotany.

Londyn, 27. 4. (PAT.) W hrabstwie Sussex zderzyły się dwa samoloty. Jeden z lotników został zabity, drugi uratował się przy pomocy spadochronu. Oba aparaty są zniszczone.

Malta, 27. 4. (PAT.) Samolot angielski spadł do morza. Dwóch lotników angielskich zginęło.

Sensacyjny proces w Gdyni

Gdynia, 27. 4. (Tel. wł.) Rozprawa przeciwko Mikulskiemu, Kotlińskiemu i towarzyszom rozpocznie się tu 18 maja. Przewodniczyć będzie wiceprezes s. o. Heidrich, o-karzać — wiceprokurator Sobolewski. Trwanie procesu oblicza się na dwa tygodnie.

Giełdy zbożowo - towarowe

Krków 26. 4. Pszenica dworska czerwona 33.25 — 33.75, biała 32.75 — 33.25, targowa stand. 32 — 32.50, żyto dworskie stand. 30.25 — 30.75, targowe stand. 30 do 30.25, owies dworski stand. 27.50 — 28, targowy stand. 27 — 27.50, jęczmień browarniany 30 — 31, koński zab 46 — 48, peluszk 29 — 32, ziemniaki stołowe 5 — 5.50, mąka pszenna okr. krak. grysikowa 54 do 57, 45 proc. 53 — 54, 60 proc. 50 — 52, mąka żytnia okr. krak. 65 proc. 47 — 47.50, mąka żytnia okr. Poznań 65 proc. 47.50 do 48.

Lwów 26. 4. Naogół sytuacja bez zmian. Tendencja utrzymana, usposobienie spokojne.

Warszawa 26. 4. Żyto 28.75 — 29, pszenica jednolita 31.50 — 32, zbierana 31 do 31.50, owies jednolity 26 — 27, zbierany 25 — 25.50, jęczmień na kaszę 24 — 24.50, browarowy 25 — 26, groch polny 29 — 32, groch Wiktorja 28 — 34, mąka pszenna luksusowa 50 — 55, 0000 45 — 50, mąka żytnia pyłowa 44 — 46. Usposobienie spokojne.

Urzędowa cedula

Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań 27. 4. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71.3 kg (121 f w h.), 2) żyta pomorskiego 69.95 kg (119.1 f w h.); 3) pszenicę poznańską 74.8 kg (127.1 f w h.); 4) pszenicę pomorską 74.35 kg (126.4 f w h.); 5) jęczmienia pozn i pom.: a) 64 do 66 kg, b) 68 kg; 6) owsa pozn i pom 43.55 kg (74.1 f w h.).

Ceny orientacyjne

Żyto	27,75—28,00
Usposobienie stałsze.	
Pszenica	28,25—28,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 64—66 kg.	22,25—23,25
Jęczmień 68 kg	23,25—24,25
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	25,00—26,00
Usposobienie spokojne.	
Owies	21,50—22,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł work.	41,25—42,25
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł work.	42,50—44,50
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	17,50—17,75
Otręby pszenne	15,50—16,50
Otręby pszenne (grube)	16,50—17,50
Rzepak	32,00—33,00
Gorczyca	30,00—35,00
Wyka latowa	21,50—23,50
Peluszk	25,00—27,00
Groch Victoria	23,00—26,00
Groch Folgera	32,00—36,00
Lubin niebieski	11,00—12,00
Lubin żółty	15,00—16,00
Seradela	28,00—30,00
Koniczyna czerwona	160,00—210,00
Koniczyna biała	320,00—460,00
Koniczyna szwedzka	130,00—150,00
Koniczyna żółta odluszczona	150,00—170,00
Przełot	260,00—300,00
Timoteusz	40,00—55,00
Rzecz. angielski	45,00—50,00
Rzecz. niemiecki	3,50—4,00
Ziemniaki jadalne	0,00—0,17
Ziemniaki fabr. za kilo %	0,00—0,17
Stoma luźna	4,50—5,00
Stoma prasowana	6,00—6,50
Siano luźne	5,75—6,25
Siano luźne nadnoteckie	7,00—7,50
Siano prasow. nadnoteckie	8,25—8,75

Makuch lniany 36—38%	26,00—28,00
Makuch rzepakowy 36—38%	18,00—19,00
Makuch słonecznik 46—48%	19,50—20,50

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 90 tonn, pszenicy 148 tonn jęczmienia 30 tonn, owsa 15 tonn, lubinu niebieskiego 14 tonn.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.88 1/2 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.91 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płać dziś za 100 mk niem w dewizach — zł gotówka — zł. za 100 guld. gd. w dewizach 174.41 do 174.67 zł. gotówka 174.07 zł.

POZNANSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 27. 4. 1932 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana. Z pożyczek państwowych poszukiwano nadal 5 proc. Poż. konwers. po 38 proc. oraz 4 proc. Poż. inwestycyjną po 90 proc. Z papierów lokacyjnych P. Z. K. utrzymały się w kursie 8 proc. listy dol. stare po 65 1/2 proc. oraz 4 proc. listy zast. konwert na 28 1/2 % w placeniu, natomiast 6 proc. listy żytnie były dziś w zaoferowaniu po 14.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano Bank Polski po 78 % lecz bez oddawców. W obrotach nieoficjalnych płacono za 4 proc. Premjówki dol. 50 oraz za 3 proc. Poż. bud. 39.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 38% P.
5% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 65 1/2 % P.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 28 1/2 % P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 14.— O.
4% Premj. Pożyczka Inwestycyjna 90.— P.

Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 27. 4. 1932 r.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjedn.: tr. 8.89 1/2, sp. 8.91 1/2, kup. 8.87 1/2.

Dewizy:

	trans.	sporzed.	kup.
Holandja	361.15	362.05	360.25
Londyn	32.70	32.86	32.54
Nowy Jork czek	8,902	8,922	8,882
Nowy Jork kabel	8,909	8,929	8,889
Paryż	35.11	35.20	35.02
Praga	26.37	26.43	26.31
Szwajcaria	173.20	173.63	172.77
Włochy	45.85	46.08	45.62
Berlin	211.70		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poż. bud. 37,50
5% poż. konw. 38,50
4% poż. dolarowa 49,00—49,10
7% poż. stał. 52,37—58,00
w odcinkach po 100.
Tendencja słabsza

Akcje w złotych:

Bank Polski 75,00—74,00
Tendencja bardzo słaba.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 27. 4. 1932 r.

Pszenica march 75—76 kg.	267,00—269,00
Tendencja spokojna.	
Żyto march 72—73 kg. . .	198,00—200,00
Tendencja słabsza	
Żyto rosyjskie cl. Berlin tr. i sp.	195,00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień brow.	190,00—194,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	179,00—189,00
Tendencja spokojna.	
Gwies march.	162,00—167,00
Tendencja mocniejsza.	
Mąka pszenna	32,25—36,00
Tendencja mocna.	
Mąka żytnia 70%	25,90—31,65
Tendencja spokojniejsza.	
Otręby pszenne	11,75—12,00
Tendencja mocna.	
Otręby żytnie	10,00—10,35
Tendencja utrzymana.	
Groch Victoria	18,00—24,00
Groch drobny jadalny . . .	21,00—24,00
Groch pastewny	15,00—17,00
Peluszk	16,50—18,50
Bób	15,00—17,00
Wyka	16,00—18,50
Lubin niebieski	10,00—11,75
Lubin żółty	14,00—15,50
Seradela nowa	30,00—35,00
Kuchy lniane 37%	10,80
Kuchy z orzecha ziemnego	12,20
Kuchy mielone (mączka)	12,00
Wyłoki suche parvt. Berlin	9,40
Srót Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg	11,90
Srót Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin	12,40
Płatki ziemniacz. w wodnych obrotach	17,30 17,75
Ogólna tendencja niejednolita.	

WIADOMOŚCI POTOCZNE

W państwie ryb

Piękne i ciekawe akwarjum w palmiarni poznańskiej

W przeszłej naszej palmiarni, z której Poznań słusznie może być dumny, istnieje pewien zakątek, posiadający charakter wybitnie specjalny; mamy tu na myśli akwarjum, miniaturowe rybne państwo. Wre tam niezwykle ciekawe oraz zupełnie odrębne życie i szkoda, doprawdy, że publiczność tak rzadko stosunkowo tam zagląda, a warto faktycznie bliżej się zapoznać z tą jedyną w swoim rodzaju dziedziną. Zapoczątkowano nasze akwarjum w roku 1922 w skromnych rozmiarach z ilością 10 szklanych naczyń o pojemności 162 litrów wody przy 10 gatunkach ryb. Obecnie ilość szkieł wynosi przeszło 25 o ogólnej pojemności 4 837 litrów wody z 50 gatunkami ryb, przy czym jest nadzieja, że rybnie państwo znacznie zostanie powiększone. Dno w poszczególnych akwariach składa się z dobrze przemytego piasku, w którym umieszczone są doniczki z odpowiednimi roślinami. W celu lepszego utrzymania równowagi biologicznej, przewietrza się akwarja przy

pomocy specjalnego systemu pomp wodnych lub elektrycznych. Tłoczone w ten sposób powietrze w postaci pęcherzyków dostaje się do akwariów za pośrednictwem odpowiednich rozpylaczy. Ciepłotę, odmienną dla każdego gatunku utrzymuje się dzięki ogrzewaczom elektrycznym.

Ryby karmi się codzień, wiosną i latem obficie, jesienią i zimą bardziej umiarkowanie. Daje się im poczwarki komara pióropuszką, rozwilki, oczliki, enchytreusy, białe robaczki specjalnie hodowane, dżdżownice, siekane mięso wołowe i końskie suszone rozwiłkami i suchy pokarm, zwany „wawil”. Narybek karmi się w pierwszych okresach 6 do 12 dni hodowlą wymoczaków, następnie oczlikami. Istnieje krótki a przystępny dla każdego przewodnik po naszym akwarjum i terrarium. Książeczka ta powinna zainteresować wszystkich miłośników natury w ogóle, a specjalnie młodzież, gdyż można się z niej wiele nauczyć. (z)

KALENDARZYK

Środa, 27 kwietnia 1932.

Słońce: wschód 4.30 — zachód 19.11 — długość dnia 14 godzin 41 min.
Księżyc: wschód 2.10 — zachód 9.43 — ostatnia kwadra.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 8 st. C. Pogodnie. Wiatr południowo-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 751 mm — W ubiegłą dobę temperatura najwyższa plus 11 st. C., najniższa plus 6 st. C.

Przepowiednia pogody na czwartek: Po chmurno i chłodniej, w ciągu dnia dżdżysto, miejscami opady.
Kal. rzk.: Teofil B. — jutro Witalis M.
Kal. słow.: Boguś — jutro Żywisław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka „Pod Złotym Lwem”, Stary Rynek 75. — Apteka Sapiieżyńska, pl. Sapiieżyński 1. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76. — Apteka „Pod Eskułapem”, pl. Wolności 13.

Lazarz: Apteka „Przy parku Wilsona”, ul. Marsz. Focha 47.
Wilda: Apteka „Fortuna”, Górna Wilda 96. — Apteka przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22. — Apteka „Pod Opatrznością Boską”, ul. Dąbrowskiego 76.

W innych dzielnicach miasta pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

Wilda

Dla wygody abonentów południowej części Wildy otworzyliśmy filię naszego wydawnictwa w kiosku

p. Antoniego Tomaszewskiego
przy ul. Górna Wilda 114
narożnik ul. Pamiątkowej.

Abonentów tej części Wildy prosimy o zwracanie się odtąd z wszelkimi sprawami, dotyczącymi wydawnictwa naszego, do powyższej filii, która załatwia wszelkie sprawy, a mianowicie: ogłoszenia, oferty, abonament, reklamacje i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy.
Ceny oryginalne bez żadnych dopłat.
Administracja.

OSOBISTE

— **Srebrne gody** obchodzą w dniu 28 bm. kupiec Franciszek Zahlen wraz z żoną Marią z d. Frankowska, ul. Marszałka Focha 63. Na intencję Jubilatów odprawi się w dniu tym w kościele OO. Franciszkanów msza św. o godz. 9.30.

— **Podwójny jubileusz.** W dniu 30 b. m. znany obywatel naszego miasta, właściciel powozów i dorożek konnych Stanisław Tysler, wraz z małżonką Jadwigą z Goderskich, obchodzą srebrny jubileusz małżeński. W dniu tym przypada również dwudziestopięciolecie objęcia po ojcu przedsiębiorstwa powozowego i dorożkarskiego. Jest to najstarsza firma w Poznaniu, bo istniejąca już od roku 1865. Na intencję Jubilatów odprawi się msza św. o godz. 8 rano w kościele Najśw. Serca Jezusowego na Jeżycach.

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** Dyplom lekarza uzyskał p. Jerzy Ney-

man ze Zmierzynki. Stopień magistra farmacji uzyskały: pp. Irena Herrmannówna z Ostrowa i Zofia Chmieleńska z Miawy.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Ze Związku Zawodowego Pracowników Bankowych.** Dnia 28 bm. o godzinie 19 odbędzie się w lokalu Związku, Aleje Marcinkowskiego 24 (dom ogrodowy) zebranie miesięczne.

— **Polski Związek Krótkofalowców.** Zebranie odbędzie się w czwartek 28 bm. o godzinie 20 na salce zebrań „Cukiernia Warszawska”, ul. Podgórna.

— **Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo przy Farze.** Miesięczne zebranie z wykładem ks. dyr. Wolkowskiego i ważnymi komunikatami odbędzie się w czwartek 28 bm. o godz. 19.15 na sali Marianum, ul. Szewska 18, ptr.

WYKŁADY

— **Polskie Towarzystwo Chemiczne Oddział Poznański.** Zamiast odczytu p. inż. Chylińskiego zostanie wygłoszony odczyt przez p. dr. Jana Wiertelaka n. t.: „Wpływ gnicia białego na skład chemiczny drewna”.

ZYCIE SOKOLE

— **Żeńskie Tow. Gimn. Sokół XIII (Wilda)** wzywa wszystkie drużyny do apelu gniazdowego, który się odbędzie w czwartek 28 bm. o godz. 20 na sali gimnastycznej przy ul. Gen. Prądzyńskiego.

— **Sokolil Sokolice!** Z okazji uroczystości święta 3 Maja zbiórka druchów, druchów i młodzieży na boisku Sokola przy Drodze Dębnińskiej. Wszystkie gniazda staną obowiązkowo o godz. 8.40 pod swym sztandarem.

WYSTAWY

— **Wystawa dotycząca emigracji polskiej.** Stowarzyszenie „Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie” uprasza o zwiedzenie wystawy poglądowej, dotyczącej życia naszych rodaków na obczyźnie i zakresu pracy opiekuńczej, jaką podejmuje Stowarzyszenie dla emigracji. — Szczególnie poleca zaznajomienie się z tą dziedziną młodzieży szkolnej. Wystawa mieści się w Domu Rzemieślniczym przy Walech Zygmunta Starego 9, I. ptr., sala 20, a otwarta jest w godzinach od 11—13 i od 16—18 do piątku włącznie.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Dyrekcja Ogrodu Botanicznego** przy ulicy Dąbrowskiego podaje do wiadomości, że ogród zostanie otwarty dnia 1 maja. Godziny otwarcia od 8 rano do 19 wieczorem.

— **Wieczornica narodowa i zabawa** Chrześcijańskiego Uniwersytetu Robotniczego odbędzie się 3 maja o godz. 18 w dużej sali Ogrodu Zoologicznego (ulica Zwierzyniecka). Po wieczornicy odbędzie się wielka zabawa. Czysty dochód na cele oświatowe.

— **Związek Zawodowy Agrotechników R. P.** zawiadamia, że został wpisany do rejestru Głównego Inspektora Pracy. Zadaniem Związku jest obrona i popieranie interesów ekonomicznych i kulturalnych agrotechników ze średnim wykształceniem, a więc: rolników, leśników, ogrodników, meljoratorów, mierników i t. p. Korespondencje w sprawach Związku należy kierować do sekretarza p. J. Dworakowskiego w Warszawie, ulica Poznańska nr. 16, m. 17.

— **O pomocy dla młodzieży akademickiej.** Zarząd „Bratniej Pomocy” T. S. U. P. zawiadamia, iż uwzględniając ciężkie i stale pogarszające się położenie materialne szerokiej rzeszy polskiej młodzieży akademickiej, w dążeniu do rozszerze-

nia akcji samopomocowej w dziedzinie pośrednictwa pracy oraz starań o uzyskanie przez studentki i studentów korepetycji, kondycji, posad biurowych, różnych zajęć statych, doraźnych i t. p., zorganizował okresowe listy poszukujących pracy studentek i studentów. — Zarząd „Bratniej Pomocy” T. S. U. P. ogłasza będzie periodycznie wykaz zgłoszonych przez studentki i studentów zaofiarowań poszczególnych rodzajów pracy, licząc, iż poszczególne osoby, instytucje, biura etc. będą ze swej strony zgłaszały zapotrzebowania na zgłoszone zajęcia. Wszelkie zgłoszenia przyjmuje Sekcja Pośrednictwa Pracy „Bratniej Pomocy” T. S. U. P. w biurze przy ul. Św. Marcin 40, I. ptr. pokój 4 i 5, okienko 2, codziennie od godziny 13—14 oraz telefonicznie (tel. 3946) codziennie od godz. 9—15.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Ze Związku Zawodowego Pracowników Bankowych.** W tych dniach odbyło się w lokalu własnym roczne zebranie funduszu pośmiertnego im. śp. Leonarda Przewoskiego. Zebranie zajął prezes kuratorium p. Władysław Olasek a przewodniczył zebraniu p. Mieczysław Brojerski. Obrady poświęcono dyskusji nad zreformowaniem dotychczasowego regulaminu. W dyskusji zabierali głos pp. Wuttke, Nowacki, Ziegler, Dąbrowski, Wize, Godyński, Sikorski, Wierzbicki, Krause i prezes Związku p. Jabikowski. Po dokonaniu poprawek i uzupełnieniu regulaminu został akceptowany. Powyższy regulamin omawiany będzie jeszcze w komisji regulaminowej, w skład której wchodzi pp. Wuttke i Brojerski. Trzeciego członka, z którym komisja regulaminowa ma współpracować, dokooptuje Kuratorium a będzie nim doradca prawny. W dalszym ciągu zebrania przystąpią do wyborów uzupełniających. Do Kuratoriumu wybrano pp. Krausego i Godyńskiego. Do komisji rewizyjnej pp.: Kosickiego, Wizego i Landowskiego. Poza tem wybrano dwóch zastępców a mianowicie pp.: Obarskiego i Szczepieckiego, poczem zebranie zamknięto. (z)

— **Z targu.** Dnia 27. b. m. na placu Sapiieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3.20—3.40 zł; masła mleczarskiego 3.20—3.40 zł; twarogu 0.60—0.80 zł; mendeł jaj 0.90—1.00 zł; litr śmietany 1.50—1.80 zł; litr mleka pełnego 20—24 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1.40 do 1.60 zł; słoniny wędzonej 2.00 do 2.20 zł; wieprzowiny 1.40—2.00 zł; wołowiny 1.20 do 1.80 zł; cielęciny 1.20—1.80 zł; skopowiny 1.60—2.60 zł; koziny 0.90—1.40 zł; smalcu 2.60—2.80 zł; za drobi: kura 2.50 do 4.00 zł; perlica 3.00—3.50 zł; kaczka 3.00 do 5 zł; geś 7—11 zł; para gołębi 1.20 do 1.40 zł; królik 1.30 do 1.60 złotych; bażant 4.50 złotych; para kurcząt 3.50 do 6.50 zł; za ryby: 1 kilogram karpia 3.00 do 3.20 zł; lina 3.00—3.20 zł; okonia 1.20—1.60 zł; karasia 2.00—2.80 zł; białych ryb 0.90 do 1.60 zł; sandacza 4.00—4.60 zł; 1 kg. leszcza 2.40 zł; 1 kg. suma 2.40; 1 kg. szczu-

Przy cierpieniach hemoroidalnych, objawach obrzęku wątroby, obstrukcji, popękaniach kiszek grubej, owrzodzeniach, parciu na mocz, bólu w krzyżu, ucisku w piersiach, niepokoju w sercu, zawrotach głowy, stosowanie naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa” sprawia zawsze przyjemną ulgę, a niekiedy i zupełne wyleczenie. Zadać w aptekach i drogeriach. nw 10133

Dnia 28 kwietnia 1932 r., o godzinie 8-mej
Profesor Uniwersytetu I. HOFFMAN
będzie miał
ODCZYT

na aktualny bardzo temat: „O rozmnażaniu się i pozostawianiu pici”, w Collegium Medicum, Sala Śniadeckich, 2 pr.
Dochód przeznaczony na stół dla inteligencji, Skarbowa 24. Bilety do nabycia przy wejściu, w cenie 50 groszy. zwp 14417

paka 3.00—3.20 zł; za ryby śnięte 60—80 gr; mniej. Płacono za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0.30—0.40 złotych; szpinaku 50—60 gr; 1 kg. jarmużu 30—40 groszy; 1 kilogram bobu 1.20 zł; główka włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 15—30 gr; modej 30—50 gr; 1 kg. marchwi 20 do 30 groszy; 1 kilogram seleru 40—50 gr; pietruszki 30—50 gr; porę 40—50 gr; brukselki 60 groszy; owoce: 1 kilogram jabłek 1.00 do 1.60 złotych; owoców suszonych 0.80—2.00 zł; grzybów suszonych 4.00—8.00 zł; 1 kg. rabarberu 0.80—1.00 zł; 1 pieczek rzodkiewek 20—35 gr; główka zielonej sałaty 20—30 gr. — Masło i mięso mocniejsze w cenie. Poza tem naogół ceny bez zmian. Targ dość ożywiony, dowozy znaczne. (hu)

KRONIKA SĄDOWA

— **2 tygodnie aresztu za 2000 złotych.** Oszustwa kaucyjne mają dziś powodzenie. Stale bowiem kroniki notują, że ten i ów padł ofiarą wyrafinowanego oszusta. Do rzędu żerujących na kieszeniach naiwnych należał także przedstawiciel pewnej firmy, niejaki Antoni F., który, ogłaszając się w gazecie, że udziela posad, spowodował zbliżenie się z niejakim Mielcarkiem, szukającym pracy. Wszystko się jednak rozbiło o to, że Mielcark, mający objąć „odpowiedzialne” stanowisko, winien złożyć 2 tys. zł. Pan Antoni umiał tak niezdecydowanego Mielcarka przekonać, że ten ostatecznie zdeponował owe 2 tys. zł. Efekt był taki, że Mielcark nie dostał ani pieniędzy, ani też pracy. Sprawa oparła się wreszcie o sąd. Prokurator wyraźnie podkreślił, że zachodzi tu występki kaucyjny i wnosi o ukaranie oskarżonego. Sąd po naradzie ogłosił wyrok, mocą którego p. Antoni zasądzony został na 2 tygodnie aresztu. Karę tę warunkowo mu odroczone na przeciąg 2 lat o ile w tym czasie zwróci Mielcarkowi owe 2 tys. zł. (z)

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— **Antonin.** (Letnisko.) Pięknie położone letnisko w Antoninie pod Ostrowem obejmuje zarząd dóbr w Przygodzicach i przystępuje do gruntownej restauracji letniska. Na miejscu budynków gospodarczych przy oberży, które zostały zburzone, powstaje kręzielnia i pawilon okolony ogrodem, przed oberżą urządzi się werandę. Lasek nad stawem został już wycięty, także droga zostanie ulepszona. Przy stawie powstanie plaża. — Prace wszystkie wykonuje się w przyspieszonym tempie, ażeby Antonin już w nowej szacie mógł przyjąć tegorocznych wycieczkowiczów. (Or.)

— **Bydgoszcz.** (Walne zebranie Tow. Ogrodu Działk. „Swoboda.”) Odbyło się tu walne roczne zebranie Tow. Ogrodu Działkowego „Swoboda”, któremu przewodniczył prezes p. Pytlewicz. Zarząd przedłożył sprawozdanie, ilustrujące działalność Towarzystwa, poczem po ożywionej dyskusji udzielono zarządowi pokwitowanie. Następnie przyjęto preliminarz budżetowy na rok 1932, poczem załatwiono szereg spraw dot. Towarzystwa. Sekretarz Związku p. Lubawy wygłosił referat n. t. „Konieczność urzędowania dnia

propagandowego dla ożywienia akcji ogrodów działkowych”. (z)

— **Czarnków.** (Z Seminarjum Nauczycielskiego.) Pogłoski o rzekomej likwidacji Seminarjum Nauczycielskiego są narazie bezpodstawne.

— (Nieszczęśliwy wypadek.) W piątek w godzinach południowych po targu wyjechał ogrodowy z Szamotuł z swym ciężarowym samochodem. Na skrócie pomiędzy ul. Wielęńską a Kościelną podjechał wprost pod samochód p. Mueller z Romanowa na rowerze. Zderzenie było silne. P. M. spadł z roweru, tłukąc się dotkliwie. Krew rzuciła się oczami i uszami. Właściciel samochodu odwiózł go natychmiast do miejskiego szpitala. (cn)

— **Leszno.** (Osobiste.) Dyrektor oddziału Banku Polskiego w Lesznie pan Ulak odchodzi z dniem 1. 5. rb. na równorzędne stanowisko do Suwałek. Obywatelstwo żegna go z żalem.

— (Dobry przykład.) W ub. środę odbył się w gimnazjum im. Komenjusza poranek muzyczny dla młodzieży szkolnej. Efekt był nadszpodiewany. Młodzieży przybyło tak wiele, że wielka aula gimnazjalna okazała się zbyt szczupłą. Mamy nadzieję, że poranki te staną się stałą instytucją.

KRATKI SĄDOWE

Na „zielonej granicy” i w wagonie tramwajowym

W sądzie okręgowym toczyła się rozprawa przeciwko Ksaweremu Piatkowi i Marianowi Musiolkowi z Drawskiego Miyna, oskarżonym o usiłowanie przemytu. Oskarżeni zostali przychwyleni na „Zielonej granicy”, w chwili, gdy usiłowali przemyścić większą ilość cygar. Sąd skazał Piatkę na grzywnę w wysokości 1800 zł., względnie 18 dni aresztu, a Musiaka na 1000 zł., względnie 10 dni aresztu.

Żyd Michał Golder postanowił koniecznie się dorożyć. W lutym roku bieżącego stworzył w wagonie tramwajowym między Kaponierą a Mostem Teatralnym przy pomocy współników sztuczny zator i korzystając z tłoku wsunął rękę do teki inkasenta Marcinkowskiego by zabrać 1000 zł. Żyda „nakryto” i odstawiono do komisarjatu, 2 miesiące posiedział, wreszcie stanął przed sądem, który wymierzył mu karę więzienia przez 3 miesiące.

Cukrownia w Witaszycach nie będzie zamknięta

Unieruchomiona zostanie cukrownia w Zdunach

W ub. sobotę podaliśmy pod znakiem zapytania wiadomość o możliwości zamknięcia cukrowni w Witaszycach i jej filii w Zdunach. W związku z tą wiadomością, która ukazała się przedtem w szeregu innych dzienników, Związek Zachodnio - Polski Przemysłu Cukrowniczego ogłasza wyjaśnienie następującej treści:

Wskutek dalszego pogłębiania się kryzysu na światowych rynkach cukrowych cukrownictwo polskie zmuszone było przeprowadzić na najbliższą kampanję dalszą redukcję kontyngentów buraczanych, czyli w dalszym ciągu obniżyć produkcję cukru. W tych warunkach Spółka „Zjednoczone

Cukrownie Witaszyce-Zduny“, do której należą dwie cukrownie (jedna w Witaszycach, druga w Zdunach), zdecydowała się nie uruchamiać na najbliższą kampanję mniejszej z posiadanych fabryk, mianowicie fabryki w Zdunach.

W ten sposób cała produkcja wspomnianej spółki skoncentruje się w cukrowni w Witaszycach, co oczywiście wpłynie odpowiednio na obniżenie kosztów produkcji przy tym samym efekcie gospodarczym. Zamiast dwóch krótkich kampanij w obydwóch fabrykach, spółka przeprowadzi bowiem jedną odpowiednio dłuższą kampanję w jednej ze swych fabryk.

— (Echa krwawych zająć.) Jak się dowiadujemy, dyrektor May, którego ciężko postrzałem w pierś ranił w Miejskiej Kasie Oszczędności zmarł już dyr. Grzesik, opuścił szpital. — Ofiara zaś strasznej zbrodni w Rydzynie, Kozicówna, odzyskała przytomność i jest podobno nadzieja utrzymania jej przy życiu.

— (Cyrk.) Zjechał do nas oddział cyrku Stanisławskiego. Za ostatnią swą u nas bytność miał cyrk Stanisławskiego bezwzględnie lepszy program. (s)

— * **Margonin.** (Ze Stow. Pań Miłosierdzia.) Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo odbyło przy bardzo licznych udziałach członków i gości doroczne walne zebranie, któremu przewodniczył ks. prob. Napiątek. Ze sprawozdań zarządu wynikało, że w ciągu roku Stowarzyszenie pracowało bardzo dobrze. Liczy 42 członków, w tem 30 pań czynnych. Zebrań odbyło się 17, wizyt biednych oddały panie czynne 627. Ubogich wspierano w liczbie do 50 osób. święconem obdarzono 185 osób, a gwiazdka 60 osób. Do pierwszej komunji św. ubrało 3 dzieci. Z ramienia jak i za pośrednictwem Stowarzyszenia wydano ubogim i bezrobotnym 703 obiadów, kolacyj 263 i śniadań 101. W skład obecnego zarządu weszli pp.: W. Ruciński — prezeska, I. Ilnicka — zast. prezeski, J.W. Filejska — sekretarka, Marja Adamska — zast. sekretarki, H. Kędziorowa — skarbniczka, K. K. Czajkowska — zast. skarbniczki.

— (Z Tow. Powstańców i Wojaków.) Miesięczne zebranie Tow. Powst. i Wojaków zajął prezes ks. prob. Napiątek przy licznych udziałach członków. Prezes wygłosił też odczyt o Bolesławie II. Omawiano szczegółowo sprawę obchodu 3-go Maja i uchwalono zwołać w tej sprawie na 1 maja ponowne zebranie. Uchwalono zakupić czapki dla młodzieży przed-poborowej.

— (Z Banku Ludowego.) W ub. niedzielę odbyło się walne zebranie Banku Ludowego przy bardzo licznych udziałach członków. Przewodniczącym walnego zebrania wybrano p. mec. Placichńskiego, sekretarzem p. J. Boruckiego. Po sprawozdaniach rady nadzorczej i zarządu udzielono im jednogłośnie pokwitowania. Z czystego zysku uchwalono wypłacić dywidendę w wysokości 4 proc., zaś pozostałość przełać do funduszu wątpliwych pretensyj. Uchwalono nowy statut oraz regulamin dla zarządu. Ustupiających trzech członków Rady Nadzorczej, pp. mec. Placichńskiego, Adamskiego i L. Neumanna, wybrano ponownie.

— (Z Kółka Rolniczego.) Zebranie Kółka Rolniczego zajął prezes ks. prob. Napiątek. Po przeczytaniu protokołu wygłosił wiceprezes p. Górski odczyt na temat „Prace na czasie w polu“. Następnie zdał p. Cepel obszernie sprawozdanie ze zjazdu powiatowego, nad którym wywiązała się ożywiona dyskusja. Poza tem omawiano kryzys gospodarczy.

— (Kradzież.) W ub. tygodniu skradziono tu, kupcowi p. A. Rohdemu ze śpichrza około 10 ctr. zboża. Sprawców kradzieży ujęto. (mh)

— * **Nowe Miasto n. W.** (Bandyci z samochodem.) W nocy na piątek powracał niejaki Mazurkiewicz, zamieszkały w Krzykosach pow. Środa, na rowerze do domu. Gdy znajdował się w obrebie lasów brodowskich, nadjechał z przeciwnej strony samochód ciężarowy, z którego wyskoczyło 3 mężczyzn i zabrało p. G. gwałtem do wozu. Po 2-godz. jeździe, wysadził p. M. z samochodu w okolicy Strzelna, jednakże rower, gotówkę, zegarek i część ubrania mu zabrano. Podczas jazdy pilnowały go na samochodzie

2 kobiety z rewolwerami w rękę. Policja wdrożyła śledztwo.

— (Nieszczęśliwy wypadek.) Podczas przerwy szkolnej 14-letni Czesław Zarnadny, wśród zabawy w piłkę upadł tak nieszczęśliwie, że złamał sobie lewy obojczyk. Kość złamana przebiła skórę. Pierwszej pomocy udzielił chłopcu miejscowy lekarz p. dr. Podwyższynski.

— (Kradzież.) W nocy na sobotę skradziono robotnikowi J. Tomczakowi, zam. w pobliskim Dom. Kłeka, z zamkniętego kurnika kilkanaście kur. (i)

— * **Kepno.** (Pożar.) W Grębaninie (pow. Kepno) wybuchł pożar, który strawił zabudowania gospodarza Michała Hodyasa, składające się z domu mieszkalnego, dwu stodoł, oraz obory. Spłonęły również narzędzia rolnicze. Straty wynoszą przeszło 15 000 złotych. Przyczyną nie ustalono.

— (Stan bezrobocia.) W Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy w Kepnie zarejestrowanych jest ogółem 1854 bezrobotnych. Zasiłek pobiera 216 osób.

— * **Ostrów.** (Osobiste.) Rządki jubileusz diamentowych godów małżeńskich obchodzili w niedzielę, dnia 24 kwietnia weteran z 1863 r. p. Józef Kajzer z Ostrowa z małżonką z Rudnickich. Msze św. na intencję jubilatów odprawił ks. prob. Zamysłowski, który wygłosił również o kolicznościowe przemówienie i odczytał telegram, nadesłany przez J. E. Ks. Kardynała Hlonda. — Jubilatowi szczęść Boże! (Or.)

Z Pomorza

— * **Kartuzy.** (Ruda darniowa.) Na łakach gospodarza Alojzego Maszke w Borzestowie znaleziono większy pokład rudy żelaznej; grubość warstwy wynosi pół metra, a zawartość żelaza 35 procent. Podobne pokłady rudy żelaznej odkryto na łakach innych gospodarzy w Brzostowie. (x)

— * **Kościerzyna.** (Strasza śmierć staruszek.) W Koźminie, miejscowości tu. powiatu, wybuchł d. 20 bm. w domu mieszkalnym braci Miskierów pożar, który niebawem objął cały budynek. Miskierowie zdążyli tylko część urządzenia domowego uratować. W płomieniach zginęła 80-letnia staruszka, niejaka Dawicka, która mieszkała na strychu. Ludzie, którzy pospieszyli z pomocą, wyciągnęli z płomieni już tylko zwęglone szczątki staruszki. (x)

— * **Tczew.** (Wóz wjechał do Wisły.) Wóznica Cejrowski z Tczewa poniósł niedawno dotkliwą stratę. Znajdował się on z obciążonym wozem na Czyżkowic, chcąc jechać na górę ulicą, leżącą na wzgórzu, przy Wiśle. Nagle wóz zaczął zsuwać się w tył i wjechał do Wisły razem z koniami. Chociaż natychmiast rozpoczęto akcję ratunkową, aby ocalić konie, jeden z nich utonął. Drugiego konia i wóz wydobyto.

— (Zaginął bez śladu.) 17-letni uczeń krawiecki Klemens Ryński z Subków p. Tczew, który uczył się u mistrza krawieckiego p. Konstantego Januszewskiego przy ul. Mostowej w Tczewie, udawszy się do szkoły dokształcającej, już nie powrócił. Sprawę zaginionego zgłoszono w policji.

— (Zniesienie agencji pocztowej.) Z dniem 30 kwietnia rd. zostaje zwinęta agencja pocztowa Rudno p. Tczew, a okrag agencji będzie przyłączony do pobliskiego Pelplina. (ds)

Z Kaliskiego

— * **Kalisz.** (Poświęcenie sal szpitalnych.) W niedzielę, dnia 24 bm., wobec licznie zgromadzonych władz państwowych, wojskowych i samorządowych oraz

Bronisław Stanisławski

pionier i twórca
największego dziś cyrku w Polsce

świata lekarskiego i gości, ks. prałat Mieczysław Janowski dokonał poświęcenia nowo wybudowanych sal operacyjnych i opatrunkowych w szpitalu Międzykomunalnego Związku Szpitalnego w Kaliszu, mieszczących się na parterze i pierwszym piętrze jednego z budynków

Samobójstwo adjutanta 17 p. ułanów

Leszno, 27. 4. (Tel. wł.) Wczoraj rano wystrzałem z rewolweru pozbawił się życia por. Jan Wiesiołowski adjutant 17 p. uł. Samobójstwo to szeroko komentowane jest w Lesznie i budzi szereg domysłów. Zmarły pochodził ze znanej rodziny w Kieleckiem. Przyczyny bezpośrednie desperackiego czynu pozostają narazie tajemnicą. Kz.

Wielki pożar w powiecie śremskim

W poniedziałek w godzinach porannych wybuchł wielki pożar w majątności Gogolewo w pow. śremskim, własności p. Czesława Kornobisa. Pastwą płomieni padły dwie stodoły ze zbożem, dwa konie i narzędzia rolnicze oraz chlew. Straty pogorzelowe ocenia się na około 60 tys. zł. Ogień powstał podczas młócenia zboża od iskier ulatniających się z lokomobili. (k)

Epilog zbrodniczego podpalenia karczmy pod Lubawą

**5 osób zginęło w płomieniach — Kapral rez. Ewertowski
skazany na 10 lat ciężkiego więzienia**

Przed sądem wojskowym na sesji wyjazdowej w Lubawie odbył się dalszy ciąg rozprawy sądowej przeciw kapralowi rez. Bronisławowi Ewertowskiemu, oskarżonemu o to, że w ub. roku wspólnie z niejakimi Antonim Czachulskim i Ludwikiem Ostrowskim dopuścił się zbrodni podpalenia karczmy w Kiełkinach pow. Lubawa, powodując śmierć 5 osób, które zginęły w płomieniach. Czynu tego oskarżony do-

szpitalnych. Po okolicznościowych przemówieniach, goście zwiedzili nowoczesnie urządzone sale oddziału chirurgicznego i mechaniczną pralnię, poczem Zarząd szpitala podejmował ich śniadaniem.

— (Posiedzenie pow. sejmiku kaliskiego.) Na dzień 2 maja wyznaczone zostało posiedzenie kaliskiego powiatowego sejmiku w gmachu starostwa w Kaliszu. Na porządku obrad figuruje 20 punktów m in uchwalenie preliminarza budżetowego na okres od 1. 4. 32 r. do 1. 4. 33 r., uchwalenie nabycia ośrodka Dzierzbina i t. p. Preliminarz budżetowy został wyłożony w biurze Wydziału Pow. na 7 dni do wglądu publicznego.

— (Ze straży pożarnej.) Dnia 28 bm. w sali gmachu strażackiego odbędzie się egzaminy sanitarjuszów. mk)

— * **Wieluń.** (40-letni jubileusz pracy kierowniczej.) W dniu 24 bm kierowniczka gimnazjum żeńskiego w Wieluniu, p. Pelagja Zasadińska, obchodziła jubileusz 40-letniej pracy kierowniczej tu-tejszego gimnazjum. W uroczystości wzięli udział najwybitniejsi przedstawiciele miejscowego społeczeństwa. Wzruszający był moment, kiedy poważne matrony, a ongiś uczennice, składały życzenia zasłużonej Jubilatce.

— (Ze sportu.) W dniu 1 maja o godzinie 3-jej po południu odbędzie się na boisku tuł. stadionu sportowego mecz piłki nożnej pomiędzy nowo powstałymi drużynami Sokół - Wieluń a Sokół-Praszką. (obs)

Kradzież z włamaniem w Bydgoszczy

Nieznani złoczyńcy włamali się do hurtowni bielizny firmy „Morgernstern i Stoński“ w Bydgoszczy. Włamywacze wtargnęli przez piwnicę i skradli większą ilość wyrobów galanterijnych na sumę 10 tys. zł. (k)

Ucieczka od życia

W Inowrocławiu popełnił samobójstwo w restauracji wystrzałem z rewolweru w głowę 29-letni mieszkaniec Sikorowa w pow. inowrocławskim Fr. Popowski. Przed popełnieniem samobójstwa Popowski był w jednej z restauracji w towarzystwie, gdzie spożył wielką ilość alkoholu. Prawdopodobnie pod wpływem nadużycia wódki targnął on się na życie.

W pobliżu Kobylnik w pow. mogileńskim przejechał pociąg osobowy 25-letniego Władysława Lewickiego z zawodu stolarza z Bieganowa w pow. nieszawskim. Jak w dochodzeniach stwierdzono, Lewicki rzucił się pod pociąg w zamiarze samobójczym.

Późnym wieczorem wskoczył do Brdy przy moście Artura Grottera w Bydgoszczy nieznany mężczyzna w wieku 60 do 70 lat. Złwoki jego wydobyto w kilka godzin. Z powodu braku dokumentów denata jednak nie można było rozpoznać. (k)

Jak się odbył wyścig kolporterów w Gdyni

Urządzony w Gdyni w ubiegłą niedzielę wyścig kolarski kolporterów gazet udał się doskonale. Na starcie stanęło 10 chłopców, w wieku od 15 do 19 lat, każdy obciążony paczką gazet, starsi po 10 kg i młodszy po 5 kg. Punktualnie o godz. 13 zawodnicy ruszyli z miejsca. Trasa, wytyczona ulicą Świętojańską, pod nowym wiaduktem, Szosą Gdańską i ul. 10 Lutego, mierzyła 3600 metrów. Pierwszy przybył do mety w czasie 9 minut 19-letni Feliks Hebel, kolporter „Gazety Morskiej“. Licznie zebrana publiczność przyjęła go głośnie oklaskami.

Po zawodach w kawiarni „Cristal“ uczestnicy wyścigów podejmowani byli kawą i ciastkami i otrzymali nagrody z rąk naczelnika wydziału bezpieczeństwa w tutejszym komisariacie rządu, p. Szacherskiego. Nagrody ufundowali:

pierwszą — 25 złotych — Morski Syndykat Dziennikarzy, drugą — obuwie sportowe — firma „Bata“, trzecią — opony rowerowe — firma Bucholz, czwartą — koszulkę sportową — firma W. Mikołajczyk i nagrody pocieszenia, tort i babkę — cukiernia „Cristal“. Oprócz tego właściciel kina „Morskie Oko“, p. kap. Schmidt, zaprosił wszystkich uczestników wyścigu na film z życia polskich gazeciarzy, „Legion Ulicy“, który będzie tutaj niebawem wyświetlany.

Wyścig kolporterów gazet odbył się pod kontrolą najpoważniejszego tutaj klubu sportowego, „Gdynia“. Niektórzy z chłopców wykazali w zawodach, że są dobrym materiałem na kolarzy i w najbliższym czasie będą już stale trenowali w klubie, w sekcji kolarzkiej. S. B.

Oszustwa poborowe przed sądem w Wieluniu

Przed trzema laty głośną była sprawa majora Rogalskiego i por. Kijani, którzy skutkiem przekupstwa zwalniali poborowych od pełnienia służby wojskowej. Sąd wojskowy w Łodzi skazał ich na kilkoletnie ciężkie więzienie, pozbawienie praw, oraz na degradację i wydalenie z wojska. Przeciwno pozostałym winowajcom-cywil-

nym, toczyło się przez blisko 3 lata uciążliwe śledztwo.

W tych dniach stawali oni przed sądem grodzkim w Wieluniu, który skazał: Rojmancewa z Wielunia i F. Płotka z Olszowy w pow. kępińskim na 3 miesiące więzienia, a F. Kowalika z Wojkowic w pow. będzińskim na 6 miesięcy więzienia.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Rezolucje zjazdu samorządu gospodarczego

Przebieg zjazdu samorządu gospodarczego referowaliśmy częściowo już wczoraj oraz w dzisiejszym wydaniu porannym naszego pisma. Dla uzupełnienia obrazu zjazdu podajemy uchwalone rezolucje; najważniejsze podajemy w całości, inne tylko w streszczeniu.

Kredyt i polityka gospodarcza państwa

Prof. Krzyżanowski zgłosił w związku z swym przemówieniem następującą rezolucję:

„Pierwszy zjazd samorządu gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej, pragnąc dać wyraz zgodnej opinii prawnie - publicznych reprezentacji rolnictwa, przemysłu, handlu i rzemiosła w sprawie ogólnych wytycznych państwowej polityki gospodarczej, podnosi i stwierdza,

„iż powszechne ciężkie przesilenie gospodarcze, które przechodzi świat cały i Polska, pogłębione zostało właśnie wskutek stosowania przez liczne kraje metod i zarządzeń w ich polityce gospodarczej, niezgodnych z założeniami gospodarstwa kapitalistycznego, lub założeniami te zniekształcających,

„iż powrót do zdrowych stosunków w produkcji i wymianie, od którego zawisa przyszłość gospodarcza świata, a doraznie dobrobyt najszerzych warstw ludności, wymaga solidarnego harmonijnego wysiłku twórczego wszystkich czynników prywatno - gospodarczych przy współdziałaniu czynników publicznych, celem skierowania rozwoju gospodarczego na drogi wypróbowane w historii wielu pokoleń,

„iż jedynie ustrój społeczno - gospodarczy, oparty o zasadę własności prywatnej, a więc zapewniający rentowność gospodarki prywatnej, jest w stanie zabezpieczyć państwu w formie podatków i pożyczek środki niezbędne gwałtownemu utrwaleniu jego mocarstwowego stanowiska i ziszczenia jego misji cywilizacyjnej,

„iż polityka gospodarcza państwa polskiego ma do rozwiązania szczególniejsze zadania, wynikające z silniejszego w Polsce, aniżeli w wielu innych krajach, przyrostu ludności, jak również z notorycznego niedorozwoju kapitału,

„iż, wobec tego, zasadniczy cel państwowej polityki gospodarczej — wzmocnienie podstaw dochodu społecznego, przy osiągnięciu dobrobytu możliwie szerokich mas ludności — winien być w Polsce realizowany ze szczególnym uwzględnieniem momentów ludnościowych oraz konieczności wytworzenia jaknajkorzystniejszych warunków dla procesów kapitalistycznych“.

Przeciw inflacji

Wiceprezes warszawskiej Izby Przemysłowo-Handlowej dyr. Fajans wygłosił obszernie przemówienie w obronie stałości waluty, zakończone następującą rezolucją:

„Zjazd w uznaniu dla rozważnej i celowej polityki Banku Polskiego, zapewniającej życiu gospodarczemu stały miernik wartości w postaci niezachwianej jednostki pieniężnej, w przeświadczeniu o nieodzownej konieczności utrzymania polityki tej jako gwarantującej procesom wytwórczości i wymiany stałość warunków pracy — w obliczu wstrząsów i załamania w ustroju licznych krajów oraz wobec propagowania z wielu stron koncepcji inflacyjnych — podnosi i stwierdza z największym naciskiem, iż stałość waluty krajowej stanowi bezwzględnie nieodzowny warunek wszelkiej konstrukcyjnej pracy gospodarczej, oraz wypowiada przekonanie, iż jakiegokolwiek poczynania inflacyjne byłyby zgubne dla gospodarstwa narodowego“.

Budżet państwa, samorządu i świadczeń społecznych

Trzeci z kolei mówca, radca Izby Przem.-Handl. w Warszawie p. Holyński zgłosił następującą rezolucję:

„Pierwszy zjazd samorządu gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej stwierdza, iż dostosowanie budżetu państwa, budżetów samorządów i wszelkiego rodzaju ubezpieczeń do zdolności płatniczej obywateli oraz utrzymanie równowagi w budżecie Państwa są podstawą pewności stosunków gospodarczych i jednym z głównych warunków opanowania kryzysu.

Zjazd wskazuje, iż trwałe zabezpieczenie powyższych podstawowych postulatów jest do osiągnięcia jedynie w drodze zasadniczej przebudowy podstawy dochodów oraz stałego zmniejszenia wydatków nie tylko drogą daleko posuniętych oszczędności, ale przez uproszczenie i znaczne ograniczenie zakresu pracy administracji państwowej i samorządowej, jak i zreformowanie, względnie skasowanie ustaw nakładających ciężary, choćby na cele skądinąd godne wysiłku, ale nie liczące się ze zdolnością płatniczą i zamożnością społeczeństwa polskiego.

„Zjazd przyjmuje wprowadzone ostatnio i projektowane świadczenia podatkowe, jako przejściowe i spowodowane doraźną potrzebą zwiększenia wpływów państwowych, oraz podnosi, iż obok prowadzonych prac, związanych z likwidacją zaległości podatkowych, niezbędne jest poczynienie w najbliższym czasie wszelkich przygotowań do zasadniczej reformy systemu podatkowego, liczącego się z rentownością i ułatwieniami dla powstania i wzrostu krajowego kapitału prywatno-gospodarczego“.

Państwo jako producent

Zagadnienie roli państwa jako producenta omówił radca warszawskiej Izby Przem.-Handl., p. Wieniawski, zgłaszając rezolucję, żądającą m. in. aby

1) „ograniczyć do najniezbędniejszych granic reglamentację życia gospodarczego,

2) wystrzegać się rozszerzania pojęcia konieczności państwowych przy tworzeniu nowych placówek przemysłowych i tworzeniu nowych gałęzi produkcji,

3) ograniczyć działalność kredytową państwa, opartą na środkach budżetowych, a zmierzającą w wielu wypadkach do dalszego angażowania się państwa w nowych przedsiębiorstwach przemysłowych“.

Świadczenia socjalne

Po referacie prezesa warszawskiej Izby Rolniczej, p. Dziekanowskiego w sprawie samorządu terytorialnego, omówił przedstawiciel sosenwieckiej Izby Przem.-Handl. o zagadnieniu świadczeń socjalnych, składając następujące wnioski

„iż zagadnienie obciążenia produkcji i wymiany świadczeniami na rzecz ubezpieczeń społecznych stanowi problem o skali interesu publicznego,

„iż obciążenia z ubezpieczeń wynikające winny być w interesie powszechnym jaknajściślej dostosowane do ogólnego poziomu życia gospodarczego w kraju oraz do możliwości płatniczych sfer wytwórczych,

„iż przeciążenie warsztatów pracy nadmiernymi świadczeniami na ubezpieczenia pociąga za sobą wyczerpanie siły roboczej i prowadzi do utraty efektywności szerokiej warstw ludności, osłabiając równocześnie podstawy finansowe zakładów ubezpieczeniowych,

„iż doświadczenia dotychczasowego systemu ubezpieczeń społecznych w Polsce skonstruowane bez uwzględnienia tych założeń, wykazały całkowitą systemową nieprzydatność,

stwierdza,

„że utrzymanie obecnego systemu ubezpieczeń nie leży w interesie publicznym,

„Zjazd wskazuje na konieczność poddania zasadniczej rewizji założeń naszego systemu ubezpieczeń i sprowadzenia zakresu ubezpieczeń do norm, odpowiadających skali gospodarstwa narodowego Rzeczypospolitej.

„Zjazd wskazuje na cele ewtl. uwzględnienia przy reformie ubezpieczeń zasady przymusowej indywidualnej oszczędności i częściowego ubezpieczenia oraz podnosi, iż idea scalenia ubezpieczeń winna być realizowana tak, aby dyspozycja funduszy ze składek pochodzącymi zabezpieczała ich lokowanie zgodnie z przesłankami gospodarczymi“.

„Skonfiskowana“ rezolucja

Warto tutaj zanotować coś, co dotyczy kulis zjazdu. Jak wiadomo, rezolucje, przedkładane zjazdowi były uprzednio uzgadniane z czynnikami rządowymi. Otóż między innymi omawiano także rezolucję zasadniczą, na której tekst pierwotnie — jak opowia-

dano — sfery kierownicze wyrażały swą zgodę. Ów pierwotny tekst miał brzmie następująco:

„Pierwszy zjazd samorządu gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje, że jedną z głównych przyczyn długotrwałości obecnego przesilenia gospodarczego jest brak zaufania tak w wewnętrznych stosunkach gospodarczych jak i w stosunkach między wieloma krajami.

„Wobec tego, że wszystkie próby podejmowania na terenie międzynarodowym w celu odprężenia sytuacji gospodarczej zawodzą, zjazd wyraża przekonanie, że kryzys gospodarczy w Polsce musi być przedewszystkiem zwalczany środkami wewnętrznymi. Podstawowym warunkiem odbudowy zaufania i skutecznej walki z przesileniem jest złagodzenie walk wewnętrznych, wzmocnienie podstaw prawnych i moralnych w życiu publicznym, oraz skupienie wszystkich sił twórczych w pracy nad ratowaniem zagrożonych podstaw bytu gospodarczego państwa“.

Otóż rezolucja ta została... „skonfiskowana“. Zakwestjonowano ją niemal w przeddzień zjazdu. Oczywiście nie została już ogłoszona.

RADJO

Programy radiofonijne:

Czwartek, dnia 28 kwietnia 1932 r.
Poznań (335 m) godz. 11.45 (Warszawa): godz. 12.15 (W); godz. 12.35 (W); godz. 14.00 notowania giełdy pieniężnej; godz. 15.25 (W); godz. 16.45 „Z ruchu wojskowego młodzieży“ (wygl. p. I. Maleszewski); godzina 16.55 feljeton rolniczy p. t. „Organizacja zbytu zwierząt rzeźnych w Polsce i zagranicą“ (wygl. inż. Tadeusz Brzeski); godz. 17.10 (W); godz. 17.35 (W); godz. 19.00 lekcja języka angielskiego; godz. 19.15 (W); godz. 19.30 rolnicza skrzynka radiowa; godzina 19.45 lekcja języka włoskiego; godz. 20.00 (W); godz. 20.15 koncert solistów; wykonawcy p. Wł. Jarochońska, prof. Gertruda Konatkowska i prof. Madeja; godz. 21.30 (W); godz. 22.00 komunikaty sport. i policyjne.

Warszawa (1412 m) godz. 12.15 „Choroby wirusowe ziemniaków“ — prof. Edmund Malinowski; godz. 12.35 XXV koncert szkolny z Filharmonii Warsz. w wyk. ork. Filh. pod dyr. Bronisława Wolfstala, Maurycego Janowskiego (tenor), Wacława Kochańskiego (skrzypce); słowo wstępne Karol Hlawiczka; godz. 14.45 płyty; godz. 15.25 odczyt maturalny z działu „Historia“; godz. 15.45 komunikaty Centr. Biura Hydr. dla żegluga i rybaków; godz. 15.50 program dla dzieci młodszych; 1) feljeton Wandy Wojtowicz - Grabińskiej pt. „Już wiosna“, 2) obrazek Ewy Zarembiny pt. „Jak wędrował promyk słońca“; godz. 16.20 lekcja języka francuskiego; godz. 16.40 audycja dla nauczycieli muzyki w szkołach ogólnokształcących; godz. 17.10 odwadnianie Polesia — dr. Józef Pruchnik; godz. 17.35 koncert solistów: Stanisława Argasińska (sopran), Lucja Drège - Schielowa; godz. 18.50 skrzynka pocztowa rolnicza; godz. 19.10 wiadomości sportowe; godz. 19.15 prasowy dziennik radiowy; godz. 19.30 audycja narodowościowa japońska; godz. 20.00 feljeton pt. „Trzy święte skarby w Japonii“ — p. Helena Pieślakówna; godz. 20.15 muzyka lekka w wyk. ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota, Bolesław Mierzejewski (śpiew), L. Urstein (akomp.); godz. 21.15 słuchowisko pt. „Potęga dziecka“ (Kraków); godzina 22.00 transmisja z Filharmonii lub Teatru Wielkiego Pożegnany Koncertu Laureatów II Międzynarodowego Konkursu im. Fr. Chopina.

Programy zagraniczne. Paryż (1724 m) 20.30 „Nina Rosa“ opt. w 2 akt. Romberga; Koenigswusterhausen (1635 m) 20.00 tr. opery z Lipska; Kalundborg (1183 m) 20.10 koncert symfoniczny — utwory Webera, Wagnera i Beethovena; Motala (1348 m) i

Sztokholm (435 m) 20.00 koncert popularny; Budapeszt (550 m) 19.00 „Niziny“ opt. D'Alberta; Ryga (524 m) 19.05 „Wiktoria i jej huzar“ opt. Abrahama; Wiedeń (516 m) 20.00 „Zbójcy“ opera Verdiego; Praga (488 m) 20.00 koncert symf.; Rzym (441 m) 20.45 zyka włoska; Sottens (Szwajcaria) (403 m) 20.10 transmisja opery z Wiednia.

SPORT

Kolarstwo

Bieg kolarzy urzęda „Sokół“ w Kostrzynie w dniu 3 maja o godz. 15.30 na trasie 55 klm. Zgłoszenia do dnia 2. maja pod adresem organizatorów (ul. Poznańska 32). Start i meta przy boisku; trasa: Kostrzyn, Środa, Nekla i Kostrzyn.

Lekka atletyka

„Sokół“ w Kostrzynie urzęda 3 maja doroczny bieg na przełaj na trasie 4.200 m. o nagrodę wędrowną prezesa gniazda. Zgłoszenia należy nadsyłać do dnia 2 maja wraz z wpisem 1 zł. (sokoli 50 gr.) pod adresem Tow. Gimn. Sokół w Kostrzynie, boisko Sokoła ul. Poznańska 32. Start o godz. 14.30 przy boisku.

Doroczny bieg leśny SMP Boże - Głabo na dystansie do 2200 m. odbędzie się 22 maja br. w lasach w Dębnie. Zgłoszenia wraz z wpisem w wysokości 50 gr. od zawodnika kierować należy pod adresem: Molski Marjan. Droga Dębińska nr. 3. Poza konkursem startować mogą również zawodnicy nienależący do SMP.

O puchar Davisa

Związek czechosłowacki wyznaczył następującą reprezentację: Roderich, Menzel, Hecht, Marsalek i Siba.

Barw Włoch bronić będą De Stefani i De Minerbi w pojedynkach (później zastąpi prawdopodobnie tego ostatniego Palmieri), a w podwójnej — Del Bono i Seritorio.

Piłkarska

„Legia“ i „Warta“ jedno z najważniejszych spotkań ligowych w tym sezonie odbędzie się w niedzielę o godz. 17 na boisku „Warty“. Mecz ten co rok cieszył się wielką frekwencją publiczności, niewątpliwie też w nadchodzącą niedzielę podążą wszyscy tłumnie na boisko „zielonych“. Dla uniknięcia natłoku przypominamy, że przedsprzedaż biletów odbywa się w sekretariacie klubu codziennie od godz. 10 do 13 i od 16 do 18 oraz w niedzielę od 10 do 12.30.

Marjan Spojda został zaangażowany przez PZPN w charakterze trenera objazdowego dla Kresów Wschodnich, gdyż nasze władze piłkarskie doszły do przekonania, iż siła krajowa da te same wyniki co zagraniczna. Spojda rozpocznie swoją działalność w Wilnie t. j. w tym ośrodku piłkarskim, który dawniej stał na wysokim poziomie, a obecnie podupadł. Biorąc pod uwagę dotychczasową pracę trenerską p. Spojdy w Poznaniu i na prowincji oraz ukończenie przezeń kursu dla instruktorów piłkarskich w Warszawie, nie wątpimy, iż podoła zadaniu, o ile pozbędzie się nadmiernej wagi. W miesiącu czerwcu będzie trener objazdowy pracować w Białymstoku, a w lipcu w Grodnie, gdzie ośrodki urządzają jednocześnie kursa teoretyczne dla graczy i kierowników sekcji piłki nożnej.

Pięściarstwo

„HCP“ i „Sokół“. Spotkanie powyższych drużyn odbędzie się w niedzielę o godz. 12 w sali kina „Metropolis“. Oba zespoły wystąpią w swych najsilniejszych składach, to też niewątpliwie mecz przyniesie szereg ciekawych i emocjonujących walk, tembardziej że siły obu drużyn są wyrównane.

Poznański Klub Bokserski zwołuje roczne walne zgromadzenie na dzień 6 maja o godz. 20 w lokalu p. Jarockiej ul. Masztalarska.

Tennis

Francja i Węgry 6:0. W ostatnim dniu spotkań w Budapeszcie Du Plaix pokonał Gabrovitsa 6:4, 4:6, 6:3, 6:3, Brugnon i Gentien zwyciężyli parę Kehrling i Zichy 7:9, 6:0, 4:6, 6:3, 6:2.

Robotnik polski — to twój brat!

Nie żąda on od Ciebie jałmużny tylko uznania jego pracy.

Nie odbieraj mu bytu przez kupowanie towaru obcego!

Związek Obrony
Przemysłu Polskiego

POZNAŃ
ulica Rzeczypospolitej 1.

Echa radjowe

Muzyka duńska w całej Europie

Wczorajszy koncert europejski z Kopenhagi obejmował obok duńskiej muzyki symfonicznej także muzykę chórową. Ponieważ niedawno odbyły europejski koncert z Warszawy zawierał także muzykę wokalną, mianowicie szereg aryj z oper polskich, więc przypuszczać należy, że te reprezentacyjne programy radiowe nie mają się ograniczać wyłącznie do twórczości symfonicznej danego narodu. Dla poznania charakteru narodowego w muzyce jest zawsze pożądane posłuchać utworów wokalnych i jeżeli idzie o Polskę, to moglibyśmy zaprezentować mnóstwo pieśni ludowych w wysoce artystycznym opracowaniu chórowym. Duńczycy dobrze zrozumieli, że taka muzyka będzie najwłaściwiej ilustrować typ melodii i rytmu narodowego. To też zamiast cyklu aryj operowych, (które zwykle toną w konwenansach między-narodowego języka muzycznego), jakimś Warszawą „uraczyła” Europę, Kopenhaga zaprezentowała znakomity chór mieszany „Palestrina”, który wykonał szereg wybornie brzmiących duńskich pieśni ludowych oraz kilka utworów najlepszych rodzimych kompozytorów.

Produkcje te przeplatał program symfoniczny, który zapoznał nas z dziełami najwybitniejszych duńskich kompozytorów 19 wieku. Jedynie utwory C. Nielsena, niedawno zmarłego należą do literatury współczesnej, a co ważniejsze, mają rysy wybitnie indywidualne i najsilniej reprezentują duńską muzykę nowoczesną. Żalować należy, że tak mało uwzględniono dzieł twórczość symfoniczną sympatycznego narodu duńskiego. Jest to jednak zrozumiałe ze względu na dobór dzieł najlepszych, a do poziomu Nielsena nie sięgają młodzi duńscy kompozytorowie. U Nielsena imponuje fenomenalna zdolność rozwinięcia symfonicznego tematu przy wprost potężnej barwności instrumentacyjnej. Jego uwerturę „Helios” warto włączyć do europejskich programów koncertowych. Muzyka ta przemawia silnie i ma własne oblicze. To co mieli swemu narodowi do powiedzenia ojcowie muzyki duńskiej Nils, W. Gade i P. Hartmann, nie interesuje nas dziś zbytnio, ale muzyka ich dowodzi, że danja nieprzerwanie miała talenty silne, które oddziaływały poważnie też na muzykę obcą. Warunki odbioru były wczoraj dobre. Warszawa załatwiła się wcześniej z tym koncertem od innych stacji europejskich, bo „Walter per Messalką” czekał i niecierpliw się. Dzieła Nielsena trzeba było zatem słuchać via Berlin.

Z. L.

Dziesięć tysięcy — za tulipan

Podobnie jak o tylu innych zdobyczach kultury starożytnej zapomniano również i o sztuce ogrodniczej Greków i Rzymian, która stała na poziomie bardzo wysokim. Starannie pielęgnowane i artystycznie urządzone ogrody zburzyli barbarzyńscy zdobywcy. W ten sposób zanikła zupełnie dawna wspaniałość, i żyła jedynie w poezji poetów średniowiecznych, którzy sławili ją jako mgliste troche, lecz wyidealizowane wspomnienie zamierzchłej przeszłości. Wiek minął, zanim zaczęto wracać do dawnej kultury, zanim pomyślano, że ogrody i rozkoszna zieleni potrzebne są ludzkości do pełnego piękna życia. Pozostawały cokolwiek niekiedy małe placzki między stłoczonymi murami klasztorami i gmachami miejskimi, urządzano więc na nich ogrody, ale hodowano w nich jedynie jarzyny i sadzono zioła lecznicze. Wiele, wiele czasu upłynęło, zanim wpojono w ludność średniowieczną pojęcie, że „nie samym chlebem człek żyje”, że i kwiaty, zieleni i drzewa, nie przynoszące owoców, nie mniej są potrzebne, jak chleb powszedni.

Wschód i upodobania panujących w Hiszpanji Maurów zagrzały do zakładania ogrodów. Włochy i Francja zaczęły pierwsze umilać życie i radować oczy pięknem roślin i kwiatów; za Włochami i Francją poszły Anglia, Niemcy i Holandia. Zakładano ogrody, ale jedynie dokoła domów możnych i wielkich panów, tak na wsi jak w mieście. Głównie w Niderlandach rozwinęło się zamilowanie do ogrodnictwa. Nie skąpiono też ani trudu ani pieniędzy, by stworzyć roślinom jak najkorzystniejsze warunki bytowania. W wieku 16 zaczęto hodować różne kwiaty leśne i polne, jak fiołki, mak, anemony doprowadzając je do wysokiej kultury przy pomocy troskliwej pielęgnacji i stalego uszlachetniania. Rośliny pozaeuropejskie pochodziły głównie ze Wschodu, przywożone przez kupców jako niezwykłości. Pod koniec średniowiecza wzbudzały zachwyt wszystkie kwiaty bez wyjątku, natomiast z początkiem wieku 17 zaczęły się zaznaczać upodobania do pewnych rodzajów kwiatów, które z czasem przerodziły się w prawdziwą namiętność. Przepadano

poprostu za kwiatami cebulkowymi. Miłośnicy ich rujnowali się dosłownie, kupując kwiaty bezcennie. Hijacenty, lilje i tulipany, a zwłaszcza tulipany należały do najulubieńszych kwiatów. W roku 1550 ujrzał tulipany w Turcji po raz pierwszy sir Busbecque, poseł Ferdynanda I. Na rozkaz jego sprowadzono je na zachód i uprawiano z ogromnym zapalem. W wieku 16 rozpowszechniono tulipany nieomal w całej Europie. W roku 1629 znano już 120 odmian tulipanów. Najwięcej tulipanów produkowała Holandia, gdzie zapal do tych kwiatów przerodził się w niebezpieczną manję dzięki której ludzie potracili całe swe majątki.

Rośliny i cebulki tulipanowe były niekiedy lukratywnym obiektem handlowym, a w końcu, jakkolwiek brzmi to dziwnie, stały się przedmiotem niezdrowej spekulacji giełdowej. W Haarlemie utworzono giełdę tulipanową, na której najrozsądniejsi odmiany tulipanów, jakich miano wówczas 600, spadały i szły w górę, podobnie jak papiery wartościowe. Piękny gatunek tulipanu mógł stanowić bogactwo lub spowodować ruinę, o ile znalazł się ktoś inny, kto potrafił pomysłem pobić drugiego. Ceny za cebulki tulipanowe dochodziły wprost do bajonickich sum bo pewną jest rzeczą, że za jedną jedyną cebulkę tulipanu „La solitaire” otrzymał hodowca 13.000 guilderów holenderskich. Za pewne gatunki tulipanów brano po kilka tysięcy dukatów. Stąd zrozumiała jest rzeczą, że miłośnicy tych kwiatów oddawali się tej namiętności wyłącznie, spędzając całe dni nieomal, jeśli nie noce, na pielęgnowaniu bezcennych roślin.

Ogród tulipanowy był marzeniem wszystkich bogatych ludzi Holandji i pasją tych, którzy szybko dochrapać się chcieli majątku. A ponieważ manja tulipanowa posiadała wiele momentów wesołych i zabawnych w swych skutkach, przeto używali na niej do syta satyrycy.

(wk)

Ples żywa bomba

W Mahnesburg w Australji wydarzyła się pocieszna historia, o której wieść dotarła obecnie do Londynu. Zatrudnieni w tamtejszej kopalni górnicy zauważyli ku swemu przerażeniu, że czteronożny ulubieniec całej załogi mały piesek polnął 6 drobnych nabożów dynamitowych, które jednak razem wzięwszy byłoby starczyły na wysadzenie całego domu w powietrze. Świadek tej niesamowitej „psiej biesiady” ogarnął błąd strach. W obawie, że ciepłota własna psa może doprowadzić polknięty dynamit do wybuchu, wszyscy wśród krzyku rozproszyli się pospiesznie. Tymczasem żywa bomba w pierwszej chwili nie zdradzała najmniejszego niepokoju. Być może, że w psim mózgu snuło się pewnego rodzaju zdziwienie, że wszyscy, którzy go dawniej głaskali i karmili, przed nim uciekali, ale zdziwienia tego w każdym razie nie okazywał.

Niebawem jednak przyszła reakcja. Dynamit w psim żołądku zaczął się rozkładać. Biedna psina zaczęła się więc w boleściach i zaniepokoiła wyciem całą osadę górnica. Nikt nie miał jednak odwagi zbliżyć się do cierpiącego pieska. Wreszcie jednak kucharz dyrektora kopalni zdobył się na odwagę, zbliżył się do psa i zaaplikował mu szklanek rycynusu, który ułatwił „strawienie” polkniętych środków wybuchowych. „Niebezpieczny eksperyment skończył się dla psa po krótkiej chorobie bez dalszych ujemnych skutków.

100 tysięcy lirów nagrody dla matki 13 dzieci

We Włoszech z inicjatywy rządu ustanowione zostały premje pieniężne dla najliczniejszych rodzin. Premję taką w sumie 100.000 lirów otrzymała obecnie we Florencji rodzina Fabbri, 42 letni malarz pokojowy Fabbri i jego 40-letnia żona, którzy dochowali się 13 dzieci. Premję wręczono uroczystie w Palazzo Vecchio, w obecności podestę i rady miejskiej.

Panamerykańska autostrada

W Ameryce przygotowuje się rozpoczęcie robót nad gigantyczną szosą automobilową, t. zw. autostradą, która połączy oba kontynenty amerykańskie — północny i południowy. Długość tej szosy wyniesie ponad 5.000 km. Droga rozpoczynać się będzie w Nuowo Laredo nad granicą Meksyku, a stamtąd poprzez terytoria republik Guatemali, Nikaragui, Salvadoru i Kostaryki bieć będzie ku granicom Brazylii.

Organizm cudotwórca

Jako pierwsza oznaka skażenia pojawia się w ranie krew. Natura rozpoczyna w ten sposób leczenie rany, usuwając z niej wypływające ewentualny brud. Niebawem ścina się tkanki na ranie, tworząc tzw. strup, który chroni ranę od zanieczyszczenia i innych wpływów na zewnątrz. W miejscu zniszczonych przez skażenie naczyń krwionośnych tworzą się nowe, które podtrzymują przerwany chwilowo obieg krwi. Skoro się utworzyły nowe tkanki i pociągnęły się skóra, strup staje się zbytecznym i odpada.

Nie zawsze jednakże proces gojenia się rany przebiega tak spokojnie. Jeżeli bowiem rana została w jakikolwiek sposób zanieczyszczona, następuje komplikacja. Lecz i na te ewentualności organizm ludzki jest przygotowany. Skoro mu w pewnym

punkcie zagrozi niebezpieczeństwo, mobilizuje on natychmiast armję obronców, którzy w pośpiechu pędzą w zagrożone miejsce. Obroncami tymi, to białe ciałka krwi, które wysuwają z siebie macki, obejmując niemi przeciwnika-bakcyli i wchłaniają go w siebie, pożerają go. Stąd też nazywano je fagocytami t. j. pożeraczami. Poza tem ciałka te wydzielają ajeszcze bakterjobójcze płyny, antytoksyny jako środek przeciwko wydzielinom trującym bakterji. Wytwarza się też w zagrożonym miejscu wysoka temperatura, zabójcza dla wielu gatunków bakterji.

Walka białych ciałek krwi z napastnikiem będzie tem skuteczniejszą, im zdrowszą jest krew, im odporniejszy jest organizm ludzki.

W i P.

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Proces komunistów we Lwowie

Onegdaj zapadł wyrok w sensacyjnym procesie przeciwko piętnastu komunistom, jaki przez trzy tygodnie toczył się przed lwowskim trybunałem przysięgłych. Na mocy werdyktu przysięgłych skazani zostali: Umschweif na 4 lata więzienia, Harbst na 3 lata, Jaecel i Lewin po 2 lata, Knoll i Szajon po półtora roku, Stifterówna 13 miesięcy, Palturaj na rok ciężkiego więzienia. Przysięgli uniewinnił oskarżonych Lewickiego, obu Mandłów, Luttmanna, Lebewohla i Gaya.

Jak widzimy w tym procesie o komunizm oskarżonymi są przeważnie — Żydzi.

Eksmiłowane gimnazjum

W Warszawie wywołał niemałe poruszenie wyrok tamtejszego sądu okręgowego, eksmitujący gimnazjum koedukacyjne Nawrockiego przy ul. Zielnej, z zajmowanego dotychczas lokalu. Sprawa wynikała na tle zatargu między właścicielem domu, a właścicielem gimnazjum o komorne. Zapadł wyrok zaoczny z rygorem wykonania eksmisji.

Wyrok ten jest żywo komentowany zarówno w kołach pedagogicznych jak i wśród adwokatów. Jest to bodaj pierwszy wypadek że kilkudziesięciu uczniów zostanie zmuszonych do przerwania studiów na skutek eksmisji szkoły z zajmowanego lokalu.

Wszechpolski kongres muzyki kościelnej

(KAP) III Wszechpolski Kongres Muzyki Kościelnej odbędzie się w Toruniu w Zielone Świątki — 4 — 6 czerwca 1932 r. Na czele komitetu wykonawczego stanęli ks. prałat Józef Wysiniński z Torunia jako prezes i dyrektor chóru katedralnego, ks. Jan Wiśniewski jako kierownik artystyczny. Hasłem kongresu będzie muzyka polska, a w szczególności muzyka polska w służbie Matki Boskiej. Dla wygłaszania referatów postara się komitet o pozyskanie najlepszych znawców muzyki kościelnej.

Chóry, które jak najliczniej z całej Polski, a przedewszystkiem z Pomorza powinny brać udział w tym kongresie, mogą już teraz, a najpóźniej do listopada br. zgłosić się do ks. Wiśniewskiego w Pelplinie celem podania programu (msza polskiego autora) i wyznaczenia im dnia, godziny i kościoła, w którym śpiewać będą.

Z Tow. Pań Miłosierdzia

parafji św. marcińskiej

Walne zebranie tow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo parafji św. Marcina odbędzie się w czwartek, dnia 28 kwietnia r. b. o godz. 5 w Bibliotece Uniwersyteckiej, przy ul. Ratajczaka; Msza św. z wspólną Komunią św. tegoż dnia rano o godz. 8,30 w kaplicy św. Józefa. Na porządku obrad: Zagajenie. — Wybór prezydium. — Nabożne czytanie. — Protokół. — Sprawozdania roczne: a) Sekretarki, b) Skarbniczki, c) Komisji rewizyjnej. — Wykład ks. prof. Posadzkiego. — Wybór Zarządu. — Wolne głosy.

O pomoc młodzieży akademickiej

Zarząd „Bratniej Pomocy” T. S. U. P. zawiadamia najuprzejmiej, iż uwzględniając ciężkie i stale pogarszające się położenie materialne szeregów rzesz polskiej młodzieży akademickiej, w dążeniu do rozszerzenia akcji samopomocowej w dziedzinie pośrednictwa pracy oraz starań o uzyskanie przez studentki i studentów korepetycji, kondycji, posad biurowych, różnych zajęć stałych, doraźnych itp. zorganizował okresowe listy poszukujących pracy studentek i studentów.

Zarząd „Bratniej Pomocy” T. S. U. P. ogłaszać będzie periodycznie wykaz zgłoszonych przez studentki i studentów zaofiarowań poszczególnych rodzajów pracy — w prasie, w instytucjach, biurach, organizacjach itp., licząc, iż poszczególne osoby, instytucje, biura etc. będą ze swej strony zgłaszały zapotrzebowania na zgłoszone zajęcia. Wszelkie zgłoszenia przyjmuje Sekcja Pośrednictwa Pracy „Bratniej Pomocy” T. S. U. P. w biurze przy ul. św. Marcina 40 i p. r. po

KRONIKA TOWARZYSKA

W środę, dnia 20 b. m., odbył się ślub p. Dr. Karola Bittnera z panną Martą Pańczakówną z Poznania w kościele parafjalnym św. Marcina. Aktu ślubnego dokonał X. dziekan Beisert z Uzarzewa. Matka pani Młodej podejmowała gości ze staropolską gościnnością. Z inicjatywy pana Młodego zebrano podczas godów weselnych 200 złotych na biednych.

zw 14419/20

kół 4 i 5 okienko 2 codziennie od godziny 13—14 oraz telefonicznie (telefon 39-46) codziennie od godz. 9—15.

Zarząd „Bratniej Pomocy” T. S. U. P. nie wątpi, że podjęta w wymienionej dziedzinie inicjatywa pomocy polskiej młodzieży akademickiej spotka się ze zrozumieniem jej doniosłości, z życzliwością i chętnym poparciem ze strony starszego społeczeństwa oraz wszystkich instytucji.

WIELKI RECITAL SZOPENOWSKI

ALEKSANDER UNIŃSKI W POZNANIU.

Laureat I nagrody Międzynarodowego Konkursu Szopenowskiego oraz nagrody honorowej za najlepsze wykonanie mazurków — ALEKSANDER UNIŃSKI — w przejeździe przez nasze miasto na tournée do Anglii i Ameryki da w nadchodzącą niedzielę, t. j. dnia 1 maja r. b., o godz. 8-mej wiecz. w Auli Uniwersyteckiej własny recital fortepianowy o urozmaiconym i bogatym programie. Artystę tego krytyka uznawała za niedościgniony typ najdoskonalszego wirtuoza — pianistę, który sięgając szczytów odtworczył sztuki — staje się zarazem niejako współ-twórcą. Genjalny „tytan fortepianu” wykona na koncercie poznańskim wyłącznie arcydzieła Szopena.

Ceny biletów od 1 zł. nabywać można w Księgarni Uniwersyteckiej (Jana Jachowskiego) ul. Gwarna nr. 19, tel. 24-48.

zw 14429

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Stow. Polskiej Młodzieży Katolickiej pod wezw. św. Kazimierza Poznań-Jeżyce. Zebranie plenarne odbędzie się w środę, dnia 27 bm. o godz. 20,15 w salce parafjalnej.

— Kasa Pośmiertna niższych funkcji. Uniw. Pozn. Walne zebranie odbędzie się w środę, dnia 27 bm. o godzinie 20 w sali 27 Coll. Minus.

— Komitet Towarzystw Dziel. Wł.deckiej. Zebranie zarządowe odbędzie się w czwartek 28 bm o godz. 19,30 w lokalu posiedzeń p. Kasprzakowej, ul. Kilińskiego 15.

— Klub Mandolinistów „Lutnia”. Dn. 28 bm. o godz. 20 odbędzie się zebranie plenarne w lokalu p. Ratajczaka, przy ul. Półwiejskiej 16.

— Tow. Samodzielnych Fryzjerów w Poznaniu. Zebranie odbędzie się 28 bm. o godz. 20 w lokalu zebrani p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8. Referat o charakterystyce: wygłosi kol. Pionka.

— Wydział Metalowy Tow. Młodych Przemysłowców. Zebranie w czwartek, 28 bm o godz. 20 w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8. — W dalszym ciągu kurs rysowania.

— Tow. Scen. „Humor, Mignon”. Zebranie nadzwyczajne odbędzie się dnia 28 bm o godz. 19 w lokalu p. Koniecznego, ul. Masztalarska.

— Sodalicia Pań Akademickich. Nabożeństwo sodalicyjne odbędzie się w niedzielę, dnia 1 maja r. b. o godz. 9 w kaplicy p. Zółtowskiej, ul. Zielona 2. — Nadzwyczajne walne zebranie o godzinie 10,30 w lokalu Kat. Zw. Polek, św. Marcina 68, II.

— K. S. „Korona”. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 6 maja r. b. o godz. 20 na sali Związku Polskich Kolejowców, przy ul. Spokojnej.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

„DERNIER CRI”
SZACHA

to doskonały puder, ściśle przylegający do twarzy o miłym i subtelnym zapachu. Polecam również wody kwiatowe, perfumy i mydła o zapachu „DERNIER CRI”.

nr 9827

✠
We wtorek, dnia 26 b. m. o godz. 4 rano. zmarła po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najukochańsza żona najtroskliwsza matka, nasza droga córka, siostra, ciocia, bratowa i synowa, ś. p.

z Zimniewiczów

Jadwiga Janiszewska

przeżywszy lat 40, o czym donosi

stroskany

zw 14428

maż z córkami i rodziną.

Pogrzeb odbędzie się w Bydgoszczy, w piątek, dnia 29 b. m. o godz. 4 po południu z kaplicy cmentarza Farnego Bydgoszcz, Strzałkowo, Łabiszyn.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

✠
W poniedziałek, dnia 25 kwietnia 1932 r., zmarł nagle na paraliż mózgu, ś. p.

Jan Zagierski

administrator majątności Marcinkowo Dolne.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, o godz. 9 w Gąsawie.

W ciężkim smutku pogrążeni

zw 14416

żona z dziećmi i rodzina.

Dnia 25 b. m. zmarł nagle na udar mózgu ś. p.

Jan Zagierski

zarządca maj. Marcinkowo Dolne

W ś. p. Zmarłym tracę gorliwego i zaufanego współpracownika i zastępcę. Z wdzięcznością zachowam w pamięci razem z wszystkimi współpracownikami tutejszymi, rzetelność, życzliwość i każdemu okazywane dobre serce.

zw 14427

Wiesław Tuchołka.

Marcinkowo Dolne, dnia 26. 4. 1932.

Eksporta z Marcinkowa do kościoła w Gąsawie, nabożeństwo żałobne i pogrzeb odbędzie się w piątek, 29 kwietnia, o godzinie 9-tej rano.

✠
Dnia 25 kwietnia 1932 r. zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Jan Stępka

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 28-go b. m., o godzinie 16-tej, z Zakładu św. Józefa. O liczny udział członków w pogrzebie prosi

zw 14425/6

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.

Wróciłem

Dr. med. Bolesław Hanasz

Lekarz chorób wewnętrznych

Röntgen, Elektrokardiografia, Diatermia, elektryzacja i naświetlanie. Instalacja kąpielowa do przemysławiania jelit — (Enterocleaner — Subaquales Darmbad)

Pocztowa 31a, tel. 35-59.

Godziny przyjęć: 9—1 i 4—6.

zw 14360

Rzutki przedstawiciel

branży drogerijno-kosmetycznej na Wielkopolskę **poszukiwany**. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod **zw 14442**

Skład bławatów i galanterji

od bardzo dużo lat istniejący, dobrze zaprowadzony, w mieście powiatowem, 20 tys. mieszkańc. wszelkie uczelnie oraz urzędy, z powodu przejścia innego przedsiębiorstwa **zaraz na korzystnych warunkach na sprzedaż.**

Do objęcia ca 50—40 tys. zł. Oferty do eksped. Kurjera Poznańskiego pod **zw 14421**

ZAWIADOMIENIE!

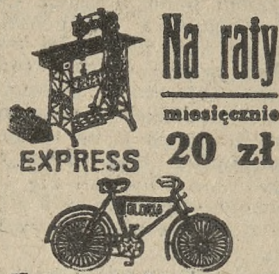
W związku z tendencyjnie i w celach konkurencyjnych rozsiewanymi pogłoskami, że firma nasza — w Poznaniu poszukuje lokalu na sklep sprzedaży detalicznej oświadczamy, że nie chcąc stwarzać konkurencji tamtejszym Szan. Odbiorcom naszym, zamiaru takiego wcale nie mieliśmy i nie mamy.

Wszelkie inne, z tem związane złośliwe wieści żadnej podstawy nie mają, przeto przeciw osobom — takowe w celu szkodenia firmie naszej szerzącym — wystąpimy na drogę właściwą.

A. PIASECKI

Fabryka czekolady S. A. KRAKÓW.

Pw 14.150-17.14

Na raty
miesięcznie **20 zł**
EXPRESS
Kromczyński, Poznań,
Aleje Marcinkowskiego 5.
Agenci do sprzedaży
maszyn do szycia potrzebni.

Pw 12 019-14.82

Tania wysprzedaż róż!

10 róż krzacz. w najl. odm	6.— zł
20 — — — — —	11.— —
30 — — — — —	15.— —
Róż pnaćce	1 szt. 0.60 —
Róż średniopienne	1 — 2.— —
Róż wysokopienne	1 — 2.50 —
Brzoskwinie i morele	— — —
karl.	1 — 2.50 —
Dalje	1 — 0.50 —
Byliny kwitnace	1 — 0.30 —

łącznie opak za zaliczeniem —
pierwszorzędnej jakości poleca
Aug. Hoffmann, Gniezno
Telefon 212
Szkółki drzew i wielkie hodowle
róż. zw 14 350

Niecodzienna okazja dla ślusarza!

Warsztat ślusarski w samym centrum z powodów rodzinnych natychmiast do **sprzedania**. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 14 418**

BOMBY

- czekoladowe!

BOMBY

- wysmienite!!

BOMBY

- marzenia!!!

zelektryzowały już cały Poznań!

Bombardowanie trwa przy skromnej opłacie za bombę 20 groszy w składzie fabrycznym

Sp. Akc.

GOPLANA

plac Wolności nr. 10.

Pw 14.153-17.11

Ogród wycieczkowy

z częściowem urządzeniem restauracyjnem i scenicznem w Swarzędzu zaraz do wydzierżawienia lub do sprzedania. Oferty do Kurjera Poznańskiego **zw 14413**

Sprzedam

mało używane

pokój jadalny na 12 osób, gabinet męski, pokój gościnny i wiele drobnych rzeczy.

Obejrzeć można między godz 12—14, ul. Grottigara 13 m. 7.

zw 14362

NIEBYWAŁA OKAZJA

Celem zmniejszenia zapasów, pozostałych z zlikwidowanej filji, urządzam

WYPRZEDAŻ

po cenach znacznie obniżonych

WIKTOR CZYSZ

tylko ul. SZKOLNA 11 naprzeciw Szpitala Miejskiego.

Pw 14 164-17.24

Nowoczesną technikę warsztatową
Sprawozdania z organizacji zaw.
Zmiany ustawodawstwa przem.
Poradę zawodową i prawną

przynosi

Rzemieślnikowi

okazjonalnie i regularnie

Gazeta Malarska

miesięcznik z bezpłatnym dodatkiem „Barwa i Rysunek”. Bogato ilustrowany. Działy: malarstwo pokojowe, dekoracyjne i kościelne, lakiernictwo i malarstwo szklane. Corocznie bezpłatnie „Kalendarz kieszonkowy”. Prenumerata kwartalna zł 4,50.

Oprócz tego ukazują się: „Przegląd Stolarski”, „Warsztat Metalowy”, „Przegląd Krawiecki”, „Powszechna Gazeta Fryzjerska”.

Numerów okazowe bezpłatnie — wysyła Wydawca

PAR Polska Agencja Reklamowa

Franciszek Krajca, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11

Chorym!

pismo „Droga do Zdrowia”
wysyła bezpłatnie
J. Ciślak, Katowice,
ul. Młyńska 15. T 933

Mieszkanie

7 pokoi, komfortowe, łazienka, centrum Inowrocławia, — zaraz do wynajęcia od gospodarza. Zgłoszenia: Kisielniki, Inowrocław, Rynek 8. zw 14415

TYTUŁ DOKTORA

zagranicznych uniwersytetów. Zapytania z załączeniem znaczka na odpowiedź kierować do: Dr. Dünhaupt Bad Kösen (Niemcy), Gerstenbergpromenade 6. Tw 981

Mleczarnia gminna

w dobrej okolicy, w Czeluścinie pow. Gostyński zaraz do wydzierżawienia. Stacja kolejowa i szkoła w miejscu. Bliższych informacji udzieli miejscowy zarząd gminny. zw 14423

WYŚCIGI KONNE Z TOTALIZATOREM

urządzone przez Towarzystwo Wyścigów Konnych Ziemi Zachodnich — odbędą się
na torze w ŁAWICY w dniach 1, 3, 5, 8, 12, 15, 16, 22, 26 i 29 maja 1932 r.

Początek gonitw o godzinie 15.30. Komunikacja: autobusami od Mostu Teatralnego, pociągiem kolejowym z głównego dworca o godz. 15.15.

Wcześniejsza sprzedaż biletów, losów i programów w składzie cygar p. F. Zygartowskiego, ul. 27 Grudnia nar. Gwarnej i w Sekretarjacie T-wa, ul. Mickiewicza 30. — Telefon 70-53.

Pierwsze ogłoszenia.

ZARZĄD Spółki Akcyjnej H. CEGIELSKI w POZNANIU
zaprasza pp. Akcjonariuszów na

Zwyczajne Walne Zgromadzenie,

które odbędzie się w Poznaniu dnia 30 maja 1932 roku, o godz. 12-iej w południe, na sali posiedzeń Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu, pl. Wolności 15, z następującym porządkiem obrad:

1. Sprawozdanie Zarządu z przebiegu interesów za rok 1931.
2. Przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat.
3. Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej.
4. Przyjęcie bilansu oraz rachunku zysków i strat i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
5. Uchwała dotycząca salda rachunku zysków i strat.
6. Wybory do Rady Nadzorczej.
7. Wolne wnioski pp. Akcjonariuszów, o ile będą zgłoszone na piśmie Zarządowi Spółki nie później niż na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia z zachowaniem przepisów art. 54 prawa o spółkach akcyjnych.

Do udziału w Walnym Zgromadzeniu uprawnieni są: a) właściciele akcji imiennych, jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej na siedem dni przed odbyciem Walnego Zgromadzenia;

b) właściciele akcji na okaziciela, jeżeli najpóźniej na 7 dni przed datą Walnego Zgromadzenia złożą akcje swe w Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu lub w Spółce, i nie odbiorą ich przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Zamiast akcji mogą być także złożone zaświadczenia (kwity depozytowe), wystawione przez Bank Związku Spółek Zarobkowych i jego oddziały lub przez notariusza polskiego, albo też przez Banque de Paris et des Pays Bas w Brukseli, na dowód że akcje zostały w wyżej wymienionych instytucjach złożone.

Zaświadczenia depozytowe muszą być oddane w Centrali Banku Związku Spółek Zarobkowych przynajmniej na siedem dni przed Walnym Zgromadzeniem: na mocy tych zaświadczeń (kwitów depozytowych) wystawia Bank Związku Spółek Zarobkowych uprawnionym karty wstępu, na których podana będzie wysokość kapitału akcyjnego przez deponenta reprezentowanego oraz ilość głosów.

Poznań, dnia 22 kwietnia 1932 r.

Zarząd Sp. Akc. H. Cegielski
Fachinetti Suchowiak.

nw 10041

Drugie ogłoszenia

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE AKCJONARIUSZÓW
Sp. Akc. „Goplana” Fabryka Czekolady w Poznaniu odbędzie się we wtorek, 10 maja 1932 r., o godz. 3 minut 30 po południu w biurze fabrycznym w Poznaniu przy ul. św. Wawrzyńca 28-a, z następującym porządkiem dziennym:

1. Zagajenia.
2. Sprawozdanie Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady Nadzorczej.
3. Zatwierdzenie bilansu z dnia 31 grudnia 1931 r. i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
4. Uchwała dotycząca użycia zysku.
5. Wybory ustępujących członków Rady Nadzorczej.
6. Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zebraniu, winni najpóźniej do dnia 2 maja r. b. złożyć swoje akcje w biurze fabryki „Goplana” w Poznaniu, lub przedstawić w temże biurze dowody zdeponowania swych akcji u polskiego notariusza bądź też w jednym z banków w Poznaniu.

Zarząd:

Pw 14156-17,9 (—) Dyrektor Tadeusz Prądyński.

2. R. H. A. 326. **OBWIESZCZENIE.** W rejestrze handlowym tutejszego Sądu pod nr 2. R. H. A. 326 zapisano dnia 16 kwietnia 1932 r. co następuje: **Młyn Parowy, Wl. Pruski, Września.** Właścicielem firmy jest Władysław Pruski, przemysłowiec w Wrześni. Września, dnia 16-go kwietnia 1932 r. Sąd Grodzki. nw 10040

W sprawie upadłościowej nad majątkiem firmy **Serwis właśc. spadkobiercy po s. p. Władysławie Zielińskim**, na wniosek kwalifikowanej mniejszości wierzycieli zwołuje się po myśli § 93 ord. upadł. zebranie wierzycieli na dzień 13 maja 1932 r., godz. 11, w gmachu tutejszego Sądu, pokój 29, celem odwołania dotychczasowego wydziału wierzycieli i dokonania wyboru nowych członków wydziału wierzycieli. Poznań, dnia 23 kwietnia 1932 r. Sąd Grodzki. nw 10042

Rolnik Bolesław Kamiński w Mosinie, działający przez adwokata Dr. Podbię, w Poznaniu, wniosł o wykluczenie Adolfa Reiske i żony jego Emilji z d. Luther, zapisanych właścicieli nieruchomości w Mosinie tom IV karta 189 w obszarze 18 a. 60 m² oraz wszystkich innych osób, które są właścicielami tejże nieruchomości. Właściciele wyżej wymienionych nieruchomości wzywają się, aby w nizej oznaczonym Sądzie stawili się na terminie dnia 31 sierpnia 1932 r., godz. 12, gdyż inaczej zostaną wykluczeni ze swoimi prawami do tejże nieruchomości. Poznań, dnia 7 kwietnia 1932 r. Sąd Grodzki. nw 10043

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W sobotę, dnia 30 kwietnia r. b., o godz. 11 przed południem, w Poznaniu przy ul. Jeżyckiej 42-a, w firmie Maciejewski, odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:

dwóch samochodów osobowych marki Jewett i Protos. Przedmioty oglądać można 15 minut przed sprzedażą, nw 10136 **MAGISTRAT XIII/5.**

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W piątek, dnia 29 kwietnia r. b., o godz. 11-tej, przy ul. Wolnica 2, odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:

4 maszyn do pisania, maszyny parowej, 3 biurek, 2 bibliotek, bufetu, kredensu, stołu okrągłego, 3 kanap, leżanki, 2 szafy do rzeczy, 2 nocnych stolików, lustra, krzesła, 5 par obuwia damskiego, sieczkarki, wiertarki, imadła, 100 konewek, karabinu, stołu składowego, powózki, platformy, 15 taburetków, szafy żaluzjowej, 2 szafek do akt, 3 stolików, 2 foteli, zegara, 3 warsztatów stolarskich i innych drobnych przedmiotów.

Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.

Poznań, dnia 27 kwietnia 1932 r. **MAGISTRAT XIII/5.** nw 10139

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W czwartek, dnia 28 kwietnia 1932 r., o godzinie 11.30 przed południem, sprzedam publicznie we Wrześni przy ul. Warszawskiej 13, najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą:

większą ilość koniaków, win i likierów, oraz różne towary kolonialne. nw 10007

W. Naglewicz, komornik sąd., Września.

LICYTACJA LIKWIDACYJNA

Z powodu likwidacji sprzedawać będę w piątek, 29-go, oraz w sobotę, 30 kwietnia, od godz. 11 do godz. 18, w lokalu licytacyjnym ul. Wroneńska 4, na odpowiedzialność zainteresowanych, najwięcej dającemu za gotówkę: (w partiach większych lub mniejszych)

różne zeszyty szkolne, koperty, etykiety, serwetki, albumy, książki do nabożeństwa, teki, teczki, walizki, piłki gumowe, albumy, figurki, różne obrazki, ramy, zabawki i gry rozmaite, kalamarze, portfele, lusterka, broszki, łańcuszki, oraz lichtarze, kandelabry, krzyże i wiele innych przedmiotów. Pw 14165-17,27

Brunon Trzczański

zaprzysięż i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie, ul. Wroneńska 4, tel. 2126 i 3175.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-tamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811

i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Najszczęśliwsze

losy pociągów Kędziora kolektura.
Poznań Sieroca 5/6. zdw 47 926

W. Cysz, Szkolna 11.
Z powodu likwidacji mojej filij Plac Wolności 5 urządzam do 26 kwietnia — wyprzedaż po cenach znacznie niższych
Pw 14 059-16,69

Gramofony — tanio
Płyty — od 1,50
zł po cenie znacznej F. Bałoj.
Woźna 2 Pw 12 012-14,63

2 motocykle
marki „Rudie” i „James” w bardzo dobrym stanie tanio sprzedam. Rzemyszkiewicza Półwiejska 4. zdw 52 271

Stary
dobrze zaprowadzony skład kolonialny, wyszynk i restauracja, w dobrym położeniu z powodu choroby do oddania. Do przejęcia 8-10 tysięcy. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 009

Gospodarstwo 213
dobrej ziemi zabudowania maszyn. Inwentarzem, cena 32 000. Wpłaty 25 000. Oferty Kurjer Poznański dw 3 372

Kiosk
pełnym biegu sprzedam towar 3 700. Wiadomość: Skład tytoniowy Dąbrowskiego 46. zdw 52 946

Wspaniałe fisharmonjum
2 klawiatury pedaly firma Gebrüder Hug & Co Lipsk. Cena wyjątkowo 3 000 zł. Rządka okazja. Instrument do kaplicy, sali, prób ćwiczeń salonu etc. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 300

Domek
z rola przy Poznaniu z 3 lokatami dla emeryta sprzedam. — wpłata 3 tys. Han. Kolejowa 34 zdw 52 662/3

Meble
wszelkiego rodzaju nowe używane 50 krzesel, stoły, biurka, kanapa, fotele, lustra, garderoby, jadalnie, sypialnie, pokój meski, bezkonkurencyjnie tanio sprzedaje Ignacy Rapp, Podgórna 6. zdw 53 022/23

Wiolonczela
piękny instrument cena 1 000 zł. okazja. Aleja Wielkopolska 11. zdw 52 302

Dom
mieście, pierwszorzędnym składem papieru i papierosów. 2 pokoje kuchnia korzystnie sprzedam z towarem lub bez. Cena 12 000. bez hipotek wprost od właściciela. Oferty Kurjer Poznański nw 10 123

„Antyki”
meble używane sprzedaje kupuje. Jędrzejko Garbary 39. Pw 14 143-54,432

Samochód
Ford dobrym stanie tanio sprzedam. Olszewski. Gen. Koscińskiego 17. zdw 52 463

Parcele
przy m. Szamotulskiej naprzeciw Radiostacji pod willę korzystnie sprzedam. Osiecki Mostowa 2. zdw 52 762

Dom
2 pokoje, kuchnia, stajnia na sprzedaż. Sielska 14. zdw 52 691

Gwoździe
Blachę cynkową okazjanie tanio rozprowadzają. — Przewodnik „św. Marcina” 30. Pw 12 030-15,39

Motocykle
Motosaohce modele 1932 sprzedaje. Ceny niższe. Koszyczynski. Ogrodowa 15/16. Pw 13 006-16,42

Parcele
budowlane — leśne wraz z drzewostanem 6 km od Poznania tanio, dogodnie warunki. Informacje — Biuro Majetności. Aleja Marcinkowskiego 19, brama, prawo. Pw 13 097-54,394

Rowery
„Lucznik” i innych marek od 200 gotówka. Ratami. Rymskiewicz. Wielkie Garbary 9. dw 3 383

Dywan żywiecki
recznie wiazany prawdziwy jedyny z płomby fabryczna „Perdyś” kupisz najtaniej i na najdogodniejszych warunkach w firmie Bracia Górecki Poznań Stary Rynek 44. wejście z ul. Woźna. Wyłączna sprzedaż na woj. Poznańskie i Pomorskie. Pw 14 135-16,194

Mała
szafa na sprzedaż. Kreta 6. mieszkanie 7. zdw 53 100

Motor
Elektrobudowy Łódź prąd zmienny 7½ PS za 400 zł. Ul. Podgórna 10. u portiera. zdw 51 412

Przy zakupie mebli
przekonaj się na Jeżyckiej 11. że najtaniej i najrzetelniej. Nikodem Zytkowski. zdw 51 644

W. Groszkiewicz, Poznań
ul. Wrocławskiej 3 tel. 22 55 poleca muslini wełn. od 2,75 — woale w pięknych deseniach od 2,50 je-dwabie najnowsze wzory w pasy na suknie, bluzki, Materiały wełn. modne kolory na suknie, kostiumy i płaszcze — Materiały męskie na ubrania i płaszcze. Hurtownie i detalicznie. Za gotówkę 10% rabatu. Pw 12 022-14,109

Pianino
sprzedam tanio. Focha 137. mieszkanie 5 zdw 53 263

Wyszynk wódek
w pełnym biegu zaraz sprzedam do objęcia potrzeba 8-9 tysięcy. Adres Kurjer Poznański zdw 53 279

Restauracje
z mieszkaniem urządzeniem — sprzedam 1 600. Adres Kurjer Poznański zdw 53 257

Pianino
sprzedam. Wierzbice 6. m. 6. zdw 53 261

Motocykl
5 KM „Sapolea” w dobrym stanie wartości 1 500 za 750 zł sprzedam spieszenie. Kaczmarek. sekretarz adwokacki Wojszyn. — 5 Stycznia 65. zdw 53 264

3 parcele
ulica Skarbka po 1 065 m kw. — sprzedam po 12 000. Maciejewski Dąbrowskiego 88. telefon 62-06. zdw 53 114

Skład
drobni, dzierzyni i nabielań dobrze zaprowadzony z mieszkaniem z powodu stosunków rodzinnych od zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia pisemnie Kurjer Poznański zdw 53 207

Dom
piętrowy z dużym podwórkiem i ogrodem nadający się na handel i rzemiosło na sprzedaż. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 53 186

Skład
mieszkaniem ruchliwa ulica niska dzierzawa sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 53 233

Wilka
ostrego tanio sprzedam. Graniczna 3. Leżajka. zdw 53 208

Kawiarnia - cukiernia restauracja
w Poznaniu z wieksem mieszkaniem przy rynku koncesja na wyszynk wódek zapewniona, z powodu śmierci właściciela tanio na sprzedaż. Do objęcia potrzeba 20 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 53 202

Maszyny
stolarzkie: heblarka Kirchnera 60 szersz prawe nowa 3 tarczówki, tranemiasie oraz platforma (rolwaga) tanio. Oferty Kurjer Poznański zdw 53 165

Gramofon
na sprzedaż. Kreta 6. mieszkanie 7. zdw 53 161

Kilka
centarów tartej bułki sprzedam. Piekarnia Maleckiego 12. zdw 53 155

Dom
czynszowy obszerny z zabudowaniami gospodarczymi pięknym 2 morgowym ogrodem położony w Kórniku jest korzystnie do nabycia ewentl. zamiana 6 pokojowej mieszkanie wolne. Zgłoszenia A. Górczewski. Kórnik. ul. Pocztowa. zdw 53 153

Wózek
dziecięcy modny, biały, dobrze utrzymany sprzedam. Gasiłow-skich 12 m. 23. od 5. zdw 53 149

Kiosk
tanio sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 53 145

Skład
z pokojem tanio. św. Wojciech 27. m. 3. Szczepaniec. zdw 53 137

Ładna parcela
pod budowę willi w Dębcu przy tramwaju do sprzedania. Adres Kurjer Poznański zdw 53 135

Sprzedam
domek 4½ morgi przy Poznaniu Oferty Kurjer Poznański zdw 53 131

Skład
dobrze zaprowadzony. pieczywo, lody, z mieszkaniem korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 53 199

Torebki od najnowszych modeli

Bizuterja Paryska
Stale nadszchodzące nowości bardzo tanio. Grunwald. ul. Gwarna 17 zdw 52 220

Cukiernia
dobrze zaprowadzona w dobrej okolicy zaraz do sprzedania — Oferty Kurjer Pozn. zdw 53 311

Wilczek
młody na sprzedaż. Wiadomość Szwajcarska 26. m. 2. zdw 53 339

S. Delage Delahaye
podwozie, karety, kabriolety ciężarówki, taksówki. Czeszczyżamienie. Warsztaty reparacyjne. D/H. Zochowski. Warszawa. Pl. Napoleona 5. Pw 12 046 62,195

Samochodowe
części dostarcza do wszystkich marek francuskich. Remonty wykonywa szybko solidnie — D/H. Zochowski. Warszawa. Pl. Napoleona 5. Pw 12 047-62 194

Parcele
budowlane ulica Sporna. Cicha. Wąły Leszczyńskiego. Aleja Pułaskiego korzystnie nabyć można „Osadopol” Rzeczynopolitej 9. zdw 53 363

Futro 850 zł
karakulowe, skunksami, bardzo dobrym stanie. Adres Kurjer Poznański zdw 53 444

Pianino
i rower sprzedam tanio. Kwiatowa 4. parter. Bloch. zdw 53 453

Radjoaparar
elektryczny czterolampkowy. — Skład bielizny. Pocztowa 16. zdw 53 466

Wózek
dziecięcy tanio. Filipińska 6. m. 8 Śródk. zdw 53 469

Uczennice
na kurs zycia damskiego mogą się zgłosić. „Olimpia” Rataj. czaka 11 a. zdw 53 480

Głośniki
i głośnice nowoczesne za bezcen wyprzedaż Bytnar. Dąbrowskiego 79. zdw 53 498

Kantówka
podłoga, rusztowanie tanio. — Chelmońskiego 11. zdw 53 510

Heblarka
do stali 1 mtr. skok oraz parkowiec i wolant bardzo dobrze utrzymane tanio do nabycia. — T. Jaruszewski. Poznań. Woźna 6. zdw 53 439

Okazja
sprzedam obrazy Kossaka Jerzego „Orleta” Palenice sztandarów itp. obrazy Karpińskiego Rychter-Jamowskiej. etc. bronzы египетской. kryształowy stylowy świecznik etc. Gwarna 11. III. p. tylko od godz. 15 do 17. zdw 53 423

Kasa National
tanio na sprzedaż. Ostrów Dąbrowskiego 1. Suchorska. nw 10 141

Salonik
mahoniowy 6 części w dobrym stanie sprzedam tanio. Bittner. Dąbrowskiego 79. rw 5 509

Parcele
w najdłuższej okolicy miasta do sprzedania plany parcelacyjne i zezwolenie przez władze zatwierdzone. Zgłoszenia Bittner Dąbrowskiego 79. rw 5 508

Skład
kolonialny mieszkaniem spieszenie sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 53 217

Stół
rozciągany nowy wartości 120 sprzedam 65. Marsza. Focha 43. m. 34. zdw 53 367

Piec
kapiełowy węglowy. Adres Kurjer Pozn. zdw 53 340

Sypialkę
z marmurem. lustrami inne meble. Kozłowski. Szewska 15. zdw 53 246

Rzeźnictwo
z urządzeniem. trzypokołowe mieszkanie sprzedam tanio. Łukowski. Woźna 9 zdw 53 303

Kawiarnia
skład cukierków korzystnie. — Półwiejska 19. zdw 53 310

Rower
damski sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 53 398

Pianino
sprzedam gotówką Rybaki 21a.
II. p. prawo. zdw 53 390

Pianino
krzyżowe sprzedam tanio. św.
Marcin 5. m. 13. zdw 53 505

Drogerja
zaraz bardzo korzystnie na sprze-
daz. Zgłoszenia do Kurjera Po-
znańskiego zdw 53 520

W. Czyst
Szkolna 11
władzą wy-
przedzą zapa-
sów pochodzą-
cych z zlikwi-
dowanej filji po-
cenach znacznie
zniżonych.
Pw 14 007-17.23

Praktyka dentystyczna
za 2 500 zł dobrze zaprowadzona
za przejęciem Kasy Chorych w
pow. mieście, gminach, uzdro-
wisko z powodu zmiany stosun-
ków odstąpi. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 53 337

Skład
spożywczy, zaprowadzony, dobre
położenie, korzystnie sprzedam
zaraz. Adres wskazać Kurjer Po-
znański zdw 53 475

Ekspedientka
s. branży rzeźniczej potrzebna
od 1. 5. Szamarzewskiego 13. pokój
zdw 53 459

Skład
cukierków okazjnie sprzedam.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 497

Parcele
w Poznaniu i okolicach. Długo-
letnie spłaty poleca DEKA-HA.
Aleje Marcinkowskiego 13. pokój
13. Pw 54 443/4

Osady 10—20 ha.
pofolwarskie z budynkami ko-
rzystnie na sprzedaż, ziemia do
bra oraz laki i stawki rybne
korzystne spłaty. Zgłoszenia
przyjmuję Maj Drzewicko
poczta Osieczna, koło Leszna
i p. Jan Weiner Zabikowo i
Dworowa Dom przy stacji
kolej. Luboń
Pw 14 000/01-16 38/8

Sypialnie
sprzedaje najkorzystniej Stolar-
nia Rybaki 15. n w 8857/8

Mleczarnię
motorową sprzedam z powodu
rodzinnych stosunków. — Oferty
Kurjer Poznański rw 5 513

Rakietę
dobrze utrzymaną sprzedam ta-
nio. Czarnecki Siroma 26. II.
zdw 53 496

Szafę
do rzeczy. Adres Kurjer Poznań-
ski zdw 53 551

Domek
piętrowy ogrodem 14 000. sprze-
dam (Jeżyce). Oferty Kurjer Po-
znański zdw 53 544

Anodaaaparāt
„Philips” zmienny. Skład bielizny
Pocztowa 16. zdw 53 405

Radjo
3 lampkowe na prąd zmienny o-
kazjnie tanio do sprzedania.
Chwaliszewo 34. podwórko. mie-
szkanie 9. zdw 53 471

Skład
kolonialny, 2 ładne pokoje, kuch-
nia, magiel z powodu choroby
korzystnie sprzedam. Adres Ku-
rjer Poznański zdw 53 474

Numeratör, maszynę
piszącą korzystnie sprzedam od 6
wiecezorem. Waly Królowej
Jadwigi 5. m. 5. zdw 53 479

Wyprawy ślubne
Urządzenia
restauracyjne
Porcelanę ogrodową
kupuje się tanio tylko wprost w
Hurtowni Porcelany. Wroniecka
24. zdw 53 530

Fiat
w dobrym stanie 600 złotych, 6
osobowy. Knopkiewicz, ul. Pół-
wiejska 33. m. 5. zdw 53 477

Sadzonki
Wolfgang ma do sprzedania kła-
nascie wagonów lub też w
mniejszych ilościach. Maj. Głu-
szyna i. Lesna. p. Gądk. telefon
Poznań 3266 zdw 53 440

Motocykl
F. N. bardzo dobrej stanie. —
Adres Kurjer Poznański
zdw 53 445

Motor
elektryczny 15 KW. 440 wolt.
stały. Siemens, oraz wiele innych
motorów sprzedam bardzo tanio
Pranpol Działyskich 3.
zdw 53 587

5 — KUPNA

Płyty
gramofonowe, dobrze utrzymane
kupie. Oferty Oredownik
zdw 52 893

Butelki
1/4 ltr. krapówki, zielone lub
ciemne szkło kupie. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 53 862

Fiat 505
3 osobowy otwarty na balonach
zamienie na motocykl z przyczep-
ką dobrej marki. Szczegółowe
oferty Kurjer Poznański
zdw 53 276

Kupię
mały składzik pokojem lub pró-
ny od gospodarza/jaknajprędzej.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 53 248

Anody
niklowe. Adres wskazać Kurjer
Poznański zdw 53 252

Kupię
aparat fotograficzny tanio. 9X12
lub 6X9. Cena, oferty Kurjer
Poznański zdw 53 117

Rower
panieński dobrze utrzymany kupie.
Plac Nowomiejski 5. m. 29.
Grunwald. zdw 52 213

Trabkę
lub tenor kupie. Oferty Kurjer
Poznański zdw 53 184

Kupię
bagna nadające się na założenie
nie stawu. Dokładny opis Kurjer
Poznański zdw 53 182

Kupię
wolna wille w Puszczykowie lub
Puszczykowie z dużym ogrodem
za gotówkę wprost od właściciela.
Zgłoszenia do Kurjera Po-
znańskiego zdw 53 554

Przyczepkę
do motocykla kupie. Oferty do
Kurjera Pozn. zdw 53 379

Rower
używany kupie. Oferty cena Ku-
rjer Poznański zdw 53 346

Kupię
domek ogrodem przy Poznaniu.
cena 12 tysięcy wprost od właściciela.
Oferty Kurjer Pozn.
zdw 53 302

40 000
wpłaca mój reflektant na kup-
no resztówki do 500 morg. Może
być zdezastowane. Dokładny op-
is warunki nadesłać Nowak.
Poznań. Kramarska 15. zdw 52 928

Kupię
używane drzwi i okna pojedyncze
na wies. Także drzewo budowl-
ne, podłogi i szalówki. Oferty
do Kurjera Poznańskiego
zdw 53 874

Kupię
kocioł parowy 40 powierzechni o-
grzewalnej 10 do 12 ciśnienia lub
lokomobilę przenośną 24 do 30-
konną. Bittner, Dąbrowskiego 79.
rw 5 505

Motor
60 do 80 konny na ropę lub gaz
ssany w dobrym stanie z pod-
aniem ceny i fabrykatu kupie za-
raz plac gotówką. Bittner, Da-
browskiego 79. rw 5 506

Kamienicę
przy natychmiastowej wpłacie zł
40 000 kupie. Pośrednicy wyku-
zceni. Zgłoszenia Kurjer Poznań-
ski rw 5 522

Domek
kupie lub małą wille z ogród-
kiem. Poznaniu, niedaleko tram-
waju, gotówka 10 000. Oferty ce-
na Kurjer Poznański zdw 53 341

Motocykl
kupie. Oferty z dokładnym op-
sem i ceną Fr. Kurzański. Koflin
dow. Jarocin. zdw 53 522

Koncesję
na wyszynk od 1. VI. 32. poszu-
kuje. Zgłoszenia telefon 4015.
zdw 53 550

6 KAMIENICE

Śliczną wille
nowoczesna wolna, w ładnym
miejscu, niedaleko Poznania.
sprzedam tanio tylko wprost zde-
cydowanemu reflektantowi lub
zamienie na inny obiekt. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdw 52 685

Kamienicę
sprzedam nową, wolną od stempli.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 084

Kupię
w Poznaniu dom czynszowy —
względnie wille z wpłatą 30—40
tys. zł może być z hipoteką a-
mortyzacyjną. Oferty Kurjer
Poznański zdw 53 218

Kamienica
IV-piętrowa nowoczesna 20 o-
kien frontu. 130 000 wpłaty 50
tysięcy, mieszkania 3—4 pokojo-
we Małecki, Poznań. Rybaki
20a. zdw 53 320

Kamienica
z dużym składem towarów lokalo-
wych, garderoby męskiej i dam-
skiej na sprzedaż. Wpłaty 15—18
tysięcy złotych, cena kupna po-
dług umowy. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 53 521

Willa
czynszowa wolna mieszkanie.
sprzedam 30 000. Czarnecki, św.
Marcin 62. II. zdw 53 545

7 PIENIADZ

500 zł
pod zastaw pianina na miesięcz-
ne spłaty i procent według ugo-
dy poszukuje. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 52 819

3 000 zł
pożyczki za odpowiednim procen-
tem, gwarancja dwupokojowe
ładnie umebrowane mieszkanie
Oferty do Kurjera Pozn.
zdw 51 440

10 000 zł
na I. hipotekę na wykończenie
domu mieszkalnego z fabrycz-
nem. Zgłoszenia Kurjer Poznań-
ski zdw 53 116

20 000 zł
dam na I. hipotekę kamienicy w
Poznaniu. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 53 115

3 000 złotych
wypożyczyć tylko na I. hipotekę
nieruchomości. Oferty Kurjer
Poznański zdw 53 123

13 000
wypożyczyć proszę propozycję. —
Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 296

Pożyczki
300.— poszukuje. Zastaw wysoki
procent. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 53 328

25 — 30 000
na I. hipotekę większej realności
oddam. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański rw 5 523

8 DO WYNAJĘCIA

2 — 3 pokoje
I. piętro, willa, słoneczne, widok
na ogrody, komfort centr. ogrze-
wanie światło elektr. wejście
wprost z klatki schodowej. 5 mi-
nut pieszo do Opery. Cena za 2
pokoje 120 zł plus 50 zł za centr.
ogrzewanie i światło. Mieszkanie
wolne zaraz. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 52 301

Dwu-
trypokojowe mieszkanie do wy-
najęcia za czynszem zgóry. Zgło-
szenia Łazarz, Aleja Heimańska
1. przy ogródkach działkowych.
zdw 52 531

Mieszkanie
6 pokojowe komfort. słoneczne
III. p. okolicą Parku Wilsona.
od gospodarza zaraz za dzierżawę
miesieczną. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 52 799

Dwupokojowe
przynależności zgóry miesiecznie
105. Adres w Kurjerze Poznań-
skim zdw 52 682

Pięciopokojowe
komfortowe, słoneczne, kuchnia
ogrod. garaż, przystanek tram-
wajowy, od gospodarza. Solacz Ma-
zowiecka 6. zdw 52 004

Mieszkanie
7 pokojowe w centrum od 1. 7. do
oddania. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 53 265

Pokój
do wynajęcia 1. 5. Zabikowie
przy dworcu od gospodarza. —
Marszałka Płuskińskiego 9. —
zdw 53 230

Pięć
180 mies. centrum oddam za 800
Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 110

Pokój
kuchnia pół roku zgóry Oferty
Kurjer Poznański zdw 53 181

Trzy
pokoje kuchnia do wynajęcia. —
Ul. Palacza 36. zdw 53 315

Dwupokojowe
komfortowe, pokój, kuchnia.
dzierżawa miesieczna. Informa-
cje: Łukasiewicz 6. m. 14.
zdw 53 357

2 próżne
jasne, duże pokoje, odnowione.
elektryczność, lekarzowi, biura.
cichą pracownię odnajme. Poczt-
owa 23. mieszkanie 5.
Pw 14 154-17.17

Dwa
pokoje, kuchnia, Marsz. Focha
111. mieszkanie 17. zdw 53 333

Mieszkanie
5 pokoi. Kochanowskiego 17.
zdw 53 491

2
pokoje, kuchnia ogród Górczy-
nie, dzierżawa miesieczna. Adres
Kurjer Poznański zdw 53 492

3 pokoje
kuchnia pokój służącej słonecz-
ne ogród las. Aleja Szlagowa-
ska do wydzierżawienia. Wiado-
mość lub oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 53 493

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
4—6 pokojowego poszukuje so-
lidny lokator. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 52 989

5 — 6 pokoi
poszukiwane centrum na biuro i
mieszkanie. Zgłoszenia z poda-
niem wysokości czynszu i warun-
ków zapłaty telefon 30-19 od
9—1 i 4—7 lub do Kurjera Po-
znańskiego zdw 53 068

Od zaraz
lub później szuka mieszkania 2—3
pokojowego starsze, spokojne
małżeństwo, najchętniej przy cen-
trum, nie wyżej drugiego piętra.
wprost od gospodarza. Pewni
płatnicy. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdw 52 118

Inżynier
3 pokojowego mieszkania w śró-
mieściu. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 53 249

Poszukuje
jaknajprędzej 3 pokoi kuchnia —
czynsz kwartalny. Zgłoszenia Ku-
rjer Poznański zdw 53 247

Pokoju
z kuchnią poszukuje urzędnik.
dzierżawa miesieczna ewentl.
zgóry. Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 127

Dwóch
pokoi kuchnia na lato blisko Po-
znania, chętnie Gądk. Kobyl-
nica poszukuje urzędnik państwo-
wy. Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 154

Składu
z mieszkaniem 3 lub 2 pokojowym
wprost od gospodarza poszukuje
od zaraz lub od 1 lipca. Oferty
Kurjer Poznański zdw 53 141

Urzędnik
etatowy poszukuje pokoju lub
dwóch z kuchnią płaci rok zgóry
Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 140

Szukam
2 pokoi kuchnia wprost od go-
spodarza zaraz za czynszem
zgóry. Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 132

Poszukuje
6 pokoi dużych słonecznych ma-
raz w okolicy Pocztowej. Oferty
Hotel Polonia, pokój 25.
zdw 53 183

Poszukuje
poważny uczciwy kupiec wolne-
go składu z mieszkaniem lub
dzierżawą — jakiegokolwiek
branży. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 53 170

Starsza
dziewczyna szuka stróżostwa. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 53 307

Poszukuje
mieszkania 4 pokojowego, nowo-
czesnego, z ogródkiem Łazarz.
Jeżycie ewentualnie zamienie moje
4 pokojowe komfortowe w cen-
trum. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdw 53 401

1 — 2
pokoi kuchnia do II. czynsz mie-
sieczny, punktualna płatniczka
szuka samotną, inteligentną pa-
nią, tylko podanie ceny. Oferty Kurjer
Pozn. zdw 53 355

Mieszkania
trypokojowego. Zgłoszenia Ku-
rjer Pozn. zdw 53 415

4 — 6 pokoi
nie wyżej II p. poszukuje den-
tysta za miesieczną dzierżawą.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 338

Próżnego
lub z kuchnią od gospodarza na
Łazarzu. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 53 528

10 ZAMIANA MIESZKANIA

3 pokojowe
mieszkanie zamienie na 1 lub 2
pokojowe w śródmieściu. Wielkie
Garbary 41 m. 10. zdw 53 152

Zamienie
pokój i kuchnię, stróżostwo na 2
pokoje i kuchnię bez stróżostwa
śródmieściu. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 53 532

11 POKOJE UMEBL.

Inteligentnemu
Strusia 3 mieszkanie 7 (prawo).
zdw 52 741

Dwom
panienkom, ładny, utrzymaniem
bez. Fredry 3 mieszkanie 17.
zdw 52 417

Paniom
do wynajęcia dwuosobowy zaraz.
Aleje Marcinkowskiego 1. III. p.
narożnik zdw 52 646

Jednoosobowy
dwuosobowy
wydzierżawie. Siroma 26. m. 5.
zdw 52 836

Dwuosobowy
Babińskiego 7. m. 1. zdw 52 855

Frontowy
panom Górna Włda 61/11
zdw 53 076

Pokój
umeblowany. Działyskich 1. m.
14. zdw 53 096

Pokój frontowy
słoneczny, dobrze umebrowany.
elektryczność, łazienka, niekrepu-
jący inteligentnemu panu Górna
Włda 59. m. 11. II. zdw 52 895

Pokój
umeblowany ładny słoneczny wy-
najme. Grobla 1b. m. 8.
zdw 53 271

Elegancki
pokój dla lepszego pana. Dzia-
łyskich 3. m. 6. zdw 53 277

Pokój
wolny. Nowy Rynek 14/15. m. 2.
zdw 53 274

Dwuosobowy
lepszym. Łakowa 16 I. prawo.
zdw 53 226

Słoneczny
utrzymaniem bez 1—2 osób. Ró-
żana 4. m. 4. zdw 53 221

Pokój
panienke. Marja Ignata. św.
Marcin 27. zdw 53 226

Panią
przyjme na stancję. Nowakowa.
Piekary 23. sutereny front.
zdw 53 251

Pokój
2 panom elektryczność. Podgó-
rna 2/3. mieszkanie 4.
zdw 53 255

Balkonowy
elektryczność dla jednej lub
dwóch osób. Kossaka 21 m. 4.
Łazara narożnik Wyspiańskiego
zdw 53 250

Frontowy
niekrepujący, elektryczność. Pół-
wiejska 7. m. 6. zdw 53 262

Młyńska
12 I. prawo, elegancki pokój.
zdw 53 196

Ładny
pokój 1. 5. św. Wojciech 14/15.
mieszkanie 3. zdw 53 250

Dwuosobowy
kuchnia. Matejki 45. m. 4.
zdw 53 244

Dwuosobowy
utrzymaniem lub bez. Fredry 4.
m. 6. zdw 53 462

Słoneczny
Strusia 2. m. 10. zdw 53 241

Pokój
do wynajęcia. Strzelecka 13 mie-
szkanie 10. zdw 53 120

Czysty
1—2 panie. Ogrodowa 19 m. 8.
zdw 53 109

Pokój
Szamarzewskiego 26a. m. 4.
zdw 53 203

Frontowy
duży słoneczny. Wierzbicice 31a.
mieszkanie 7. zdw 53 165

W willi
w śródmieściu dwa pokoje bez
mebli solidnemu panu zaraz. —
Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 150

Pokój
Nowa 6. m. 5. zdw 53 139

Niekrepujący
frontowy od 1. 5 Trzeciego Maja
7. I. p. zdw 53 177

Pokój
z wszelkimi wygodami. Krasin-
skiego 3 parter, prawo.
zdw 53 171

Elegancki
umeblowany. Tel 77-16.
zdw 52 699

Pokój
pokoi małżeństwu panienkom
Focha 27. m. 36. zdw 52 802

Małżeństwo
inteligentne kuchnia dwie panie
przyjme. Małeckiego 22. I. lewo.
mieszkanie 5. zdw 53 298

Pokój
do wynajęcia. Działyskich 8.
III. lewo. zdw 53 308

Szkolna
11. mieszkanie 8 czysty pokój.
zdw 53 309

Dworcu
dwuosobowy, frontowy, Focha 53 540
— 6.

Romana
Szymańskiego 3 III, prawo,
zdw 53 539

Dwuosobowy
balconowy, Graniczna 5, miesz-
kanie 9, zdw 53 536

Elegancki pokój
centralności elektryczności, —
Poznańska 58 a II, lewo naroż-
nik Mickiewicza, zdw 53 564

Niekrepujący
balconowy z wygodami wynajme
1-2 panom, Śniadeckich 30, m. 6,
zdw 53 449

Słoneczny
fortepianem, Za Grohla 2, m. 6,
zdw 53 452

Słoneczny
paniom, panom bez pościeli, —
Strzelecka 11, m. 8, zdw 53 454

Panienka
na wspólny pokój, Chwaliszewo
40, Marcinkowa, zdw 53 455

Dobrze
umeblowany u samotnej, Piek-
ar 8 a, m. 24, zdw 53 499

Słoneczny
czysty z klatki (panom), Wroc-
ławska 2, III otr, zdw 53 300

Dwuosobowy
Matejki 60, parter lewo,
zdw 53 511

Pokój
elektryczność jednemu, dwóm pa-
nom lepszym domu, Małackiego
31, m. 8, pierwsze wejście od Ka-
nalowej, zdw 53 518

Łąkowa
13, mieszkanie 5, panom,
zdw 53 523

Urzędnicze
lub 2 panienkom
oddzielny klatki schodowej tan-
Aleje Marcinkowskiej 19, m. 7,
zdw 53 524

Jasna 16
mieszkanie 8, elegancki, słonecz-
ny pokój telefonem, zdw 53 431

Umeblowane
odnowione, fortepian, Długa 3,
I, od gospodarki tamże m. 9
ewentualnie z utrzymaniem,
zdw 53 435

Dwuosobowy
wynajme, Chwaliszewo 6 mie-
szkanie 7, rw 53 516

Panienkom
wspólny tano, Wodna 19, mie-
szkanie 6, rw 53 514

Spokojny
słoneczny jedno-dwuosobowy, —
Główna Włda 17, I, lewo,
zdw 53 503

Ładny
pokój frontowy, wysoki parter,
Wielkie Garbary 53, mieszka. 3,
zdw 53 487

Pokój
próchny jednej osoby zaraz, Gen.
Chłapowskiego 2, mieszkanie 1,
zdw 53 488

Pokój
niekrepujący wynajme, św. Woj-
ciech 7, mieszkanie 10, zdw 53 490

Pokój
wspólny Strzelecka 5, III, lewo,
zdw 53 534

Pokój
Cieszkowskiego 8 m. 2,
zdw 53 468

Pokój
do wynajęcia Marsz. Focha 15 a,
m. 3, zdw 53 482

Pokój
jedno lub dwuosobowy, Długa 4,
mieszkanie 10, Pw 14 163-11,911

Pokój
małżeństwu, panom, czysty, la-
zienka, Spokojna 31, m. 10,
zdw 53 484

Słoneczny
elektryczność, samodzielny pa-
nu, Wieniście 13, m. 9,
zdw 53 450

Niekrepujący
dobre utrzymanie, telefon, la-
zienka, 27 Grudnia 18, m. 6,
zdw 53 426

Podgórna
2 a, III, prawo, utrzymaniem,
bez, zdw 53 542

12 SZUKA POKOJU

Panna
poszukuje niekrepującego pokoju
śródmieście do 20, — Of-
erty Kurjer Poznański zdw 52 876

Pokój
niekrepującego z pościelą szuka
dwóch panów, Oferty Kurjer
Poznański zdw 53 256

Dużego
pokój próżny względnie duży
skromnie umeblowanego po-
szukuje, Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 53 124

Bezwzględnie
niekrepującego
pokój dobrze umeblowanego cen-
trum, elektryczność, szuka intelli-
gent na stanowisku, Podać opis
tę Kurjer Poznański
zdw 53 153

Próznego
pokój zaraz Agencji wykluczeń,
Oferty Kurjer Poznański zdw 53 532

Niekrepującego
okolicy śródmieścia nie wyżej I,
pietra niedrogo poszukuje kraw-
cowa, Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 151

Pokoju
niekrepującego z pościelą blisko
Placu Wolności do 35 zł poszu-
kuje, Oferty do Kurjera Pozn.
zdw 53 174

Pokoju
niekrepującego dla 2 panów po-
szukuje, Warunki cena Kurjer
Poznański zdw 53 287

Jednoosobowego
niekrepującego poszukuje student
30-40 zł, Oferty Kurjer Pozn.
zdw 53 391

2 panie
na stanowiskach poszukują 2
pokoi umebl., słoneczn., łącznych
wzgl. w jednym mieszkaniu od
15. 5. lub 1. 6. Oferty Kurjer
Pozn. zdw 53 366

Panna
poszukuje niekrepującego pokoju
w skromnym domu 15 zł, Oferty
Kurjer Pozn. zdw 53 428

Urzędnik
poszukuje skromnego pokoju, —
Oferty z podaniem ceny do Ku-
rjera Poznańskiego zdw 53 506

Niekrepującego
tanią na Łazarzu, Jeżykach
inteligent, Zgłoszenia cena Ku-
rjer Poznański zdw 53 433

3 pokoje
możliwie telefon poszukujemy,
Oferty Kurjer Pozn. zdw 53 485

Pokoju
niekrepującego okolicy W. Gar-
bary szukam, cena 20, — zł Zgło-
szenia Kurjer Pozn. zdw 53 438

13 LOKALE

Lokal frontowy
nadający się na interes fryzjerski
lub inny z przyległym pokojem
i kuchenką zaraz do wynajęcia,
Zgłoszenia Jeżycka 35, m. 19,
zdw 53 381

Składu
próżnego centrum możliwie od
gospodarki poszukuje Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 53 280

Centrum
miasta I. p. do wynajęcia zaraz
6 pokoi na biura czynsz roczny
3 000 zł zgóry, Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 53 179

Śródmieście
suche piwnice, wodociąg, elek-
tryczność, kuchnia, nadające się
dla każdej branży, Informacje
Główna 20, księgarnia,
zdw 53 817-8

Lokale
Ubikacje przemysłowe w sutere-
nie ca 140 kw. m. w całości lub
częściowo oraz mniejsze i więk-
sze ubikacje warsztatowe, wy-
dzierżawie, Bittner, Dąbrowskie-
go 79, rw 5 507

Lokal
porestauracyjny nadający się na
każdą branżę wynajme zaraz go-
spodarz, Wodna 1, zdw 53 525

Duży
jasny pokój z telefonem na biuro
w centrum od 1. 5 do wynajęcia,
Wodna 14 b, I, piętrosz mieszka. 12,
zdw 53 502

14 DZIERŻAWY

Do wydzierżawienia
z powodu niedomagania na zdro-
wie dobrze zaprowadzony skład
blawatów garderoby, towarów
krótkich w dobrej okolicy, z do-
brą klientelą, zaraz z mieszka-
niem od właściciela do odstąpienia,
Do objęcia potrzeba 10-12
tysięcy, Zgłoszenia skrytka pocztowa
73, Jutrosin powiat Rawicz,
zdw 52 405

Plac
600 m² oparkaniowy, budynek 90
m² za 60 zł metr wydzierżawimy,
Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 491

W Odrzycku n/Wartą
wydzierżawie 4 pokoje z przyna-
leżnościami i ogrodem, Stosowne
dla emeryta, Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 53 228

Fachowy
rolnik poszukuje poręczającej ad-
ministracji ewentl. dzierżawy
średniego majątku, Może złożyć
kaucję Referencje najpoważniej-
szych ziemian Zgłoszenia do Ku-
rjera Poznańskiego pod
zdw 53 146

Kiosk
wydzierżawie, koncesja zapew-
niona, Wiadomość: Górczyńska
36, zdw 53 134

Pokój
kuchnia, ogród i rola razem
jedną morga do wydzierżawie-
nia, Ul. Palacza 36, zdw 53 319

Uwaga
Mała ale zgrabna pierwszorzędna
dzierżawa, 12 morg buraczanej
ziemi obsłanę jednym planie, Za-
budowanie pierwszą klasą, Dom
dwupokojowy, ślicznej wiosce 6
lat właściciela do objęcia 700,
w tem pierwszy rok dzierżawa li-
czona Spiesznie zgłoszenia Nowak
Poznań Kramarska 15, telefon
1639, zdw 52 898

15 UZDROWISKA

Letniska
z utrzymaniem blisko Poznania
z dobrą komunikacją poszukuje
na przeciąg 3 miesięcy w okolicy
suchej i leśnej, najchętniej w
leśniczówce, Oferty uprasza się
do Kurjera Poznańskiego
zdw 53 242

Kobylnica
W nowoczesnie urządzonej willi
przy dworcu i lesie pokoje z do-
brem utrzymaniem od 1 maja do
wynajęcia Zgłoszenia Kobylnica,
willa 42, zdw 51 361

Rabka
Pensjonat Helios" komfortowy,
Ceny oryentalne, Oktawia Pie-
chocka telefon 70, npw 9 263

Zakopane
Agencja Siemianowskiego: wille,
pianin, harmonjum wykonuje fa-
bryki okazynie, — obecnie do
sprzedania: wybór pensjonatów
do dzierżawy, npw 10 107

Dwór
ziemiański pod Kaliszem przy-
mujemy leśników ze sfer inteligent-
nych od 1 maja, Dziennie od
6-7 zł, Adres Kurjer Poznań-
ski zdw 53 235

Elektro
i helioterapia, kąpiele solankowe,
kwasowogłowe, borowinowe
w Inowrocławiu wróca Wam siły
i zdrowie, nw 10 135

16 OSOBISTE

Firma „Tricot“
uprzejmie zawiadamia że prze-
niośa się z ulicy Szymańskiego
10 na Poczta 23 front I. pie-
tro, Pw 13 094-16 25

Za długi
żony mojej Janiny Kucharczak,
nie odpowiadają, Antoni Ku-
charczak, zdw 53 205

Unieważniam
zagubiony indeks W. S. H. na na-
zwisko Trenczak Miocysław Nr.
915 Znalazcę proszę o oddanie
do sekretariatu, zdw 51 646

Jesień
ma list, rw 5 515

21 ZGUBY

Pociąg
(Pleszew — Jarocin) zaginiony
indeks nr. 13 553 Uniwersytetu
Poznańskiego Rembowskiemu An-
toniego unieważniam, Rzeczy za
nagrodą zwrócić, Matejki 39 — 8
zdw 53 189

Unieważniam
skradzione mi: dowód osobisty
nr 115/23 legitymację Uniwersy-
tetu Poznańskiego nr. 16 235 le-
gitymację Bratniej Pomocy U.
P. nr. 1236, Maria Szajdówna,
zdw 53 533

22 ROZMAITE

Samochodem
cieżarowym zwózki, przepro-
wadzki, Tel. 7019, zdw 52 855

2,85 Bezrękażnik
z jedwabiem
Bluzki jedwabne nowości 5,75,
6,85, 9,85, pantalone jedwabne w
pasy 1,45, rypsose 1,85, Młonejsze
3,50, kombinacje jedwabne 2,85,
Torebki modne skórkowe 2,50
3,50, eleganckie nowości 5,50 6,75,
Bagdad 8,50, Parasole 3,50, modny
4,90, jedwabny deseniowy 14,50
krystalki, biżuteria, kołnierzyki
najtaniej tylko, Warszawskim
Składzie Fabrycznym Jadwiga
Podbielska, Wielkie Garbary 40
naprzeciw Wodnej zdw 52 973

Autem
20 groszy kilometr, Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 52 639

3,90 złote
fartuch biały z re-
kami płaszczy
damski biały od
4,90 płaszczy czar-
ny damski od 6,90
Fartuch kolorowy
z rekawami od
6,90, Płaszcz me-
ski lekarski biały
od 6,90, kolorowy
od 7,90, Jacka
ręcznika lub cu-
kiernicza z dym-
ki od 4,90, Płaszcz
od 4,90, Płaszcz
fartuchy damskie i męskie białe
i kolorowe, w wszystkich wielko-
ściach stale w wielkim wyborze
po cenach niebywale niskich po-
leca Fabryka Bielizny J. Schu-
bert, Poznań ul. Wrocławska 3
Pw 12 010-14,29

Tłumaczenia
polsko-niemieckie, treści prawni-
czej, handlowej, fachowej, literac-
kiej wykonuje Kucik, św. Mar-
cin 74, mieszka 15 telefon 53-37,
zdw 52 233

Dziecko
przyjme wychowanie lub własne
jednorazowe wynagrodzenie, —
Oferty Kurjer Poznański zdw 53 206

Krawcowa
szyje suknie, garderobę dzieci-
ęcą bielizną, Wielkie Garbary 23 a
mieszkanie 7, zdw 53 200

Pracownia
Gorsetów
„Wanda“
Gorsety na miarę
Gorsety gotowe
Pasy do ciętych
Paseczki sportowe
Biustonosze wszel-
kiego rodzaju, Re-
paracje gorsetów,
Ratajczaka 27 par-
ter, zdw 53 242

Krawiec
wykonuje wszelką garderobę i
poprawki solidnie i tanio Kręta 6
Szalowski, zdw 53 356

Krawcowa
pierwszorzędnie wykonuje ma-
nufakt, sukienki, ubranka chłop-
ców tania, Skarbowska 8, mieszka-
nie 16, zdw 53 418

Akuszka
Kleinwächterowa Poznań cen-
trum ulica Romana Szymańskiego
dom 2 pierwsze piętro lewo drugi
dom od Placu Świętokrzyskiego
zdw 21 053

Wykonuje
wzleka garderobę damską tania,
Salon Mód „Siłwa“, Al. Marcin-
kowskiego 15, zdw 53 425

Strojenia
wszelkie reparacje fortepianów,
pianin harmonjum wykonuje fa-
bryki, sumiennie tania długolet-
ni strolcieli technik firmy Dry-
gas, Filek, Poczta 23 mie-
szkanie 5, Pw 14 008-17,26

Telefon 1560
Pocztą Mieszy
wykonuje wszel-
kie doręczanie li-
stów, przewózki bagażu, załat-
wiania lombard oraz czyszczenie
parkietów, Biuro, ul. Wodna 11,
Pw 14 152-17,16

Sprzedawcy
wody sodowej kupują aparaty do
splukiwania szklanek najkorzyst-
niej u K. Weigert, Poznań, pl.
Sapieżyński 2, rw 5 517

23 OŻENKI

Młoda
intelig. panienki 24 26 lat ostat-
nia z dzieckiem 5 lat poszukują
dobrych mężów Oferty do Ku-
rjera Pozn. zdw 53 104

Panna
lat 20, posiadająca 80 000 wyjdzie
zamaż, „Przyszłość“, Poz-
nań, Pamiątkowa 9, zdw 52 889

Przystojny
kawaler lat 30, rzemieślnik, 4 000
zł pozna panna wdówkę z inter-
sem lub odpowiednią gotówką,
Łaskawe oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 53 272, Cel matrymonjal-
ny.

Kawaler
lat 23, szuka znajomości pani
w celu matrymonjalnym, Oferty
Kurjer Poznański zdw 53 150

Młoda
panna pozna męczyzynie powa-
żnie myślącego, Cel matrymon-
jalny, Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 301

Wdowa
starsza bezdzietna z majątkiem,
kilkunastu tysiącami pragnie
posłużyć starszego pana najchę-
tniej piekarską, kupca lub emeryta
z odpowiednim majątkiem, Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdw 53 442

Kupiec
lat 50 pozna panna cokolwiek go-
tówką do składu, Cel matrymon-
jalny, Oferty Kurjer Pozn.,
zdw 53 458

24 NAUKA

Kursy
stenografii, pisanie na masz-
nach rozpoczynam 6 maja, Kan-
laka 1, II, piętrosz, zdw 52 250

Student
udziela skutecznie korepetycji,
Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 816

Kursy
stenografii, pisanie maszyną
księgowości, Tyran - Zaworskiej
Strzelecka 33, zdw 52 262

English
lady gives lessons conversation,
Apply Kurjer Poznański
zdw 53 239

Przygotuję
skutecznie, tania do 6 klas gim-
nazjalnych, oraz do matury, —
Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 326

Stenografii
księgowości pisanie maszyną
wycyznam szybko tania, Rozpo-
czynam 4 Wojsy codziennie —
Postep, Plac Sapieżyński 2 a,
zdw 53 231/2

Kroju
modelowania ucze szybko, tania
poza domem Oferty Kurjer Po-
znański zdw 53 414

Student
do korepetycji potrzebny, Oferty
Kurjer Poznański zdw 53 472

25 MUZYKA

Lekcje
zry fortepianowej dyplomowana
nauczycielka, Aleje Marcinkow-
skiego 1 III, p. narożnik,
zdw 52 645

Nauczycielka
udziela lekcji muzyki fortepian
w domu i poza domem, W kil-
ku lekcjach nauczę ładnych ka-
walców, Łaskawe zgłoszenia pro-
szę do Kurjera Pozn pod
zdw 53 230

8
złoty miesięcznej lekcje forte-
pianu gruntowne, przyspieszone,
Można ćwiczyć, Adres Kurjer
Poznański Stary Rynek rw 5 520

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla posu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych

Kucharka
z długoletnimi świadectwami
szuka posady od 1 maja, Oferty
Kurjer Poznański zdw 52 497

Kuchmistrzyni
gospodynie, wychowawczynie bo-
ny, nianie poleca Wiktoria Pu-
schowa, św. Marcin 16-17, m. 19,
zdw 52 840

Ogrodnik
z doświadczeniem obezna-
ny wszechstronnie w swym zawo-
dzie poszukuje posady, Zgłosze-
nia Florjan Krzeszkiewicz Po-
znań, Wrocławska 30, mieszka-
nie 23, zdw 52 795

Biuralistka
krytycznym położeniu szuka za-
jęcia, Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 815

Asystentka
farmacji przyjmie posadę zaraz
lub 1 czerwca Łaskawe oferty
do Kurjera Poznańskiego pod
zdw 52 660

Początkującej
maszynistki względnie biuralist-
ki Zgłoszenia do Kurjera Pozn.
zdw 52 630

Poszukuje
prania i posługi, Ul. Przemysłowa
28 a, m. 4, zdw 52 826

Panienka
sierota poszukuje posady do dzie-
ci i do lekkich prac domowych,
Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 994

Gospodyni
z doświadczeniem do jed-
nej lub dwóch osób, Zgłoszenia
Matejki 7 m. 11, zdw 53 053

Posługaczka
na cały dzień z doświadcze-
niem, Zgłoszenia Matejki 7, m.
11, zdw 53 050

Panienka
inteligentna poszukuje posady do
biura, składu lub bufetu za skrom-
nym wynagrodzeniem, Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 53 065

Kierownik cegielni
zamiłowany ceglarz z dłuższą
praktyką w intensywnych cegiel-
niach doświadczonej fachowcy z
fabryczną wyrobów ceglarsko-ce-
ramicznych obznajomiony z pra-
cą i prowadzeniem maszyn, ener-
giczny poszukuje posady ewent-
ualnie na sezon letni okolicy
obojętna, Łaskawe oferty do Ku-
rjera Poznańskiego zdw 51 418

Dziewczyna
do wszystkiego szuka posady, —
Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 290

Dziewczyna
do prac domowych z szcieniem po-
szukuje posady, Oferty Kurjer
Poznański zdw 53 273

Inteligentna
panienka przyjmie posadę wy-
chowawczą jako przychodnią
lub na prowincję, Oferty Kurjer
Poznański zdw 53 231

Gospodyni
znająca dobre gotowanie zapra-
wy i wszystko w zakresie gospo-
darstwa wchodzące poszukuje po-
sady, miejscowość obojętna, —
Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 284

Gospodyni - kucharka
16 lat praktyki, długoletnie świa-
dectwa i polecenia szuka posady
w majątku lub mieście od 1. 5.
albo 15. 6. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 53 222

Bona
skromnych wymagań dobrze po-
lecona poszukuje posady, Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdw 53 219

Osoba
w średnim wieku nawskroś uc-
ciwa i sumienna lubiaca dzieci
szuka posady do ochronki w Po-
znaniu, Zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego zdw 53 213

Osoba
w średnim wieku nawskroś uc-
ciwa i sumienna z ładnym cha-
raktem pisma szuka zajęcia
jako pomocnika biurowa Zgłosze-
nia do Kurjera Poznańskiego
zdw 53 212

Dziewczyna
ucziwa poszukuje posady do
wszystkiego Oferty Kurjer Po-
znański zdw 53 211

Poszukuje
posługi z praniem, Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 53 253

Poszukuje
posady do bufetu, znam szycie od
15. 5. Proszczyńska, Szczanieckiej
1, zdw 53 258

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje jakiegoś
kolewki zajęcia, znający facho-
wo stolarstwo i lakiernictwo a
żona gospodarstwo i kuchnię za
skromnym wynagrodzeniem Zgło-
szenia do Kurjera Poznańskiego
zdw 53 206

Szukam
posady sekretarki ewentualnie
innej pracy biurowej, Mam cze-
roletnią praktykę, Łaskawe zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdw 53 103

**Gospodyni-
kuchmistrzyni**
z doświadczeniem i sumiennymi świadec-
twami, znająca się na chowie
drobiu przyjmie posadę zaraz w
majątku lub w wiekzym domu
w Poznaniu Oferty Kurjer Po-
znański zdw 53 195

Posługaczka
znająca język francuski niemiec-
ki poszukuje pracy najchętniej
u państwa francuskiego, Pawie-
ska ul. Wielka 12, mieszka. 21,
zdw 53 194

Służąca
do wszystkiego, praniem, goto-
waniem szuka posady, Oferty
Kurjer Poznański zdw 53 193

Sierota
długoletnimi świadectwami
szuka posady z gotowaniem Oferty
Kurjer Poznański zdw 53 182

Panna
zajmie się naiserdeczniej dzie-
mi lub chorą osobą bez spania,
Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 190

Samodzielną
gospodyni - kucharkę lat 30 po-
szukuje posady, Oferty Kurjer
Poznański zdw 53 240

Posługi
na po południe poszukuje, Oferty
Kurjer Poznański zdw 53 237

Posługaczka
poszukuje posługi Oferty Kurjer
Poznański zdw 53 236

Dziewczyna
z dobrej rodziny szuka posady
do prac domowych lub do dzieci,
Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 234

Kucharka
w średnim wieku, poszukuje po-
sady od 1 maja z gotowaniem
i zaprawianiem, Oferty Kurjer
Poznański zdw 53 130

Wyszkolona
Niemka ze znajomością polskiego
i francuskiego języka, znająca
się na gospodarstwie domowym
i krawiectwie, szuka posady
u rodziny polskiej do dzieci od
lat 2 począwszy, Łaskawe zgło-
szenia do Kurjera Poznańskiego
zdw 53 209

Książkowa
bilansistka energiczna 10 lat
praktyki, zajmie się również za-
rządem domu poszukuje posady,
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 53 175

Biurowa
z praktyką znająca księgowość
i ekspedycję poszukuje odpowied-
nej posady Zgłoszenia do Ku-
rjera Poznańskiego zdw 53 204

Szofer
trzeźwy i sumienny poszukuje
posady, Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 53 201

Bona
znająca również pielęgnację nie-
mowlat, z praktyką przygotowa-
nie do szkół szycie, poszukuje po-
sady, Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 166

Wychowawczyni
inteligentna dobrze połączona po-
szukuje posady do dzieci, Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdw 53 143

Uczennica
z prowincji poszukuje posady do
składu rzemieślniczego lub piekar-
skiego, Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 53 142

Dziewczyna
szuka posady za pokojową lub do
wszystkiego do lepszego domu,
Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 187

Osoba
inteligentna, godna zaufania w
ciężkich warunkach szuka posady
choć za życie i mieszkanie, Zna
dobrze gospodarstwo, smacznie
gotuje, zna szycie, Świadectwa,
rekomendacje Oferty Kurjer Po-
znański zdw 53 185

Posługi
lub prania poszukuje Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 53 173

Dziewczyna
z dobrej rodziny obeznana w go-
spodarstwie domowym przyjmie
posadę u samotnej osoby lub
chorej, Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 172

Dziewczyna
do wszystkiego z skromnym go-
towaniem szuka posady, Oferty
Kurjer Poznański zdw 53 163

Pomocnik fryzjerski
dzienią z długoletnią praktyką
szuka posady zaraz lub 1 maja
najchętniej w lepszym zakładzie,
Łaskawe oferty Kurjer Pozn.
zdw 53 235

Panienka
szcieniem robotkami poszukuje po-
sady do dzieci Oferty Kurjer Po-
znański rw 5 485

Dziewczyna
lat 19, porządna, z małym goto-
waniem poszukuje posady do
wszystkiego lub do dzieci, Oferty
Kurjer Poznański zdw 53 299

Gospośia
prosi o posadę za małym wynა-
grożeniem, Oferty Kurjer Po-
znański zdw 53 304

Sierota
ucziwa poszukuje posady od 1.
V 32 do dzieci lub do prac do-
mowych, Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 53 305

Szukam
pracy wprawna na fartuchy fry-
zjerskie lub u krawca, Oferty
Kurjer Poznański zdw 53 306

Linotypista
bardzo biegły kilkoletnia prakty-
ka, poszukuje posady miejscow-
ność obojętna, Warunki według
umowy Oferty do Kurjera Po-
znańskiego zdw 53 223

Sierota
poszukuje zajęcia do wszelkich
prac domowych lub też do dzieci
zaraz lub od 1. 5. Oferty Kurjer
Poznański zdw 53 327

Dziewczyna
do prac domowych umiająca co-
kolwiek gotować, znająca język
polski i niemiecki oraz do wyre-
czenia pamiątki w składzie poszukuje
posady, Miejscowość obojętna,
Oferty do Kurjera Pozn.
zdw 53 368

Posługi
północyw śródmieściu poszu-
kuje pryncipal dziewczyna, —
Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 365

Dziewczyna
ze wsi poszukuje posady do
wszystkiego. Oferty Kurjer
Poznański zdw 53 362

Kucharka
kilkuletnia praktyka, znająca
prace domowe szuka posady od
1 lub 15 maja. Oferty do Ku-
rjera Poznańskiego zdw 53 359

Dziewczyna
sierota, chętna na wszelkie uc-
ciwa poszukuje miejsca lub po-
sady od 1. 5. 1932. Oferty Kurjer
Poznański zdw 53 353

Gospodyni
wiejska, starsza, znająca się na
gospodarstwie wiejskim i miej-
skim szuka posady na probo-
stwie, na wieś od 1 maja lub od
15. 5. Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 376

Młoda
meżatka poszukuje posługi Oferty
Kurjer Poznański zdw 53 405

Polecam
gospodynię kuchmistrzynie, bonę
Niemki, hotelowe, freblanki Le-
wandowska, Aleje Marcinkow-
skiego 16 zdw 53 407

Młody
ekspedjent władający językiem
polskim, niemieckim i fran-
cuskim, poszukuje posady w
kuchni, szuka posady ewentualnie
innej branży Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 227

Panienska
biegle pisząca na maszynie poszu-
kuje odpowiedniej posady. Zgło-
szenia do Kurjera Poznańskiego
zdw 53 224 5

Dziewczyna
starsza, uczciwa i skromna, po-
szukuje posady do wszelkiej pra-
cy z gotowaniem od 1. 5. Oferty
Kurjer Poznański zdw 53 416

Służąca
zdrowa, czysta, uczciwa, pracowita
z dobrymi świadectwami do
wszystkiego szuka posady od 1.
5. Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 421

TEATRY

Teatr Wielki: Dziś — „Kro-
lowa Kina”. Występ Brat-
kiewicz.
Czwartek, 28. 4. — „Czar-
mundur”.
Piątek, 29. 4. — „Hrabia
Luxemburg”.
Sobota, 30. 4. — „Polawia-
cze pereł”, premiera. Wy-
stęp H. Lipowskiej.
Niedziela, 1. 5. — „Polawia-
cze pereł”. Występ H. Li-
powskiej.

Teatr Polski: Dziś: „U mety”.
Czwartek, 28. 4. — „U mety”.
Piątek, 29. 4. — „U mety”.
Sobota, 30. 4. — „U mety”.
Niedziela, 1. 5. — „Po pol-
: Sprawa honorowa”.
Wieczorem: „U mety”.

Teatr Nowy: Dziś — „Mariusz”.
(Pod złotą kotwicą).
Czwartek, 28. 4. — „Mariusz”.
(Pod złotą kotwicą).
Piątek, 29. 4. — „Lekko-
myślna siostra”. — Występ
Przybyłko-Potockiej.
Sobota, 30. 4. — „Lekko-
myślna siostra”. — Występ
Przybyłko-Potockiej.
Niedziela, 1. 5. — „Lekko-
myślna siostra”. — Występ
Przybyłko-Potockiej.

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Cham”.
Aurora: „Za kulisami cyrku”
i „W sidiach szantażysty”.
Colosseum: Legja Czudzoziem-
ska.
Corso: „Perły i Kobiety”, —
„15 minut strachu”.
Metropolis: „5 minut przed
ślubem”.
Muza: „Noce bezsenne, noce
szalone”.
Odeon: „Graj Cyganie”.
Orzeł: „W sidiach przestęp-
stwa” i „Ucieczka od szczę-
ścia”.
Renaissance: „Trzy Twarze
Wschodu”.
Roxy: „Mama nie pozwala”.
Sfinks: „Marquis d'Eou” oraz
„Bobus i jego pies”.
Słońce: „Małżeństwa Przy-
szłości”.
Tęcza: „Żelazna maska”.
Uśmiech: „Królewska Fawo-
ryta, Bogini Miłości” czyli
„Boska kobieta”.
Wilsona: „Tragedja kochan-
ków”.

Panienska
inteligentna, znająca szycie, haf-
towanie, poszukuje posady do
dzieci od 1. 5. miejscowość obo-
jętna. Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 446

Skromna
dziewczyna z dość wielkim gotowa-
niem, szuka jakiegokolwiek posady
od 1. 5. 1932. Oferty Kurjer
Poznański zdw 53 430

Samochód
Praga limuzyna 9/30 w stanie
beznaprawnym, dobrych oponach
sprzedam za 2900. — zł. Ogładać
Dąbrowskiego 79 garaż Nr. 10.
Pw 14 155-54.442

Młodszy
książkowy, absolwent szkoły han-
dlowej z dwuletnią praktyką
bankową poszukuje posady. —
Pensja według umowy. Łaskawe
oferty do Kurjera Poznańskiego
zdw 53 481

Dziewczyna
uczciwa do wszelkich prac domo-
wych, poszukuje posady 1. 5. 32.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 436

Dziewczyna
do dzieci i wszelkich prac domo-
wych z dobrymi świadectwami po-
szukuje posady. Łaskawe oferty
do Kurjera Poznańskiego zdw 53 460

Dziewczyna
starsza wiejska czysta uczciwa,
poszukuje posady do prac domo-
wych i dzieci od zaraz. Oferty
Kurjer Poznański zdw 52 951

Osoba
czysta, uczciwa, długoletniemi
świadectwami poszukuje posady
lub prania w lepszym domu. —
Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 755

Szofer - mechanik
8-letnia praktyka z dobrymi świa-
dectwami, znający się na trak-
torach, szuka posady zaraz lub
później. F. Matalewska Między-
chód Poznańska 2. zdw 52 718

Gospodyni
na probostwo potrzebna z zna-
mością gospodarstwa Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 52 775

Czyste
uczciwe dziewczę z polskim i ni-
emieckim od 1 maja potrzebna.
Ratajczaka 11a wejście 4 par-
ter lewo mieszkanie 78.
zdw 53 275

Służąca
do wszystkiego Buda Grobla 13.
zdw 53 263

Krawcowa
specjalistka na garderobe dzie-
cięcą potrzebną zaraz Helakowa
Grunwaldzka 19 mieszkanie 10.
zdw 53 191

Ekspedjentka
do piekarni - cukierni, w kauce-
ja tylko z branży potrzebna od za-
raz Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 123

Dzielną
ekspedjent starszy pozamiejaco-
wy do składu kol. delik. potrzeb-
ny od 1. 5. Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 162

Przychodnia
zdrowa, czysta do dziecka Zgło-
szenia 3-4 Iakowa 7 m 8.
zdw 53 164

Służąca
potrzebna z dobrymi świadectwa-
mi Hauße Dąbrowskiego 36 m.
8. zdw 53 148

Inżynier
melioracji doświadczony w budo-
wie stawów potrzebny. Kurjer
Poznański zdw 53 180

Pani
inteligentna, przystojna do repre-
zentacji na targach może się
zgłosić dnia 28 od godz 9-10
F. Ratajczaka 10 m. 2.
zdw 53 338

Marszantka
potrzebna zaraz Zórawia 4.
zdw 53 375

Poszukuje
zdolnych agentów miejscowych
na większe miasta województwa
poznańskiego i pomorskiego, do
sprzedaży artykułu technicznego.
Zgłoszenia pod „Prowizja” Biu-
ro ogłoszeń Statara Kraków.
nw 10 137

Poszukujemy
do pierwszorzędnej cukierni bez
wysynku wódek kilka panienek
do obsługi i panienkę do bufetu.
Zgłoszenia z fotografią odpisa-
mi świadectw, podaniem wyma-
gań, przyjmujemy tylko siły ru-
zynowane i do cukierni pierw-
szorzędnej się nadające Cukiernia
Baltyk, Bydgoszcz, Plac
Wolności 1. zdw 53 220

2 ekspedjentki
tylko branży konfekcji damskiej,
zgłoszenia referencjami 10-12.
Wrocławska 7 „Konfekcja”.
zdw 53 332

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem. —
Półwiejska 26, parter lewo.
zdw 53 358

Skromna
młodsza pracownica uczciwa, stu-
żąc do wszystkiego. Skryta 14.
m. 9. zdw 52 850

Młodsza
receptarka do krawca od zaraz
Marszałka Focha 63, m 13.
zdw 53 312

Higienistka
która już pracowała u lekarza
dentysty może się zgłosić. Ul. 27
Grudnia 9 m 3 zdw 53 394

Fryzjerka lub fryzjer
nie niżej lat 24 dzielni w wodnej
i żelazkowej zaraz ewentualnie 1-go
maja. Maks Hoffmann Innowro-
ław Królowej Jadwigi 30.
zdw 49 845

Humor zagraniczny

— No, jak idą interesy?
— Dziękuję tak sobie. Dziś zrana była w składzie
jedna pani, coś zamienić później pytał ktoś o ceny ale
po południu to się trochę uspokoiło.
(„Matin”. Paryż). S. F.

Dyrekcja Seminarjum im. J. Słowackiego w Poznaniu

podaje do wiadomości, że z początkiem nowego roku szkolnego
likwiduje I. kurs seminarjalny, otwiera natomiast w to miejsce

pierwszą klasę gimnazjum żeńskiego.

Zgłoszenia przyjmuje dyrekcja codziennie między godz.
11 a 12 w nowym gmachu szkolnym przy ulicy Focha 90.
Telefon 70-10.

Tamże wpisy dzieci 6-letnich do klasy I-szej przygotowawczej.

Bufetowa
wysoka przystojna inteligentna,
znająca aparat Ekspresso, szuka
posady. Oferty agencja Szalai.
Wronki. nw 10 140

Dziewczyna
w nauce przy kapeluszykach dam-
skich poszukuje posady. Kali-
nowska, Długa 11 mieszkanie 36.
rw 5 500

Służąca
skromna, uczciwa szuka posady
z gotowaniem u lepszych pań-
stwa. Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 348

Kuchmistrz
poszukuje posady okolicą obojętną.
Łaskawe oferty Kurjer Poznański.
zdw 53 344

Panienska
inteligentna kochająca dzieci rów-
nież do lekkich prac domowych
poszukuje posady od 1 maja.
Oferty Kurjer Poznański zdw 53 343

Sierota
uczciwa z dobrymi świadectwami
poszukuje jakiegokolwiek zajęcia.
Miejscowość obojętna. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 53 330

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer
Poznański zdw 53 320

Osoba
w średnim wieku posiadająca
bardzo dobre długoletnie świa-
dectwa poszukuje posady od 1 lub
15 jako samodzielna gospođa do
małej rodziny lub do jednej osoby.
znaj również chów drobiu. Oferty
Kurjer Poznański zdw 53 450

Mechanik
specjalista na rowery, maszyny
do pisania, szycia, emalowania
poszukuje posady. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 53 501

Dziewczyna
z długoletnimi świadectwami z
gotowaniem, poszukuje posady do
3-4 osób starszych od 1 maja. —
Oferty Kurjer Poznański zdw 53 512

Posługaczka
uczciwa poszukuje posady. Oferty
Kurjer Poznański zdw 53 500

Służąca
z dobrym gotowaniem do wszyst-
kich prac domowych, poszukuje
posady. Oferty Kurjer Poznański.
zdw 53 508

Urzędnik gospodarczy
zamieszkały rolnik - hodowca.
ziemi posada jako samodzielny
lub pod dyspozycję. 7 lat prakty-
ki. u obecnego chlebowodcy 4 la-
ta. Oferty z podaniem warun-
ków do Kurjera Poznańskiego
pod zdw 53 518

Damskie
trio (acordeon, śpiew) wolne. Ino-
wrocław, poste restante Bedna-
rek. zdw 53 519

Poszukuje
posady. Oferty Kurjer Poznański.
zdw 53 527

Pielęgniarka
poszukuje posady do niemowlat
od 15. 5. Ola Wyrodówna. Pie-
kary 14. Szpital dziecięcy.
zdw 53 429

Hafciarka
szuka posady. Oferty Kurjer
Poznański zdw 53 529

Panna
inteligentna zajmuje się gospodar-
stwem samotnej lub 2 osób. Dłu-
goletnie świadectwa Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 53 457

Sierota
młodsza ze wsi, polecona szuka
posady do wszystkiego. dzieci.
Różana 12. Solikowski.
zdw 53 467

Dziewczyna
z gotowaniem, długoletnimi świa-
dectwami szuka posady od 1 maja
Oferty Kurjer Poznański zdw 53 476

Dziewczyna
poszukuje posady do restauracji
lub cukierni. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 53 478

Młoda
dziewczyna szuka jakiegokolwiek
posady. Oferty Kurjer Poznański.
zdw 53 453

Panna
z prowincji, szuka jakiegokolwiek
pracy najchętniej do dzieci. —
Oferty Kurjer Poznański zdw 53 486

Posługaczka
uczciwa, pracowita, szuka posady
przedpołudniowej. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 53 443

Dziewczyna
z gotowaniem do wszystkiego po-
szukuje posady lub posługi z do-
brym poleceniem. Oferty Kurjer
Poznański zdw 53 447

Panienska
z dobrego domu, uczciwa pragnie
się wyuczyć za ekspedientkę. —
Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 448

Książkowa
maszynistka poszukuje posady,
wynagrodzenie skromne. Oferty
Kurjer Poznański zdw 53 541

Kucharka
poszukuje posady do wszystkie-
go z szyciem. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 53 543

Posługaczka
szuka posady. Oferty Kurjer
Poznański zdw 53 432

Dziewczyna
z prowincji z dobrymi świa-
dectwami poszukuje posady Oferty
Kurjer Poznański zdw 53 531

Książkowa
maszynistka poszukuje posady
skromne wynagrodzenie. Oferty
Kurjer Poznański zdw 53 064

Posługi
na przedpołudniem Łazarz lub
Jężyce poszukuje. Oferty Kurjer
Poznański zdw 53 063

Służąca
z gotowaniem poszukuje posady
od 1-go. Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 093

Poszukuje
posady Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 781

Służąca
uczciwa wiejska do wszystkiego
z własną pościelą od 1. Oferty
Kurjer Poznański zdw 52 719

Posługi
praniem poszukuje dobre świa-
dectwa Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 769

Dziewczyna
sierota pracowita szuka posady
do wszystkiego bez gotowania
Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 723

Bufetowa
zna język polski i niemiecki —
Ekspresz dzielna przystojna do
posady 1 maja. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdw 52 761

Gospodyni
szuka posady od 1 Oferty Kurjer
Poznański zdw 52 742

Inwalida
wojenny robotnik pracujący su-
miennie szuka jakiegokolwiek pra-
cy. Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 704

Osoba
czysta uczciwa pracowita długo-
letniemi świadectwami poszukuje
posady w lepszym domu lub u
samotnej osoby może się zająć
dzieci. Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 756

Pomocnik ogrodnicy
młodszy poszukuje posady zaraz
lub później Adres Czapracki
Nowa-Wieś poczta Kazmierz
powiat Szamotuły zdw 52 960.61

28 WOLNEMIEJSCA

Krawcowa
dzielna na płaszcze i kostjony
do maszyn za wysokim wynag-
rodzeniem na stałą pracę. —
Młynarczyk. Kozia 25. II ptr. w
podwórzu. zdw 52 820

Fryzjerka
dzielna na stałą posadę od 1. 5.
32 Kubaczewski. Środa.
nw 10 125

Wysoki zarobek
Poszukujemy jeszcze zdolnych i
uczciwych zastępców (także zre-
dukowanych urzędników i urzęd-
niczek) do lekkiej aktywności w za-
kresie ratelnego interesu. Zatrud-
niamy dotychczas około 50 zastę-
pców, niektórzy zarabiają do 1000
zł miesięcznie. Krótki życiorys z
dokładnym adresem i znaczki
pocztowe w kwocie 3. — zł tytu-
łem kosztów przesyłać pod naszym
adresem, poczem wręczymy kom-
plet materiału do pracy. Inwe-
sta” Sp z o. o. Katowice pl.
Wolności 9. Pw 14 141-71.44

Ogrodnicy
pomocnik młodszy potrzebny Ko-
pie świadectw i wymagania z ca-
łym utrzymaniem. — Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 51 696

Gospodyni - kucharka
z chowem drobiu doświadczona
spokojna uczciwa. Kopie świa-
dectw i wymagania. Zgłoszenia
do Kurjera Poznańskiego
zdw 51 695

Uczennice
na kurs szycia damskiego mogą
się zgłosić. „Olimpia” Rataj-
czaka 11a zdw 53 480

Ekspedjentka
z branży rzemieślniczej potrzebna
od 1. 5. Szamarzewskiego 37.
zdw 53 489

Przedpłata

na maj 1932 za oba wydania razem
datku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Po-
znaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnośnieniem
do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94,
kwartalnie zł 14.32, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00, w innych krajach zł 11.00.
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkod w zakładzie, strajków i t. p.
wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania
się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkociśnieniowych i uroczyściowościach poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu
redakcyjnego 60 gr. na stronie cawantaj 100 gr. na stronie drugiej
120 gr. przed wiadomościami potocznymi 200 gr. od 1-lamowego milim.
ogłoszenia porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w następnych wypadkach do godz. 22 u stróża; do
wydania wieczornego „drobne” do godz. 11, w soboty i dni przedświąteczne tylko do godz. 10;
większe dłuższe według możliwości. Drobnie ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr. każde
dalej słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wydrukiem ogłoszenia powstałe wskutek
matrukowania, wydawnictwo nie odpowiada.